

**ZSIGMOND KIRÁLY ÁLTALÁNOS ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK**

**2. SZ. MELLÉKLETE:
HELYI TANTERV TANTÁRGYI RÉSZ**

1-4. évfolyam

2022.

Tartalom

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1-2. évfolyam	3.
3-4. évfolyam	65.

MATEMATIKA

1-2. évfolyam	136.
3-4. évfolyam	230.

ÉNEK-ZENE

1-2. évfolyam	307.
3-4. évfolyam	330.

VIZUÁLIS KULTÚRA

1-2. évfolyam	356.
3-4. évfolyam	393.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

1-2. évfolyam	414.
3-4. évfolyam	442.

TESTNEVELÉS

1-2. évfolyam	463.
3-4. évfolyam	472.

ETIKA

1-2. évfolyam	515.
3-4. évfolyam	546.

KÖRNYEZETISMERET

3-4. évfolyam	572.
---------------------	------

ÉLŐ IDEGEN NYELV

ANGOL NYELV

3-4. évfolyam	600.
---------------------	------

NÉMET NYELV

3-4. évfolyam	621.
---------------------	------

DIGITÁLIS KULTÚRA

3-4. évfolyam	655.
---------------------	------

A **Helyi tanterv** a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról; alapján kiadott **Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára** felhasználásával készült; 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben első évfolyamon bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozásnak megfelelően.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1–2. ÉVFOLYAM

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszámra minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

a) A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

b) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd, olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás*) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdeni a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjék. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőkészségüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkozhatnak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézírás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

1–2. ÉVFOLYAM

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolóssal, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

Az 1–2. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszámja: 576 óra

Beszéd és olvasás
1. Beszéd és kommunikáció
2. Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az időkeret tartalmazza az előkészítő szakasz képességfejlesztését és minden hang és betű tanításának előkészítését.
3. Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az időkeret tartalmazza minden hang- és betű- tanítás ismereteit, fejlesztési feladatait.
4. Népmesék, műmesék
<p>Törzsanyag</p> <p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p>
5. Versek
<p>Törzsanyag</p> <p>Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoriték.)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p>

Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnapra; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakka?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty

6. Helyem a közösségben – család, iskola

Törzsanyag

Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami

7. Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Törzsanyag

Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)

A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópolyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág

8. Állatok, növények, emberek

Törzsanyag

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1. évfolyam	2. évfolyam	Összesen:
Beszéd és olvasás			
Beszéd és kommunikáció	20	20	40
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60	0	60
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	40	25	65
Népmesék, műmesék	10	30	40
Versek, népköltészeti alkotások	5	23	28
Helyem a közösségben – család, iskola	4	14	18
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	5	21	26
Állatok, növények, emberek	4	16	20
Írás és helyesírás			
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	30	0	30
Írás jelrendszere	40	20	60
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	20	24	44
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	10	30	40
Kisbetű – nagybetű	10	20	30
A magyar ábécé – a betűrend	10	20	30
Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	20	25	45
Összes óraszám (36 héttel számolva/tanév):	288	288	576

1. ÉVFOLYAM**BESZÉD ÉS OLVASÁS**

Beszéd és kommunikáció	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	40 óra	20 óra
A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; · részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, · használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés, · élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · beszédlegzése és artikulációja megfelelő; · figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; · a szavakat hangokra, szótagokra bontja; 		

- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Hangok, szótagok analízise, szintézise
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyesejtés kialakítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszédnek, szituációs játékok

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	60 óra	60 óra
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges idő minimum egy félév.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát · érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; · részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban; · megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset; · szavakat hangokra, szótagokra bont; · hangokból, szótagokból szavakat épít 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi fejlesztés · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés 		

- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókincs gyarapítása
- Szókincs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Szótagolás
- Olvasástechnika fejlesztése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe
- A szóbeli és kifejezőképesség fejlesztése.

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	65 óra	40 óra
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges legrövidebb idő egy tanév.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; · érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; · megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset; · szavakat hangokra, szótagokra bont; · hangokból, szótagokból szavakat épít; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi nevelés · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése 		

- Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
- Szókincs gyarapítása
- Szókincs aktivizálása
- Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése
- Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Betű-hang azonosítás
- Összeolvasási képesség fejlesztése
- Szótagolás
- Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

FOGALMAK

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közöttte, mellette; utána, közben, miközben stb.

Népmesék, műmesék	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	40 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából; · részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; · megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; 		

- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi nevelés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Események helyszíne, ideje, sorrendje

FOGALMAK

szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Bábszínház, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése

Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	28 óra	5 óra
A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; · élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; · érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét; · segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel; · a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál; · segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet; · különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából; 		

<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi fejlesztés · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés · Ritmusérzék fejlesztése · Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés · Verbális memória fejlesztése · Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. · Belső képalkotás · Ritmusélmény · Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
<p>FOGALMAK</p>
<p>vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím</p>
<p>KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · Bábszínház, színházlátogatás · Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése

Helyem a közösségben – család, iskola	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	18 óra	4 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; · mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; · élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével; · képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába; · könyvet kölcsönöz a könyvtárból; · részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		

- Érzelmi fejlesztés
- Beszédképesség fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Időben való tájékozódás fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagoló olvasás
- Empatikus képesség fejlesztése
- Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

FOGALMAK

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, munka, házimunka, történet, mese, vers

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- részvétel családi sportnapokon (pl.: Fut a Suli), hasonló rendezvények szervezése

Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	26 óra	5 óra
A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; · felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, · megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; · részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében. 		

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Szótagoló olvasás
- Az olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk
- keresztény/keresztényen ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása
- Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák

FOGALMAK

keresztény/keresztényen ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó programokon (iskolai-, városi rendezvények)

Állatok, növények, emberek	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	20 óra	4 óra
A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; · képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Olvasástechnika fejlesztése · Szövegértés fejlesztése · Beszédfejlesztés · Érzelmi fejlesztés · Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása · Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről · Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése · Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) 		

- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával

FOGALMAK

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	30 óra	30 óra
A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban; · tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése · Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése · Testséma, nagymozgások fejlesztése · Tapintás, érzékelés fejlesztése · Finommotorika fejlesztése · Síkbeli tájékozódás fejlesztése · Tájékozódás a hármasszintű vonalrendszerben · Helyes ceruzafogás kialakítása · Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása 		

- Írástechnika fejlesztése
- Lendületes vonalvezetés
- Betűelemek

FOGALMAK

betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonzszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közöttte, mellette stb.

Írás jelrendszere	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	60 óra	40 óra
A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; · tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; · írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés · Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése · Tapintás, érzékelés fejlesztése · Finommotorika fejlesztése 		

- Síkbeli tájékozódás fejlesztése
- Helyes ceruzafogás kialakítása
- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása
- Írástechnika fejlesztése
- Írott kisbetűk kapcsolása
- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Betű- és hangazonosítás
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése

FOGALMAK

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	44 óra	20 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; · törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, önállóan leírja; · érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; · feladatvégzés során társaival együtt működjék; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése · Fonémahallás fejlesztése · Vizuális memória fejlesztése · Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) 		

- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban
- A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;
- Aktív szókincs fejlesztése
- Szótagolás, elválasztás

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	40 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; · a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására; · megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · szavakat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ösztönös nyelvtudás formálása · Nyelvi tudatosság fejlesztése · Önellenőrzés, hibajavítás képessége · Hibajavítás szövegminta alapján 		

- Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése
- Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése

FOGALMAK

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Kisbetű – nagybetű	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	30 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, · felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás · Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással · Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése · Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján 		
FOGALMAK		
kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, önellenőrzés, hibajavítás		

A magyar ábécé – a betűrend	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	30 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja; · érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál; · biztosan ismeri és használja a kisbetűs ábécét; · feladatvégzés során társaival együttműködik; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése · Fonémahallás fejlesztése · Vizuális memória fejlesztése 		

- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, „j” hang kétféle jelölése

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Könyvtárlátogatások

Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	45 óra	20 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Fonémahallás fejlesztése · Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) · Szókincsfejlesztés · Artikuláció fejlesztése · Beszédfejlesztés · Helyesírási készség fejlesztése · Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 		

FOGALMAK

mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

A továbbhaladás feltételei:

Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló érthetően beszéljen.

Értse meg az egyszerű szóbeli közléseket.

Ismerje a mindennapi kommunikáció alapformáit, és alkalmazza őket a következő helyzetekben: bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, kérés, köszönetnyilvánítás.

Tudjon 2-3 összefüggő mondatot alkotni szóban képek, élmény és olvasmány alapján.

Olvasás, irodalom

A tanuló legyen képes a kis és nagy nyomtatott betűk ismeretében előzetesen megbeszélte és gyakorolt rövid, egyszerű (3-4 mondatos) szöveget hangosan, kevés hibával felolvasni.

Olvasás közben képezze helyesen a hangokat.

Tanítói segítséggel tudja javítani olvasási hibáit.

Tudjon némán 3-4 mondatból álló, ismert szavakat tartalmazó rövid szöveget olvasni.

Tanuljon meg néhány verset, mondókát kívülről utánmondással.

A tanuló legyen képes az egyéni sajátosságainak megfelelően igazolni a hangosan vagy némán olvasott szövegek tartalmának megértését különböző módon (cselekvéssel, rajzzal, szóban, írásban), legyen képes tanítói segítséggel a szövegekhez kapcsolódó, ismert típusú feladatok megoldására.

Írás

A tanuló legyen képes tájékozódni a vonalrendszerben tanítói segítséggel.

Az írott kisbetűk, valamint a leggyakoribb írásjelek ismeretében tudjon olvashatóan (betűi és azok kapcsolása legyen felismerhető), kevés hibával 6-7 szót lemásolni.

Javítsa hibáit tanítói segítséggel.

Tanulási képesség

A tanuló ismerje a füzetvezetés normáit, és törekedjen alkalmazásukra.

Legyen képes önállóan tájékozódni a saját tankönyveiben.

2. ÉVFOLYAM

IRODALOM – BESZÉD ÉS OLVASÁS

Beszéd és kommunikáció	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	40 óra	20 óra
A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; · részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés, · élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · beszédlegzése és artikulációja megfelelő; · figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; · a szavakat hangokra, szótagokra bontja; · a hangokból, szótagokból szavakat épít; · a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; · részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű 		

megjelenítésében; · bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
· Érzelmi fejlesztés · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés · Beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, · Ritmusérzék-fejlesztés · Hangok, szótagok analízise, szintézise · Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés · Beszédészlelés, beszédértés · Kifejező, érthető beszéd · Helyesejtés kialakítása · Nem nyelvi jelek használata · Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok · Párbeszédnek, szituációs játékok
FOGALMAK
helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	65 óra	25 óra
A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; · szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; · megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset; · szavakat hangokra, szótagokra bont; · hangokból, szótagokból szavakat épít; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi nevelés · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése · Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése · Szókinccs gyarapítása · Szókinccs aktivizálása · Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése · Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése · Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése · Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése · Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése 		

- Betű-hang azonosítás
- Összeolvasási képesség fejlesztése
- Szótagolás
- Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése
- Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe
- A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése
- A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi

FOGALMAK

hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Népmesék, műmesék	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	40 óra	30 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából; · részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; · megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; · a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; · közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést 		

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi nevelés · Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés · Szótagoló olvasás · Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig · Olvasástechnika fejlesztése · Szövegértő olvasás fejlesztése · Események helyszíne, ideje, sorrendje · Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása · Olvasási stratégiák: jóslás, keresés · Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. · Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok
<p>FOGALMAK</p> <p>szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám</p>
<p>KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> · Bábszínház, színházlátogatás · Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése

Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	28 óra	23 óra
A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; · részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; · érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát · felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét; · segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel; · a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); · a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál; · segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet; 		

- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.
- Belső képalkotás
- Ritmusélmény
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók

FOGALMAK

vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Bábszínház, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése

Helyem a közösségben – család, iskola	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	18 óra	14 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; · képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz; 		

- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédbe, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Beszédkészség fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Időben való tájékozódás fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szótagoló olvasás
- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Empatikus képesség fejlesztése
- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés
- Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek

FOGALMAK

iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás
--

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

· szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása· részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	26 óra	21 óra
A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; · életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; · jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; · felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, · megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; · részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; · élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi fejlesztés · Szótagoló olvasás 		

- Az olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk
- keresztény/keresztényen ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd
- nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák

FOGALMAK

keresztény/keresztényen ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólas, közmondás, évszak, körforgás

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó programokon
- Pásztói Múzeum helytörténeti gyűjteményének meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

Állatok, növények, emberek	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	20 óra	16 óra
A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; · tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; · gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; · ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; · különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, · biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; · képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; · érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Olvasástechnika fejlesztése · Szövegértés fejlesztése · Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára · Beszédfejlesztés · Érzelmi fejlesztés 		

- Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről
- Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése
- Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Egyszerű grafikus szervezők megismerése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Belső képalkotás
- Válogató olvasás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

FOGALMAK

ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

MAGYAR NYELV – ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Írás jelrendszere	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
		60 óra
A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; · tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; · írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése · Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés · Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése · Tapintás, érzékelés fejlesztése · Finommotorika fejlesztése · Síkbeli tájékozódás fejlesztése · Helyes ceruzafogás kialakítása · Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása · Írástechnika fejlesztése · Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása 		

- Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése
- Betű- és hangazonosítás
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik
- 3-4 szóból álló mondatok írása

FOGALMAK

hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	44 óra	24 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; · törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; · érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; · feladatvégzés során társaival együtt működjék; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; · a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése · Fonémahallás fejlesztése · Vizuális memória fejlesztése · Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) · Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése · Helyesírási készség fejlesztése · Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban · A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; 		

- Aktív szókincs fejlesztése
- Szótagolás, elválasztás
- Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó
- 4-5 szóból álló mondat leírása

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	40 óra	30 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; · a szövegalkotás során törekszik meglévő szókinccsének aktivizálására; · megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál. · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ösztönös nyelvtudás formálása · Nyelvi tudatosság fejlesztése · Önellenőrzés, hibajavítás képessége · Hibajavítás szöveg minta alapján · Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése · Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek · A kijelentő és kérdő mondatok · Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése 		

FOGALMAK

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Kisbetű – nagybetű	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	30 óra	20 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; · felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; · a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja; · a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás · Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással · Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése · Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján · Élőlény, tárgy neve · Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) · Mondatkezdő nagybetű 		
FOGALMAK		
kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév		

A magyar ábécé – a betűrend	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	30 óra	20 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja; · érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál; · ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez; · biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; · feladatvégzés során társaival együttműködik; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol; · segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat; · megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése · Fonémahallás fejlesztése · Vizuális memória fejlesztése · Rítmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) · Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése 		

- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- Könyvtárlátogatások

Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	45 óra	25 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Fonémahallás fejlesztése · Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) · Szókincsfejlesztés · Artikuláció fejlesztése · Beszédfejlesztés · Helyesírási készség fejlesztése · Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 		
FOGALMAK		
mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam		

2. ÉVFOLYAM VÉGÉN A TOVÁBBHALADÁSHOZ SZÜKSÉGES KÖVETELMÉNY

IRODALOM

Beszédkésztség, szóbeli szöveg megértése

- Érthetően beszél
- Megérti az egyszerű utasításokat, a kérdésekre értelmesen válaszol
- Ismeri a bemutatkozás, és megszólítás nyelvi formáit

Olvásás, szövegértés

- Képes elolvasni rövid szövegeket (2-3- mondat) és a szöveggel kapcsolatos kérdésekre válaszolni.

Memoriter

- Petőfi Sándor: Anyám tyúkjá

MAGYAR NYELV

Írás

- Felismeri a magyar ABC kis- és nagybetűinek írott alakjait
- Írása olvasható
- A betűket olvashatóan alakítja és kapcsolja egymáshoz
- Másolásban kevés hibát ejt

Nyelvtan

- Alkalmazza az elválasztás szabályait egyszerű szavak írásakor (kéttagú szavak)
- Mondatfajták közül felismeri a kijelentő és kérdő mondatot.
- Ismeri a mondatírás szabályait (mondatkezdés, mondatzárás).
- Ismeri az időtartam kétféle jelölési módját (begyakorolt szóképlet)

3-4. ÉVFOLYAM

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatos olvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A 3–4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszámja: 340 óra**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Kerettanterv óraszám	Helyi tanterv órakeret	Helyi tantervi órakeret a 3. évfolyamon	Helyi tantervi órakeret a 4. évfolyamon
Olvasás, szövegértés				
Beszéd és kommunikáció	22	23	12	11
Mesék, történetek	22	25	14	11
Mondák, regék	30	31	16	15
Versek, népköltészeti alkotások	25	26	13	13
Helyem a világban	25	26	13	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	25	26	13	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	35	36	16	20
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10	11	5	6
Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás				
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	13	14	8	6

A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása-kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	18	21	13	8
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	23	28	12	16
Szótő és toldalék, szóelemzés	14	20	10	10
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	12	20	10	10
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	18	28	14	14
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	13	20	12	8
3. Mennyiségeket kifejező szavak	13	23	9	14
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	22	30	14	16
Összes óraszám:	340	408	204	204

3. ÉVFOLYAM

IRODALOM – OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 102 óra

Beszéd és kommunikáció	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	23 óra	12 óra
A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A javasolt óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés; · élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · beszédlegzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra · a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; · részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; 		

- képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyes ejtés tanítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

FOGALMAK

helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Mesék, történetek	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	25 óra	14 óra
<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan; · részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; · önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet; · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát; · megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; · részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · a szöveg megértését igazoló feladatokat végez. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából. 		

- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

FOGALMAK

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Mondák, regék	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	31 óra	16 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; · saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát; · a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; · nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; · részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; · részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; 		

- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

FOGALMAK

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; · részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; · felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); · önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi fejlesztés · Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése · Ritmusérzék fejlesztése 		

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
- Ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók
- Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

FOGALMAK

vers, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Helyem a világban	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · digitális forrásokat is használ; · törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására; · megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; · élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; · megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; · azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; 		

- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagoló olvasás
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

FOGALMAK

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

<p style="text-align: center;">Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek</p>	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.</p>		
<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p>		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát; · megéli a közösséghez tartozás élményét; · megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában; · ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); · megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében; · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat; · jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; · részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; · megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; 		

- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király

FOGALMAK

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Növények, állatok, emberek, találmányok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	óra	óra
A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; · gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; · ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; · különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; · felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; – feladatvégzés során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; · röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, · önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat; · információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. · megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat; · néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Olvasástechnika fejlesztése · Szövegértés fejlesztése · Beszédfejlesztés 		

- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

FOGALMAK

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	11 óra	5 óra
A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · nyitott az irodalmi művek befogadására; · értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását; · verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet; · röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat; · saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál. · részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban; · az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően – választott irodalmi alkotást ismer meg; · részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével; · olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket; 		

- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi nevelés
- Irodalmi műveltség alapozása
- Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése
- Bemutató olvasás követése
- Olvasásra nevelés
- Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése
- Kreatív befogadás
- Kreatív írás
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés

- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény
- Kérdésfeltevés

FOGALMAK

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

4. ÉVFOLYAM**IRODALOM – OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS****Heti óraszám: 3 óra****Éves óraszám: 102 óra**

Beszéd és kommunikáció	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	23 óra	11 óra
A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A javasolt óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés; · élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · beszédlegzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra · a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; 		

- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéddek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés
- Ritmusérzék-fejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Beszédészlelés, beszédértés
- Kifejező, érthető beszéd
- Helyes ejtés tanítása
- Nem nyelvi jelek használata
- Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok
- Párbeszéddek, szituációs játékok, improvizáció

FOGALMAK

helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Mesék, történetek	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	25 óra	11 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan; · részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; · önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet; · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát; · megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; · részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · a szöveg megértését igazoló feladatokat végez. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából. · élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével; 		

- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése

- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

FOGALMAK

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Mondák, regék	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	31 óra	15 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; · saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet · felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja · tartalmát; · a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; · különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; · bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; · nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti · identitástudata, történelmi szemlélete; · részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; 		

- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

FOGALMAK

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; · részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; · felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); · önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet; · szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Érzelmi fejlesztés · Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése 		

- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
- Ritmus, rím, refrén
- Magánhangzók, mássalhangzók
- Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

FOGALMAK

vers, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Helyem a világban	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük. · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. · digitális forrásokat is használ; · törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására; · megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; · élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; · megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; 		

- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagoló olvasás
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

FOGALMAK

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	26 óra	13 óra
A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; · ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát; · megéli a közösséghez tartozás élményét; · megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában; · ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); · megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; · részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében; · részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; · megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat; · jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; · részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; · megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; 		

- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos

FOGALMAK

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Állatok, növények, tájak, találmányok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	36 óra	20 óra
A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; · felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; · tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; · gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; · ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; · különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; · felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; · feladatvégzés során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; · röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, · önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat; · információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. · megismeri és alkalmazza az adott témához kapcsolódó lexikonokat; · néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Olvasástechnika fejlesztése · Szövegértés fejlesztése 		

- Beszédfejlesztés
- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

FOGALMAK

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	11 óra	6 óra
A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; · nyitott az irodalmi művek befogadására; · értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását; · verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet; · röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; · mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat; · saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál. · részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; · részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban; · az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; · alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; · az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően – választott irodalmi alkotást ismer meg; · részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; · élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével; · olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket; 		

- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmi nevelés
- Irodalmi műveltség alapozása
- Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése
- Bemutató olvasás követése
- Olvasásra nevelés
- Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése
- Kreatív befogadás
- Kreatív írás
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés

- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény
- Kérdésfeltevés

FOGALMAK

regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

3. ÉVFOLYAM

MAGYAR NYELV – NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 102 óra

A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	14 óra	8 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · feladatok megoldása során társaival együttműködik; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; · a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; · életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ; · megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között; 		

- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak,
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	21 óra	13 óra
mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés		
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol; · a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír; · törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza; · egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban; · a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; · képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést; · azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít; · tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		

- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Mondatok és összekapcsolásuk
- Történetalkotás szóban
- Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése
- Íráskészség fejlesztése
- Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése
- Anyaggyűjtés módjai
- szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;
- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése
- Szerkezeti egységek elkülönítése
- Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése
- Szövegalkotás főbb lépései
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

FOGALMAK

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	28 óra	12 óra
rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél		
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ösztönös nyelvhasználat formálása · Nyelvi tudatosság fejlesztése · Önellenőrzés, hibajavítás képessége · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása 		

FOGALMAK

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Szótó és toldalék, szóelemzés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · szavakat hangokra és szótagokra bont; · kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; · önállóan felismeri és elkülöníti az egytövé ismert szavakban a szótövet és a toldalékot. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése · Betű-hang azonosítás · Szótagolási képesség fejlesztése · Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése · Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén · Nyelvi elemzőkészség fejlesztése · Szóalak felbontása · Toldalékos szavak helyes használata · Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása · Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal · Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése 		

FOGALMAK

hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; · megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; · különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése · Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása · Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése · Hangalak – jelentés · Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak · Szólások, közmondások, szóláshasonlatok · Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok · Szó szerinti és átvitt jelentés · Szólások, közmondások hagyományörző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete 		
FOGALMAK		
szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak		

Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	28 óra	14 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. · felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat · megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. · a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja; · a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókinccs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · Együttműködési képesség 		

- Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve
- Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása
- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)
- Mondatkezdő nagybetű

FOGALMAK

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

Tulajdonságokat kifejező szavak	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	12 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; – feladatok megoldása során társaival együttműködik 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókincs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		
FOGALMAK		
ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, tulajdonságot kifejező szó		

Mennyiségeket kifejező szavak	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	23 óra	9 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókincs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		
FOGALMAK		
különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó		

Cselekvés, történes a múltban, jelenben, jövőben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	30 óra	14 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat; · megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket; · helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókinccs fejlesztése · Fogalmazási alapismeretek · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		

FOGALMAK

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó
--

4. ÉVFOLYAM

MAGYAR NYELV – NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 102 óra

A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	14 óra	6 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · feladatok megoldása során társaival együttműködik; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; · a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; · életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ; · megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között; 		

- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése
- Fonémahallás fejlesztése
- Vizuális memória fejlesztése
- Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)
- Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése
- Helyesírási készség fejlesztése
- Aktív szókincs fejlesztése
- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak
- 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
- 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

FOGALMAK

hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	21 óra	8 óra
mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés		
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; · megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol; · a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza; · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír; · törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza; · egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban; · a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; · képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést; · azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; · megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít; · tanítói segítséggel megadott rímpárokban különböző témákban 2-4 soros verset alkot. 		

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Mondatok és összekapcsolásuk
- Történetalkotás szóban
- Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése
- Íráskészség fejlesztése
- Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése
- Anyaggyűjtés módjai
- szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;
- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése
- Szerkezeti egységek elkülönítése
- Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése
- Szövegalkotás főbb lépései
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

FOGALMAK

mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	28 óra	16 óra
rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél		
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat; · írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ösztönös nyelvhasználat formálása · Nyelvi tudatosság fejlesztése · Önellenőrzés, hibajavítás képessége · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása 		

FOGALMAK

betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Szótó és toldalék, szóelemzés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · szavakat hangokra és szótagokra bont; · kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; · önállóan felismeri és elkülöníti az egytövéű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése · Betű-hang azonosítás · Szótagolási képesség fejlesztése · Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése · Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén · Nyelvi elemzőkészség fejlesztése · Szóalak felbontása · Toldalékos szavak helyes használata · Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása · Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal · Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése 		

FOGALMAK

hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	10 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; · megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; · különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése · Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása · Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése · Hangalak – jelentés · Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak · Szólások, közmondások, szóláshasonlatok · Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok · Szó szerinti és átvitt jelentés · Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete 		
FOGALMAK		
szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak		

Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	28 óra	14 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. · felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat · megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. · a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja; · a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókinccs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · Együttműködési képesség 		

- Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve
- Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása
- Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása
- Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)
- Mondatkezdő nagybetű

FOGALMAK

élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

Tulajdonságokat kifejező szavak	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	8 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait; · ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókincs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		
FOGALMAK		
ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, tulajdonságot kifejező szó		

Mennyiségeket kifejező szavak	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	23 óra	14 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókincs fejlesztése · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		
FOGALMAK		
különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó		

Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	30 óra	16 óra
A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; · szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; · megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; · írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; · feladatok megoldása során társaival együttműködik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; · a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; · kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat; · megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket; · helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit; · felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Helyesírási készség differenciált fejlesztése · Aktív szókinccs fejlesztése · Fogalmazási alapismeretek · Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer · A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja · Együttműködési képesség 		

FOGALMAK

múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó
--

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYBÓL 3-4. OSZTÁLY ÉVVÉGÉN

3. ÉVFOLYAM		4. ÉVFOLYAM	
Szóban:	Írásban:	Szóban:	Írásban:
<ul style="list-style-type: none"> · A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki gondolatait. · Aktivizálja szókincsét a szövegalkotó feladatokban. · Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. · Olvasson a természetes beszéd ütemének megfelelően. Hangos olvasása legyen szöveghű és kifejező. · Életkorának megfelelő irodalmi vagy ismeretterjesztő szöveget értsen meg néma olvasás útján. · Bizonyítsa az ismeretterjesztő szöveg megértését információk önálló kiemelésével, feladatok megoldásával. Fogalmazzon lényegre utaló kérdéseket adott szövegrészekhez. · Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Alkosson véleményt a szereplők magatartásáról. Fogalmazzon meg a szöveg alapgondolatát. · A könyvekben, gyermekújságokban a 	<ul style="list-style-type: none"> · Írásmunkájának elhelyezése legyen áttekinthető. · Az írás teljesítményének szintje érje el a 19-28 betűt percenként. · Másoljon a tanuló nyomtatott szövegről lendületesen 4-5 percig megszakítás nélkül. · Másolásakor írástechnikai és helyesírási hibát ne kövessen el. · Tollbamondáskor legfeljebb 2-3 írástechnikai hibát követhet el. · Írjon önállóan választott témáról, képről 8-10 tartalmilag kapcsolódó mondatot. · Ismerje fel hibáit és javítsa önállóan alakí, helyesírási és tartalmi szempontból. · A felismerés és megnevezés szintjén ismerje a tanuló a tanterv alábbi témáit: <ul style="list-style-type: none"> - mondatfajták - a főnév fogalma és fajtái - a melléknév fogalma, fokozása 	<ul style="list-style-type: none"> · A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez. · Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. · Olvasson két oldal szépirodalmi és másfél oldal ismeretterjesztő szöveget. · Önállóan tagolja a szöveget és írjon vázlatot. · Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. · Könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. · Életkorának megfelelő lexikonokat, kézikönyveket használjon. · A memoriterek szöveghűen, 	<ul style="list-style-type: none"> · Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. · Legyen képes a helyzethez illő stílusban megfogalmazni levelet, üdvözetet. · Önálló vázlat alapján tagolja fogalmazását. · Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. · Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat a szövegben is. · A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. · Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. · Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

<p>tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Használja az életkorának megfelelő lexikonokat, kézikönyveket. · A memoriterek szövegűen mondja el. Legyen képes a tartalomnak megfelelő tempóban és hangerővel, hanglejtéssel, helyes artikulációval elmondani a tanult verseket és szövegrészeket. · Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. · Ismerje a magyar nemzet legfontosabb eseményeit, kiemelkedő személyiségét. · Tudjon beszámolni összefüggően közös vagy egyéni élményről. · Képes legyen tájékozódni az iskolai könyvtárban. 	<ul style="list-style-type: none"> - a számnév fogalma - az ige fogalma - igeidők 	<p>kifejezően mondja el.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Ismerje fel a tanult irodalmi alkotásokat. · Ismerje fel a rímeket, megszemélyesítéseket, hasonlatokat. · Ismerje történelmünk néhány kiemelkedő eseményét és személyiségét. · Sorolja fel a népmesék, népmondák és a népdalok legfontosabb tartalmi jegyeit. · Tudja bemutatni 5-7 mondatban a kedvenc irodalmi hősét. 	
--	--	--	--

MATEMATIKA

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságon alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszútávon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoportot érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlenrel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolativá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénekenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozatban. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

1–2. évfolyam

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő

szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámlálásokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Első osztályban az óvodából érkező gyermekek könnyebb, fokozatosabb beilleszkedését segíti a 45 perces órák, az előre megírt tanmenetek rugalmas kezelése, a tanulók igényeinek, fejlődési tempójának megfelelően alakított és alakítható napirend. A tanítók rövidebb időintervallumonként váltanak a különböző jellegű tevékenységek között, ami a tanulók figyelmének hatékonyabb kihasználását is lehetővé teszi. A további teendőket, még a második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját és megvalósítását is, a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerekek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átélt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (például: logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az

összefüggéseket, segítő jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejből számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedhetjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

Az 1-2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja 360 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

Az 1–2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja: 360 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	8
Rendszerezés, rendszerképzés	8
Állítások	8
Problémamegoldás	9
Szöveges feladatok megoldása	25
Szám és valóság kapcsolata	19
Számlálás, becslés	23
Számok rendezése	16
Számok tulajdonságai	19
Számok helyi értékes alakja	11
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	22
Alapműveletek értelmezése	42
Alapműveletek tulajdonságai	18
Szóbeli számolási eljárások	31
Fejben számolás	28
Alkotás térben és síkon	8
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12
Transzformációk	6

Tájékozódás térben és síkon	12
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	23
Adatok megfigyelése	6
Valószínűségi gondolkodás	6
Összes óraszám:	360

Szabadon felhasználható, szabadon tervezhető óra témakörébe épül a differenciált fejlesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás, a játékos gyakorlás és az értékelés.

1. ÉVFOLYAM

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	5	180

A témakörök áttekintő táblázata: 1. osztály

Témakör neve	Óraszám 1. osztály
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4

Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	11
Szám és valóság kapcsolata	10
Számlálás, becslés	11
Számok rendezése	8
Számok tulajdonságai	10
Számok helyi értékes alakja	5
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	11
Alapműveletek értelmezése	19
Alapműveletek tulajdonságai	9
Szóbeli számolási eljárások	16
Fejben számolás	14
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	8
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	13
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	180

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; · tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; · válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; · felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; · folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; · megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; · barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással · Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával · Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján · Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken · A tulajdonságok változásának felismerése 		
FOGALMAK		

tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése
- „Varázzsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása
- Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással
- „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez
- Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal

Rendszerezés, rendszerképzés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; · megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; · adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása · Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával · Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése · Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével · Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem 		

egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is

- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal
- Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból
- Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal

Állítások	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján · Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése 		
FOGALMAK		
igaz – hamis		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat · „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább 		

Problémamegoldás	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	9 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; · kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet; · megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; · az értelmezett problémát megoldja; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése · Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel · Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és megadja a termékek árait; a tanulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek · Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban · Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések” · Origamik készítése 		

Szöveges feladatok megoldása	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	25 óra	11 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; · szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű szöveges feladatokat; · megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; · választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal · Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel · Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel · Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel · Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel 		
FOGALMAK		
szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is · Relációs szókinccs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?” 		

- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”

Szám és valóság kapcsolata	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	19 óra	10 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; · ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; · helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben; · helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; · érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 20- számkörben; · használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; · helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi · A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása · Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as számkörben · Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel · Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben · Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján 		

- Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban
- Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig
- Számok többfelé bontása 20-ig

FOGALMAK

kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?”
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!”
- „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzerméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzermék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel
- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban
- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Széklábból vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék
- Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van
- Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra
- „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább

· Szőnyegek színes rudakkal

Számlálás, becslés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	23 óra	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megszámlál és leszámol a 20-as számkörben; oda-vissza számlálás · ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Meg- és leszámolások egyesével · Meg- és leszámolások valahányszor, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 20-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) · Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban, 20-as számkörben · Becslés szerepének megismerése 		
FOGALMAK		
számlálás, becslés		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?” · Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elől, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás · „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!” · Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as számkörben tetszőlegesen megválasztott 		

számú gyönggyel

- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással

Számok rendezése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; · megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban, a 20-as számkörben; · megnevezi a 20-as számkör számainak egyes, szomszédjait 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb · Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel · Sorszámok ismerete, alkalmazása · Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben · Leolvasások a számegyenesről tanítói segítséggel · Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$) helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben · Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése · Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben 		
FOGALMAK		
sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás · Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot 		

képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben

- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása váráhozhoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek

Számok tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	19 óra	10 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; · számot jellemez más számokhoz való viszonyával; · ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen írja az arab számjeleket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3\cdot 5$ · Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással · Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során · Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse · Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya · Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban · Számjelek olvasása, írása 		
FOGALMAK		
számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

· „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból· Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyöskártyáiról· „Korongforgatás”· Szőnyegezések színes rudakkal

Számok helyi értékes alakja	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	11 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását; · érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; · helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Csoportosítások, valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal · Mérések különböző egységekkel · Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése csak helyi érték szerint rendezett alakban · Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben 		
FOGALMAK		
csoportosítás, beváltás, bontott alak, tízes, egyes		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában · Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármassával · Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással · Csoportosítások rajzolt képeken · Játék logikai készlettel: csoportosítás · Tevékenységek Dienes-készlettel · Ismerkedés a szorobánnal 		

Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	22 óra	11 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; · helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról; · helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: m; l; kg; · ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; · ismer hazai pénzcímleteket 20-as számkörben 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása · Változatos mennyiségek közvetlen összemérése · Mérési módszerek megismerése · Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérynnyi · Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak · Tapasztalatszerzés a mennyiségről · Mérőszám fogalmának megértése · Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség · Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: m; l; kg · Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról · Szabványos mérőeszközök használata · Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése 		

- Az időmérés egységeinek megismerése: óra,
- Egész órák leolvasása különféle analóg és digitális órákról
- Különböző hazai pénzek címleteinek megismerése 20-as számkörben, szituációs játékokban

FOGALMAK

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?”
- Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel
- Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása
- Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel
- Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal

Alapműveletek értelmezése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	42 óra	19 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást, · hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; · értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, · helyesen használja a műveletek jeleit; · megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbitendő, kivonandó, különbség, · szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; · szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja a műveletek jeleit 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel · Összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel · Összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása · Összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több · Kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése · Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal 		

- Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel

FOGALMAK

összeadás, kivonás, összeg, különbség, egyenlő részekre osztás, művelet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel
- Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal
- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Valós dolgok számának megállapítása, például azonos állatok lábainak száma
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése
- Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon

Alapműveletek tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; · alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg;) változtatásának következményeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség · A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél · Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében 20-ig · Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Szőnyegezések színes rudakkal · „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5” 		

Szóbeli számolási eljárások	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	31 óra	16 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; · elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 20-as számkörben · Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as számkörben · Bontások és pótlások alkalmazása · Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával · 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján · hozzáadása, elvétele · Különböző számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése · Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével 		

- „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban
- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során
- Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása

Fejben számolás	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	28 óra	14 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során · Fejben számolás 20-as számkörben 		
FOGALMAK		
kerek tízes		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Boltos játék” · „Számfuttatás” játék · Láncszámolások · Egy képről többféle művelet olvasása 		

Alkotás térben és síkon	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; · sormintát folytat; · alkotásában követi az adott feltételeket; · síkidomokat felismer · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint · Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel) · Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben · Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) 		
FOGALMAK		
Szimmetrikus		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés · Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből · Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére 		

- „Telefonos játék”
- Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata

Alakzatok geometriai tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; · megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; · megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; · megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · különbséget tesz testek és síkidomok között 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon · Testek és síkidom modellek megkülönböztetése · Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös” · Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon · Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „tükrösség” · Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése 		
FOGALMAK		

test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, lap, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra
- Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése
- Kakuktkojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyokról készült fotókkal
- Kakuktkojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal
- Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot
- Szögcsatló táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint

Transzformációk	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörcép előállításáról; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; · ellenőrzi a tükrözés helyességét tükör vagy másolópapír segítségével 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szimmetriák, tükörcépek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban · Tárgyak, építmények, képek tükörcépének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével · Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással 		
FOGALMAK		
tükörcép, tükrötengely		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörcép · Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörcépeként · Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása · Összehajtott papírból alakzat kivágása 		

Tájékozódás térben és síkon	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	8 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; · tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal · Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal · Útvonalak bejárása utánnázással; az útvonal tudatosítása · Bejárt útvonal újra járása emlékezetből · Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával · Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése · Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel · Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva 		
FOGALMAK		
jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Hideg-meleg” játék kincskeresésre · Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk 		

- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása

Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	23 óra	13 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; · megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; · összefüggéseket keres sorozatok elemei között; · megadott szabály szerint sorozatot alkot; · tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; · elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; · felismer kapcsolatot elem párok, elemhármak tagjai között 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése · Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése · Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése · A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek · Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna · Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal · Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal · Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között · Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint · Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása 		

- A mindennapi életünkben jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok
- Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése

FOGALMAK

szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármass

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Kakuktktojás-kereső játékok
- „Mi változott?” játék
- Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...
- Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk
- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős
- Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutató lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre

Adatok megfigyelése	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adatokat gyűjt a környezetében 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése 		
FOGALMAK		
adat		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve · Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron 		

Valószínűségi gondolkodás	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; · tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; · megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; · tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipp megfogalmazása · Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése · Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről · „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során 		
FOGALMAK		
véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Kukás” játékok · „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlukba ér? · „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba 		

- Típpelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén (tantárgyi minimum)

1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> -válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között -folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint -megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat -megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis
2. Rendszerezés, rendszerképzés	<ul style="list-style-type: none"> -adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is -sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint
3. Állítások	<ul style="list-style-type: none"> -tudatosan emlékeztébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást -hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból -példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására
4. Problémamegoldás	<ul style="list-style-type: none"> -a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres -az értelmezett problémát megoldja -megoldását értelmezi, ellenőrzi
5. Szöveges feladatok megoldása	<ul style="list-style-type: none"> - értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt -szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével -tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat -az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt -választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre
6. Szám és valóság kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> - helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben -helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat
7. Számlálás, becslés	<ul style="list-style-type: none"> - megszámlál és leszámol adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér, oda-vissza számlál a 20-as számkörben

8. Számok rendezés	<ul style="list-style-type: none"> - nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket - megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját - megtalálja a számok helyét számegyenesen, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban, a 20-as számkörben - megnevezi a 20-as számkör számainak egyes szomszédjait
9. Számok tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> - számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal - helyesen írja az arab számjeleket - ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket,
10. Számok helyi értékes alakja	<ul style="list-style-type: none"> - érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását - helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig
11. Mérészköz használata, mérési módszerek	<ul style="list-style-type: none"> - helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: m, dm, dl, l, kg - ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet
12. Alapműveletek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> - helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást - hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, törtézéshez, egyszerű szöveges feladathoz - helyesen használja a műveletek jeleit
13. Alapműveletek tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> - számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat - megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is
14. Szóbeli számolási eljárások	<ul style="list-style-type: none"> - alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat
15. Fejben számolás	<ul style="list-style-type: none"> - fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben

16. Alkotás térben és síkon	<ul style="list-style-type: none"> -szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból - minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat - sormintát, síkmintát felismer, folytat
17. Alakzatok geometriai tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> -megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket -megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján -megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket
18. Transzformációk	<ul style="list-style-type: none"> - tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról
19. Tájékozódás térben és síkon	<ul style="list-style-type: none"> -helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon -tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre
20. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	<ul style="list-style-type: none"> - összefüggéseket keres sorozatok elemei között - tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat - elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is
21. Adatok megfigyelése	<ul style="list-style-type: none"> - adatokat gyűjt a környezetében
22. Valószínűségi gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> - tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb

A továbbhaladás feltételei az 1. évfolyam végén

A tanuló képes 20-as számkörben

- halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint;
- halmazt alkotni;
- állítások igazságtartalmának eldöntése;
- állítások megfogalmazására;
- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés megállapítására;
- közös tulajdonság felismerésére, megnevezésére;
- több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használatára;
- néhány elem sorba rendezésére próbálgatással;
- számokat ír, olvas;
- megtalálja a számok helyét a számegyenesen;
- meghatározni az egyes, tízes számszomszédokat;
- természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- matematikai jelek: +, −, =, <, > ismerete, használata;
- képes összeadni, kivonni;
- képes szöveges feladat értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírása számokkal, segítséggel
- megkülönböztetni a páros és páratlan számokat;
- növekvő és csökkenő számsorozatok folytatása;
- számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- ismeri az egyenes, görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- ismeri a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő fogalmak jelentését;
- a szabvány mértékegységeket ismer: m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év;
- mennyiségek közötti összefüggések felismerése;

- mérőeszközök használatára;
- közös tevékenységekben, csoportokban dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni; adatokról megállapításokat megfogalmazni.

2. ÉVFOLYAM

Az 2. évfolyamon a matematika tantárgy óraszám: 180 óra.

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	5	180

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	14
Szám és valóság kapcsolata	9
Számlálás, becslés	12
Számok rendezése	8
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	11
Alapműveletek értelmezése	23
Alapműveletek tulajdonságai	9
Szóbeli számolási eljárások	15
Fejben számolás	14
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6

Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	10
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	180

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · halmazábrán elhelyez elemeket adott címkék szerint; · adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; · talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; · megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel · Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint · Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása · Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására · Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem piros · Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel 		

<ul style="list-style-type: none"> · Elemek elhelyezése halmazábrában · Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása
FOGALMAK
tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG
<ul style="list-style-type: none"> · Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal · Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal · „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal · Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal · Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal · Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülrre és kívülrre · Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján

Rendszerezés, rendszerképzés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; · két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot; · megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; · megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; · megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Különbféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után · Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcsere; veszít, aki nem tud rakni · Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása · Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávós zászlók összeállítása · Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal 		

Állítások	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; · hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; · egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; · ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; · példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése · Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák 		
FOGALMAK		
igaz – hamis		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis · „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról · „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a 		

lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis

Problémamegoldás	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	9 óra	5 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az értelmezett problémát megoldja; · a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; · megoldását értelmezi, ellenőrzi; · kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; · egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása · Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is · Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban · Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Visszaemlékezés korábbi történések egymásutánosságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével · Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás 		

- Láncmesék lejátszása
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (többkevesebb sudoku), binary sudoku

Szöveges feladatok megoldása	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	25 óra	14 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi problémát · szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold következtetéses, szöveges feladatokat; · megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; · megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat; · az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; · a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; · a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; · választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; · önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; · nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Elmondott szöveges feladatok értelmezése megjelenítése kirakásokkal · Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal · Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése · Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása · Szöveges feladatok megoldása · Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, 		

<p>halmazábra, sorozat tanítói segítséggel</p> <ul style="list-style-type: none"> · Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül · Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban · Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása · Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel · Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz
<p>FOGALMAK</p>
<p>szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz</p>
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉG</p>
<ul style="list-style-type: none"> · Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése · „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik

Szám és valóság kapcsolata	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	19 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; · helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben; · helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; · érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben; · használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; · helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; · megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi · Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben · Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel · Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben · A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban · Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján 		

<ul style="list-style-type: none"> · Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)
<p>FOGALMAK</p>
<p>kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás</p>
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉG</p>
<ul style="list-style-type: none"> · „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzérmeget ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzérmegek összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?” · „Helyi értékű pénzcsörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érmeget; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben · Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel · Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban · „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék · Játék „pötytyökártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó) · Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van

Számlálás, becslés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	23 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megszámlál és leszámál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel; · ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Meg- és leszámolások egyesével · Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez · Meg- és leszámolások valahánysával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassával oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül · Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben · Becslés szerepének, korlátainak megismerése · Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele · Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel · Becslések értékelése 		
FOGALMAK		
számlálás, becslés		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé 		

- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás
- „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Zsolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”
- 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakból leszámplálással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel
- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatóssal

Számok rendezése	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; · megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; · megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben; · megnevezi a 100-es számkör számainak egyes, tízes szomszédjait, tízesekre kerekített értékét. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Sorszámok ismerete, alkalmazása · Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben · Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével · Leolvasások a számegyenesről · Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $20:2$, $5 \cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben · Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése · Számok helyének azonosítása számtáblázatokban · Számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig) · Számok változásának követése 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig) · Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben 		
FOGALMAK		
sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		

- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét
- Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatósa segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat
- „Vigyázz6!” játék
- Lépkedések 10×10 -es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10 -es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével

Számok tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	19 óra	9 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; · számot jellemez más számokhoz való viszonyával; · ismeri a római számjelek közül az I – XX-ig jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen írja az arab számjeleket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $21-6$, $3 \cdot 5$ · Párosság és páratlanság ismerete · Hármassával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból végzett csoportosítások · Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során · Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse · Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya · Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban 		
FOGALMAK		
számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		

- Shut the box típusú játék két kockával
- „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása
- Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzzába

Számok helyi értékes alakja	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	11 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását; · érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; · helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, százask, tízesek és egyesek összegére való bontását; · ismert a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; · helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig. 		
FOGALMAK		
csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármásával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása · Csomagolások leltárak alapján · Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással · Csoportosítások rajzolt képeken · Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után · Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört) · Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16) 		

<ul style="list-style-type: none"> · Tevékenységek Dienes-készlettel · Ismerkedés a szorobánnal 		
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	22 óra	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; · helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról; · helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; · ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; · ismer hazai pénzcímleteket 100-as számkörben; · összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való méréskor kapott mérőszámait; · területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással; · alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása · Változatos mennyiségek közvetlen összemérése · Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével · Mérési módszerek megismerése · Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérynnyi · Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak · Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről · Mérőszám fogalmának megértése 		

- Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze
- Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki
- Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg
- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel
- Szabványos mérőeszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc
- Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban

FOGALMAK

összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel
- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez
- Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd
- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc
- Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt

Alapműveletek értelmezése	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	42 óra	23 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást; · hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, törtézéshez, egyszerű szöveges feladathoz; · értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; · helyesen használja a műveletek jeleit; · megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbitendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék; · szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; · szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; · szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja a műveletek jeleit; · érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel · Összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása · Összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több · Kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése · Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként · Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3- 		

szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)

- A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7
- Osztás, mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)
- Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során
- Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján
- Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal
- Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel

FOGALMAK

összeadás, kivonás, összeg, különbség, szorzás, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, művelet, egyenlővé tevés, többszörös

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma
- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése
- Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon

Alapműveletek tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; · megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is; · alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3\cdot 9 = 3\cdot 5 + 3\cdot 4$ · A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél · Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig · Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése · Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4 · Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés 		

- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése)
- Négyzetrácson kertek bekerítése
- Művelet sor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a művelet sor visszafelé való lejátszása

Szóbeli számolási eljárások	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	31 óra	15 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; · fejben pontosan számol a 100-es számkörben a számok 10-zel, törtéző szorzásakor és maradék nélküli osztásakor. · elvégzi a feladathoz szükséges ésszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben · Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben · Bontások és pótlások alkalmazása · 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával) · Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása · Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során 		
FOGALMAK		
Nincs új fogalom		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése · Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása 		

· „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad		
Fejben számolás	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	28 óra	14 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; · emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig; · érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; · fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során; · fejben pontosan számol a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben · Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben · Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben · Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel · Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben · A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával · A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával · A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése · A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével · 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással 		

FOGALMAK
kerek tízes
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG
<ul style="list-style-type: none">· „25 vagy semmi” játék párban· Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük· „Hajtogató”· Egy képről többféle művelet olvasása· 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számtannyelven”· 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”

Alkotás térben és síkon	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; · sormintát, síkmintát felismer, folytat; · testeket épít élekből, lapokból; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát; · síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; · alaklemez, vonalzót használ alkotáskor; · megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján · Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint · Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) · Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása 		
FOGALMAK		
Alaprajz		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · „Szobasarak” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése · „Szobasarak” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból 		

- Papírharmónia hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata

Alakzatok geometriai tulajdonságai	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; · megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat; · megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; · megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; · megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat; · tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét; · megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit; · megfigyeli a kocka, mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait; · megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet; · megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · különbséget tesz testek és síkidomok között; · kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján · Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése · Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása · Téglatest lapjainak megszámlálása · Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése · Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata · Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása 		

- Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint
- Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése
- Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása

FOGALMAK

test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

- Két téglalest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából
- Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm
- Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközi oldalak fogalmának megértése
- Különféle ponthálókon, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint

Transzformációk	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; · ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; · követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát; · térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével · Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével · Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel 		
FOGALMAK		
tükörkép, tükrötengely, eltolt kép, mozgatás		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?” · Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése · Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel · Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik) 		

Tájékozódás térben és síkon	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; · térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Bejárt útvonal újra járása emlékezetből · Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése · Hely meghatározása sakktáblán · Tájékozódás négyzethálón 		
FOGALMAK		
jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra · Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása · „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?” · „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra... · Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak 		

Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	23 óra	10 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; · ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; · tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; · szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármassokat; · a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban · Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok) · Gépjátékok szabályának felismerése · Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármassok hiányzó elemének megtalálása · Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármassok alkotása · Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal · Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése · Sorozatok, szabályjátékok alkotása · 		
FOGALMAK		
szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármass		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG

· Ismétlődő ritmusjelek letapsolása· Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal· „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt· „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel

Adatok megfigyelése	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; · gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; · adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; · jellemzi az összességeket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése · Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal · Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen · Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása 		
FOGALMAK		
adat, diagram		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása · Sajtos dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod” 		

Valószínűségi gondolkodás	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; · a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámolása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel · A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával 		
FOGALMAK		
véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉG		
<ul style="list-style-type: none"> · Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!” · Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék) 		

A továbbhaladás feltételei az 2. évfolyam végén

A tanuló 100-as számkörben

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;
- több, kevesebb, ugyanynyi fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez;
- helyi érték fogalmát;
- számokat ír, olvas;
- tud római számokat írni, olvasni (I, V, X, L, C)
- megtalálja számok helyét a számegyenesen;
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket $+$, $-$, \cdot , $:$, $=$, $<$, $>$, $()$ helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani;
- ismeri a szorzótáblát;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
- képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- figyelme tudatosan irányítható;
- ismerete az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;

- ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;
- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;
- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

3–4. évfolyam

Az első két évet meghatározó alapozó tevékenységek folytatása mellett ebben az időszakban fokozatosan több szerepet kapnak a fogalmi gondolkodást előkészítő megfigyelések, az összefüggések felfedeztetése, a képi információk feldolgozása és az általánosítás. A tanulók egyre önállóbban értelmezik a hallott, olvasott matematikai tartalmú szövegeket, és maguk is alkotnak ilyeneket szóban és írásban.

A kapcsolatok, összefüggések, feltételezések és magyarázatok felismerése és értelmezése hozzátartozik a fogalmak építéséhez és egyben a kreatív, problémamegoldó és logikai gondolkodás fejlődéséhez. A tanulási folyamat szerves részeként nagy szerepet kap a vélemények megfogalmazása, meghallgatása, ütköztetése. A tanulók munkájának értékelésében hangsúlyt kap az önismeretet és önértékelést alakító szempontok tudatosítása. Mindezek segítik a tanulókat a felső tagozatba lépéskor az átmeneti nehézségek leküzdésében.

A kis számok körében – az első két évfolyamon – megkezdett számfogalom-alakítást tovább erősítjük a nagyobb számkör segítségével, és tapasztalatot szerzünk a nagyobb számokról. Emellett tevékenységeket végzünk a tört számok és a negatív számok fogalmának alapozására.

Fontos továbblépés, hogy a 4. évfolyam végére rutinszerűvé válik az alpműveletek végzése a 100-as számkörben.

A mérési tapasztalatok gazdagodnak, de még mindig a mennyiségek helyes képzetének kialakítása a fontos. Az eszköz nélküli átváltás nem követelmény.

A tanulók a geometriai feladatok során is egyre önállóbban és pontosabban meg tudják fogalmazni észrevételeiket, jellemezni tudják alkotásaikat. Negyedik évfolyam végére a sok tevékenység eredményeként bizonyos fogalmakról biztos tapasztalattal rendelkeznek, melyekre szükségük lesz a felső tagozaton.

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és a számonkérést is.

A matematika tanítás kiemelt területei 3. osztályban:

- A gondolatok és megfigyelések minél többféle módon történő kifejezése
Megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban
Összefüggések felfedeztetése
- Képi információk feldolgozása
- Kreatív, problémamegoldó logikai gondolkodás fejlesztése
- Megkezdett számfogalom további erősítése, majd kiépítése 1000-es számkörben
- Számolási készségek, számolási eljárások alkalmazása
A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 1000-es számkörben
- Tevékenységek a törtszámok és a negatív számok fogalmának alapozására
- Írásbeli összeadás, kivonás 1000-es számkörben
- Írásbeli szorzás egyjegyű szorzóval 1000-es számkörben
- Összefüggések felismerése, alkalmazása-szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok
- Szöveges feladatok megoldása
- Geometriai feladatok, tulajdonságok bővítése, észrevételek megfogalmazása
Térbeli és síkbeli tájékozottság fejlesztése
- Mérési tapasztalok gazdagítása, mennyiségek helyes képzetének kialakítása
- Kerület mérése, számítása
- A területmérés alapozása-parkettázás
- Kombinatorikai és valószínűségi játékok
- A matematikai szaknyelv tudatos alapozása, és életkornak megfelelő használata
- Önismeretet, önértékelést alakító szempontok tudatosítása

A matematika tanítás kiemelt területei 4. osztályban:

- A hallott és olvasott matematikai tartalmú szövegek önálló értelmezése
Matematikai tartalmú szövegek alkotása szóban és írásban
Vélemények megfogalmazása, ütköztetése
- Képi információk feldolgozása, általánosítás
- Kreatív, problémamegoldó logikai gondolkodás továbbfejlesztése
- A megfigyelés kifejezése tevékenységgel, szóban majd írásban, először konkrétan, majd általánosan is
- Alapműveletek rutinszerű végzése 100-as számkörben
- Valóságtartalomra épülő számfogalom bővítése 10 000-es számkörben
- Számolási készségek, számolási eljárások alkalmazása
A tanult műveletek fogalmának elmélyítése 10 000-es számkörben
- Tevékenységek a törtszámok és a negatív számok fogalmának elmélyítésére
- Írásbeli szorzás kétjegyű szorzóval
- Írásbeli osztás egy-és kétjegyű osztóval
- Összefüggések felismerése, alkalmazása-szabályjátékok, sorozatok, nyitott mondatok
- Szöveges feladatok megoldása
- Geometriai fogalmak, tulajdonságok bővítése, alkotások jellemzése, biztos tapasztalat
Térbeli és síkbeli tájékozottság továbbfejlesztése
- Kerület mérése, számítása
- Területmérés parkettázással
- Gyakorlottság kialakítása mérésekben

- Mennyiségfogalmak kialakítása 10 000-es számkörben
Gyakorlottság fejlesztése konkrét mérésekben
- Kombinatorikai és valószínűségi játékok
- Adatok gyűjtése, rendezése táblázatban, jelölés grafikonon
- A matematikai szaknyelv tudatos alapozása, és életkornak megfelelő használata
- Önismeretet, önértékelést alakító szempontok fejlesztése

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszám: 272 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Kerettanterv óraszám	Helyi tanterv órakeret	Helyi tanterv órakerete 3. évfolyamon	Helyi tanterv órakerete 4. évfolyamon
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	6	6	3	3
Rendszerezés, rendszerképzés	10	10	5	5
Állítások	8	8	4	4
Problémamegoldás	10	10	5	5
Szöveges feladatok megoldása	16	16	8	8
Szám és valóság kapcsolata	8	8	4	4
Számlálás, becslés	10	10	5	5
Számok rendezése	6	6	3	3
Számok tulajdonságai	17	17	8	9
Számok helyi értékes alakja	12	12	6	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	20	20	10	10
Alapműveletek értelmezése	6	6	3	3
Alapműveletek tulajdonságai	8	8	4	4

Szóbeli számolási eljárások	12	12	6	6
Fejben számolás	15	15	8	7
Írásbeli összeadás és kivonás	12	12	6	6
Írásbeli szorzás és osztás	12	12	6	6
Törtrészek	10	10	5	5
Negatív számok	6	6	3	3
Alkotás térben és síkon	12	12	6	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12	12	6	6
Transzformációk	8	8	4	4
Tájékozódás térben és síkon	6	6	3	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	18	18	9	9
Adatok megfigyelése	6	6	3	3
Valószínűségi gondolkodás	6	6	3	3
Összes óraszám:	272	272	136	136

3. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 4 óra

Éves óraszám: 136 óra

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; · tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; · válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; · felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; · folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; · megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; · barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; · halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; · adott, címkével ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; · talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, 		

alakzatokat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül
- Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés
- Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint
- Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása
- A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem kör
- Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értéke: a logikai „nem” és a logikai „és”
- Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel
- Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög
- A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon
- Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása Két szempont egyidejű figyelembevételével, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van
- A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére

FOGALMAK

logikai „nem”, logikai „és”

Rendszerezés, rendszerképzés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	óra	óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; · megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; · adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; · sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; · két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot; · megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; · megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; · megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek) · A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor · Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással · Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz 		

<ul style="list-style-type: none"> · Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után · Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 		
Állítások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; · hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; · egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; · ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; · példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján · Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése · Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása · Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése · Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása · Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése 		

· Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése

·

Problémamegoldás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; · kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet; · megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; □ az értelmezett problémát megoldja; · a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; · megoldását értelmezi, ellenőrzi; · kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; · egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése · Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel · Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással · Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása · A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése · Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek · Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán · Többlépcsés cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is · Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása · Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással · Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése 		

<ul style="list-style-type: none"> · Egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés · Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 		
Szöveges feladatok megoldása	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	8 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; · szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat; · megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; · megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat; · az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; · a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; · a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; · választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; · önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; · nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése · Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés) · Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan · Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése · Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása 		

- Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása
- Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés
- Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

FOGALMAK

felesleges adat

Szám és valóság kapcsolata	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; · ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; · helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 1000-es számkörben; · helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; · érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 1000-es számkörben; · használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; · helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; · megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1000-es számkörben Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva) · Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 512 cm, 512 mm, 512 g, 512 másodperc) · Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben · A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata · Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben · A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata · A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban 		

Számlálás, becslés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megszámlál és leszámllál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 1000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassokkal, ezresekkel; · ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassokkal, ezresekkel oda-vissza 1000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül · Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 1000-es számkörben · Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása · Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor · Becslések értékelése 		

Számok rendezése	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	óra	óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; · megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; · megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 1000-es számkörben; · megnevezi a 1000-es számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: $200/2$, $500 \cdot 2$, $750-250$): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada · Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel · Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben · Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével · Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: $300-160$, $40 \cdot 20$) helyének megkeresése a számegyenesen 1000-es számkörben · Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen · Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével · Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak ismerete 1000-es számkörben □ Számok tízesekre, százazokra, ezresekre kerekítése 1000-es számkörben 		
FOGALMAK		
százaz számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés		

Számok tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	17 óra	8 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; · számot jellemez más számokhoz való viszonyával; · ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal · Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben · Háromasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során · Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során · Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse · Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege · Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban · A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése 		
FOGALMAK		
három- és négyjegyű számok, római számok		

Számok helyi értékes alakja	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel; · érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását; · érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; · helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal · Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel · Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es számkörben · Számok ezresekre, százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül · Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján · A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése · Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján · Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete · Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 1000-es számkörben · Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1000-es számkörben 		
FOGALMAK		
helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, tízezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer		

Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	10 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; · helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról; · helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömeg mérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; · ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; · ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 1000-es számkörben; · alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; · összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait; · megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel; · területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással; · alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; · ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása · Mennyiségek összemérése · Mérési módszerek alkalmazása · Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg · Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról · Szabványos mérőeszközök használata · Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata 		

- Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 1000-es számkörben
- Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között
- Mértékváltás eszköz segítségével
- Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt
- Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)
- Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)
- Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)
- A terület és kerület szavak értő használata

FOGALMAK

kerület, km, ml, cl, g, dkg

Alapműveletek értelmezése	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen értelmezi a 1000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást; · hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; · értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; · helyesen használja a műveletek jeleit; · megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék; · szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; · szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; · szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben · Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 1000-es számkörben · Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása · Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése · Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése · A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék · Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 		
FOGALMAK		
tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel		

Alpműveletek tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; · megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is; · alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása · Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél · Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1000-ig · Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál · Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére 		

Szóbeli számolási eljárások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; · érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor; · elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; · teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben · Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben · A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 1000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során · A 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése · Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása · Teljes háromjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése · Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése · Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése 		

Fejben számolás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	15 óra	8 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; · emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig; · érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; · fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során; · fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során · Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása · A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete · Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben · Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák; · Fejszámolás a 1000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben. 		
FOGALMAK		
kerek százaz, kerek ezres		

Írásbeli összeadás és kivonás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel · Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százaskénti helyi értéken · Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére · Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján · A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása · Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 		
FOGALMAK		
írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás		

Írásbeli szorzás és osztás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen végzi el az írásbeli szorzást egyjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval; · elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; · megoldását értelmezi, ellenőrzi. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Több egyenlő tag írásbeli összeadása · Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval · Írásbeli szorzás kerek tízesekkel · Írásbeli szorzás teljes egyjegyűekkel egy lépésben · Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással · Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással · Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 		
FOGALMAK		
visszaszorzás		

Törtrészek	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén; · a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel) · Az egységtörtek többszöröseinek előállítás, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással · Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel · Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése 		
FOGALMAK		
egész, törtrész, egységtört		

Negatív számok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi; · nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése · Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben · Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) · Hőmérőmodell használata · Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással · A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során · Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 		
FOGALMAK		
pozitív, negatív		

Alkotás térben és síkon	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; · minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; · sormintát, síkmintát felismer, folytat; alkotásában követi az adott feltételeket; · testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát; síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor; · megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; \square megfogalmazza az alkotásai közti különbséget. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint · Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint · Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben · Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással · Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifestve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel) · Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során · Sokszögek előállítás nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint · Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése · Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) · Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, 		

jellemző tulajdonságok kiemelése

Alakzatok geometriai tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; · megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; · megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat; megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; · megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; · megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; · megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat; · megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; · megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat; · tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét; · megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit; · megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait; · megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet; · megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon 		

- Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése
- Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján
- Halmazba nem tartozó alakzatok keresése
- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”
- Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”
- A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal
- Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása
- Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása
- Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükrörszimmetriája
- Téglatest egybevágó lapjainak felismerése
- Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján
- Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel
- Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással
- Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz
- Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria
- Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással
- Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással
- Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján
- Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján

FOGALMAK

lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Transzformációk	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; · megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; · ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; · követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát; · térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban · Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével · Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével · Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással · Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral · Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel · Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral · Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése · Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással · Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 		
FOGALMAK		
eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép		

Tájékozódás térben és síkon	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; · tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; · térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban · Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során · Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek · Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével · Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével · Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban · Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása · Egyszerű térképek készítése · Tájékozódás négyzethálón, térképen 		
FOGALMAK		
négyzetháló, térkép		

Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	18 óra	9 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; · megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; megfogalmazza a felismert összefüggéseket; · összefüggéseket keres sorozatok elemei között; · megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; · tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; · felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; · ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; · tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; · felismer kapcsolatot elem párok, elemhármasok tagjai között; · szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elem párokat, elemhármasokat; · a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése · Számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése · Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal · Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása · Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból · Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése 		

- Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba
- Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)
- Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése
- Szabályjátékokban az elempárok, elemhármak megjelenítése táblázatban
- Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármak létrehozása
- Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként

FOGALMAK

táblázat, nyitott mondat

Adatok megfigyelése	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adatokat gyűjt a környezetében; · adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; · gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; ☐ adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; ☐ jellemzi az összességeket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel · Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán) · Mért adatok lejegyzése · Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban · Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása · Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása 		
FOGALMAK		
adat, diagram		

Valószínűségi gondolkodás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; · tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; · megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; · tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség; · tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; · a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipp megfogalmazása · Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben · Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése · „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése · Véletlen események gyakoriságának összeszámolása, ábrázolása különféle módszerekkel: · strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel · Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippel, magyarázatok keresése · A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 		

A továbbhaladás feltételei a 3. évfolyam végén

A tanuló az 1000 számkörben:

- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 1000-es számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százás szomszédait, tízesekre, százásokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval).
- Becslést, ellenőrzést eszközként használja.
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.

4. ÉVFOLYAM**Heti óraszám: 4 óra****Éves óraszám: 136 óra**

Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; · tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; · válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; · felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és különválogatottak eltérő tulajdonságát; · folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; · megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; · barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; · halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; · adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; · talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, 		

alakzatokat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül
- Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés
- Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint
- Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása
- A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem kör
- Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értéke: a logikai „nem” és a logikai „és”
- Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel
- Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög
- A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon
- Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása
- Két szempont egyidejű figyelembevétel, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van
- A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére

FOGALMAK

logikai „nem”, logikai „és”

Rendszerezés, rendszerképzés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; · két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; · felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; · megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; · adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; · sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; · két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot; · megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; · megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; · megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet, hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek) · A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor · Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással · Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz 		

<ul style="list-style-type: none"> · Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után · Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 		
Állítások	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; · megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; · megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; · tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; · hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; · egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; · ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; · példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján · Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése · Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása · Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése · Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása · Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése 		

· Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése

Problémamegoldás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; · kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet; · megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; □ az értelmezett problémát megoldja; · a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; · megoldását értelmezi, ellenőrzi; · kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; · egy- és többszemélyes logikai játékban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése · Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel · Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással · Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása · A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése · Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek · Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán · Többlépes cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is · Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása · Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással · Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése 		

<ul style="list-style-type: none"> · Egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés · Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 		
Szöveges feladatok megoldása	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	8 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; · szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; · tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses, szöveges feladatokat; · megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; · megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat; · az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; · a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; · a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; · választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; · önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; · nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése · Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés) · Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan · Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése · Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása 		

- Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása
- Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés
- Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz

FOGALMAK

felesleges adat

Szám és valóság kapcsolata	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint; · ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; · helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben; · helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; · érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben; · használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; · helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; · megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben · Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva) · Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc) · Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben · A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata · Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben · A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata 		

- A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban

Számlálás, becslés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel; · ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül · Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben · Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása · Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor · Becslések értékelése 		

Számok rendezése	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; · megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; · megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben; · megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: $2000/2$, $500 \cdot 2$, $1250-250$): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada · Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel · Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben · Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével · Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: $300-160$, $40 \cdot 20$) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben · Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen · Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével · Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben □ Számok tízesekre, százazokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben 		
FOGALMAK		
százaz számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés		

Számok tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	17 óra	9 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; · számot jellemez más számokhoz való viszonyával; · ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal · Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben · Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során · Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során · Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse · Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege · Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban · A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése 		
FOGALMAK		
három- és négyjegyű számok, római számok		

Számok helyi értékes alakja	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel; · érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását; · érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; · helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal · Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel · Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 10 000-es számkörben · Számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül · Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján · A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése · Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján · Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete · Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben · Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben 		
FOGALMAK		
helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, tízezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer		

Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	10 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; · helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról; · helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; · ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; · ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben; · alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; · összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait; · megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel; · területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással; · alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; · ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása · Mennyiségek összemérése · Mérési módszerek alkalmazása · Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg · Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról · Szabványos mérőeszközök használata 		

- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata
- Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben
- Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között
- Mértékváltás eszköz segítségével
- Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt
- Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)
- Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)
- Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal) □ A terület és kerület szavak értő használata

FOGALMAK

kerület, km, ml, cl, g, dkg

Alapműveletek értelmezése	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást; · hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; · értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; · helyesen használja a műveletek jeleit; · megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék; · szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; · szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; · szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 10 000-es számkörben · Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben · Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása · Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése · Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése · A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék · Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 		
FOGALMAK		
tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel		

Alapműveletek tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; · megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is; · alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat szétagolása · Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél · Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig · Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál · Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére 		

Szóbeli számolási eljárások	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; · érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor; · elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; · teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben · Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben · A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során · A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése · Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása · Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése · Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése · Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése 		

Fejben számolás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	15 óra	7 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; · emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig; · érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; · fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során; · fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során · Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása · A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete · Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben · Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák; · Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben. 		
FOGALMAK		
kerek százaz, kerek ezres		

Írásbeli összeadás és kivonás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás tovább építésével és különféle eszközökkel · Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százaskénti értéken · Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére · Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján · A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása · Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 		
FOGALMAK		
írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás		

Írásbeli szorzás és osztás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval; · elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; · megoldását értelmezi, ellenőrzi. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Több egyenlő tag írásbeli összeadása · Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval · Írásbeli szorzás kerek tízesekkel · Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben · Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással · Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással · Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 		
FOGALMAK		
visszaszorzás		

Törtrészek	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén; · a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel) · Az egységtörtek többszöröseinek előállítás, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással · Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel · Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése 		
FOGALMAK		
egész, törtrész, egységtört		

Negatív számok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi; · nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése · Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben · Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) · Hőmérőmodell használata · Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással · A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során · Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 		
FOGALMAK		
pozitív, negatív		

Alkotás térben és síkon	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; · minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; · sormintát, síkmintát felismer, folytat; · alkotásában követi az adott feltételeket; · testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát; · síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; · alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor; · megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; · megfogalmazza az alkotásai közti különbséget. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint · Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint · Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben · Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással · Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifestve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel) · Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során · Sokszögek előállítás nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint · Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése 		

- Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)
- Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése

Alakzatok geometriai tulajdonságai	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; · személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; · két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; · megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; · megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; · megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat; · megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; · megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; · megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; · megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat; · megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; · megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat; · tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét; · megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit; · megfigyeli a kocka, mint speciális téglatest és a négyzet, mint speciális téglalap tulajdonságait; · megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet; · megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon 		

- Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése
- Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján
- Halmazba nem tartozó alakzatok keresése
- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”
- Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”
- A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal
- Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása
- Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása
- Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükrörszimmetriája
- Téglatest egybevágó lapjainak felismerése
- Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján
- Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel
- Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással
- Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz
- Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria
- Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással
- Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással
- Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján
- Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján

FOGALMAK

lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Transzformációk	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; · szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; · megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; · ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; · követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát; · térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben, térben és síkban · Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével · Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével · Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással · Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral · Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel · Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral · Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése · Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással · Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 		
FOGALMAK		
eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép		

Tájékozódás térben és síkon	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban · Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során · Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek · Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével · Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével · Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban · Tájékozódás lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása · Egyszerű térképek készítése · Tájékozódás négyzethálón, térképen 		
FOGALMAK		
négyzetháló, térkép		

Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	18 óra	9 óra
A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; · megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; · érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; · megfogalmazza a felismert összefüggéseket; · összefüggéseket keres sorozatok elemei között; · megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; · tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; · felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; · ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; · tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; · felismer kapcsolatot elempárok, elemhármassok tagjai között; · szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármassokat; · a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése · Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése · Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal · Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása · Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból 		

- Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése
- Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba
- Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)
- Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése
- Szabályjátékokban az elempárok, elemhármak megjelenítése táblázatban
- Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármak létrehozása
- Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként

FOGALMAK

táblázat, nyitott mondat

Adatok megfigyelése	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adatokat gyűjt a környezetében; · adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; · gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; · adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; · jellemzi az összességeket. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel · Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán) Mért adatok lejegyzése · Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban · Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása · Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása 		
FOGALMAK		
adat, diagram		

Valószínűségi gondolkodás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; · tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; · megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; · tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség; · tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; · a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipp megfogalmazása · Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben · Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése · „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése · Véletlen események gyakoriságának összeszámolása, ábrázolása különféle módszerekkel: · strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel · Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippkel, magyarázatok keresése · A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával. 		

A továbbhaladás feltételei a 4. évfolyam végén

A tanuló 10 000 számkörben:

- tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint;
- tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni;
- ismerje a számok egyes, tízes, százás, ezres szomszédait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét;
- tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást;
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
- ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- becslést, ellenőrzést eszközként használja;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

ÉNEK-ZENE

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és tovább fejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitas támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1–4. ÉVFOLYAM

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játéuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

1–2. ÉVFOLYAM

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az 1–2. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszámja: 136 óra, plusz 8 óra szabadon választott 36 héttel számolva 144 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1. évfolyam	2. évfolyam	Összesen
Zeneművek/Énekes anyag	35	35	70
Zeneművek/Zenehallgatás	14	14	28
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	9	9	18
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7	7	14
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7	7	14
Összesen:	72	72	144

1. ÉVFOLYAM

Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	70 óra	35 óra
<p><i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok</i> Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertet kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudát; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp, Koszorú, koszorú; Süss fel, nap; Kodály-Weöres:Sándor napján</p> <p><i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Szent Gergely doktornak; Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűjj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?</p> <p><i>Mondókák, kiszámolók</i> Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző hangerővel tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; · hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; · ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; · kézjelről énekel; · belső hallása fejlődik. 		

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés

FOGALMAK

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	28 óra	14 óra
<p>A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a motiváció. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncert látogatás, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p>		
<p>Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcúfolók- „Ádám kutya ül a hátán”</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · zenehallgatási élményekkel gazdagodik; · megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; · képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; · megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; · a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; · felismeri a zongora hangját; · felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; · meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; 		

- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

FOGALMAK

énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; · megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; · a testét hangszerként is használja; · egyszerű ritmushangszereket használ. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben · érzékeli az ütemhangsúlyt; · tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; · felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; · mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben · Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója · Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - felelgetős ritmusjátékokkal, - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére · Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; 		

- Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcad pár, a negyed szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonala, ütemvonal, kezdőhang – záróhang
- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon

FOGALMAK

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; · rövid dallamsorokat rögtönöz; · örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri, éneкли és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; · a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja; · a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; · megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; · a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; · különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; · Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; · Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; · A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; · Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; · Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; · A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és 		

azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;

- A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;
- A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása.

FOGALMAK

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; · kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; · érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; · tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; · képes egyszerű kottában tájékozódni; · megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); · A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, korong, korongírás, szünet, vonal – vonalköz, , ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; · A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; · A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; · Negyed, nyolcadpár, , a negyed szünet grafikai képe és írása · Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; · A lá - szó - mi szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 		
FOGALMAK		
hangjegy		

Továbbhaladás feltétele első évfolyam végén:

- A tanulók 3-5 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből
- c'-d'' hangterjedelemben. Csoportosan énekelnek, képesek az új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után megtanulni.
- Részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést és érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) segítséggel felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot képesek megszólaltatni. Megfigyelik a dallamfordulatokat (szó-lá-mi).
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni. Fejlődik hangszínhallásuk: megkülönböztetik a gyermek, női és férfi hangot, a furulya és a zongora hangját.

2. ÉVFOLYAM

Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	70 óra	35 óra
<p><i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek</i> A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tüt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljtek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ, A tokaji szőlőhegyen;</p> <p><i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző hangerővel tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; · hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; · ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; · kézzelről énekel; · belső hallása fejlődik. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt; · jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben; 		

- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.
- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül
- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán
- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban
- Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete
- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása
- Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció
- A kézjel, mint jelrendszer ismerete
- Szolmizációs kézjelről való éneklés

FOGALMAK

Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	28 óra	14 óra
A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a motiváció. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.		
Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tút); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshejben; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · zenehallgatási élményekkel gazdagodik; · megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; · képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; · megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; · a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; · felismeri a zongora hangját; · felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; · meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; · képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; · képes az érzelmi azonosulásra; · egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; 		

- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;
- Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;
- Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;
- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.

FOGALMAK

énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó

Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; · megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; · a testét hangszerként is használja; · egyszerű ritmushangszereket használ. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben · érzékeli az ütemhangsúlyt; · tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; · felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcad pár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; · mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben · Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója · Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - felelgetős ritmusjátékokkal, - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére · Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; 		

- Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.
- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása
- Egyenletes lüktetés, mérő
- Negyed, nyolcad pár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet
- 2/4-es ütem
- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang
- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon

FOGALMAK

Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonat; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon

Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; · rövid dallamsorokat rögtönöz; · örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; · a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; · a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; · megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; · a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; · különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; · Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; · Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; · Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; · A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; · Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; · Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; · A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és 		

azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;

- A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;
- A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- kánon éneklésmódjának elsajátítása.

FOGALMAK

halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon

Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; · kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; · érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; · tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; · képes egyszerű kottában tájékozódni; · megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); · A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; · A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; · A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; · Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása · Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; · A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 		
FOGALMAK		
hangjegy		

Továbbhaladás feltétele 2. évfolyam végén:

- önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző hangerővel tud énekelni;
- ismeri a tanult dalokat, ezekből képes 3-5 dalt önállóan előadni
- érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlődőjelet;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel

ÉNEK-ZENE 3–4. ÉVFOLYAM

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata

Tematikus egység/ Fejlesztési cél	Kerettantervi óraszám	Helyi tantervi órakeret	Helyi tantervi órakeret 3. osztály	Helyi tantervi órakeret 4. osztály
Zeneművek / Énekes anyag	70 óra	70 óra	35 óra	35 óra
Zeneművek/ Zenehallgatás	27 óra	27 óra	14 óra	13 óra
Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	13 óra	13 óra	7 óra	6 óra
Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés	13 óra	13 óra	6 óra	7 óra
Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás	13 óra	13 óra	6 óra	7 óra
Összesen:	136 óra	136 óra	68 óra	68 óra

A NAT kerettanterve 136 óra megtartását irányozza elő.

3. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Témakör neve	Helyi tanterv órakeret 3. évfolyam
Zeneművek/ Énekes anyag	35 óra
Zeneművek/ Zenehallgatás	14 óra
Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	7 óra
Zenei ismeretek/ hallásfejlesztés	6 óra
Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás	6 óra
Összesen:	68 óra

Zeneművek/ Énekes anyag	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	70 óra	35 óra
A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékaival bővíthető.		
<p><i>Életképek</i> Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském</p> <p><i>Párosítók--- >Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom</p> <p><i>Táncnóták→Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják</p> <p><i>Tréfás dalok</i> A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről lejeljettek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony</p> <p><i>„Mesés” dalok</i> Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző dinamikai szinteken tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; 		

- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- hangterjedelme túllép az oktávon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklí a Himnuszt;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; □ érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncmuzika zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;
- Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretetek segítségével;
- Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;
- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;
- Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;
- Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írjuk közös megegyezéssel;
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

FOGALMAK

tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház		
Zeneművek/ Zenehallgatás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	27 óra	14 óra
<p>A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a motiváció, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti hangverseny látogatása, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p>		

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese

Bartók Béla: Gyermeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Mefogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába)

Josquin: A tücsök

Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ

Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc

Johann Strauss: Tik – Tak polka

Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „*Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha*”

Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc

Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend

Betlehemes / Csordapásztorok

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- zenehallgatási élményekkel gazdagodik;
- további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra;
- népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel;
- megismerkedik a zenében alkalmazható humorral;
- ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által;
- megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;

<ul style="list-style-type: none"> · megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); · megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> · meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; · megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; · képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; · képes az érzelmi azonosulásra; · egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; · kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; · Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; · Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; · Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; · A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; · Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; · Zenei befogadói készség fejlődése; · Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; · A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; · A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; · A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; · Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.
<p>FOGALMAK</p>
<p>Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p>

Zenei ismeretek /Ritmikai fejlesztés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	13 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a páros és a páratlan lüktetést; · az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; · aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; · ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; · megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; · felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; · ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; · egyszerű ritmussorokat rögtönöz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; · Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; · Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; · Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> ✓ a zenei hangsúly érzékeltetésével, ✓ mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ✓ felelgetős ritmusjátékokkal, 		

- ✓ ritmusvariációval,
- ✓ osztinatóval,
- ✓ befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz

- Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
- szinkópa, nyújtott és éles ritmus;
- egyedül álló nyolcad és szünete;
- egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete;
- $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.

FOGALMAK

Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	13 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző dinamikai szinteken tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · énekel a pentaton hangsorban; · énekel a hétfokú hangsorban; · a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; · megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; · a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; · Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; · A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; · Kánonok éneklése, gyakorlása; · A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; · Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; 		

- A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;
- fá és ti hangok - hétfokú hangsor;
- A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;
- A violinkulcs.

FOGALMAK

Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs.

Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	13 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; · kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; · érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; · tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; · elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; · megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; · a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; · a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; · pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; · helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); · A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; · A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; 		

- A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;
- A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;
- Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;
- Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;
- A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;
- Violinkulcs írása;
- Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;
- Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;
- Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;
- A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;
- Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;
- A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.

FOGALMAK

A korábbiak elmélyítése

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI A HARMADIK ÉVFOLYAM VÉGEZTÉVEL:

- Énekeljen el 20 dalt emlékezetből, több versszakkal.
- Kreatívan vegyen részt a különbözőjátékokban, feladatokban.
- Az ismert dalokat legyen képes leolvasni kézjelről és betűkottáról.
- A tanult ritmikai elemeket legyen képes folyamatosan megszólaltatni egyénileg és csoportosan.
- Figyelmesen hallgassa az életkori sajátosságainak megfelelő zeneműveket.
- Különböztesse meg a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől.
- Ismerje fel a zeneművekben a megismert hangszertípusokat.

4. ÉVFOLYAM**Heti óraszám: 2 óra****Éves óraszám: 72 óra**

Témakör neve	Helyi tanterv órakeret 4. évfolyam
Zeneművek/ Énekes anyag	35 óra
Zeneművek/ Zenehallgatás	13 óra
Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	6 óra
Zenei ismeretek/ hallásfejlesztés	7 óra
Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás	7 óra
Összesen:	68 óra

Zeneművek/ Énekes anyag	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	70 óra	35 óra
<p><i>Életképek</i> A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók</i> Leányok, legények Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi Állatos dalok A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, HuszárgyereK, huszárgyereK; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangj sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző dinamikai szinteken tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban · osztálytársaival aktívan részt vesz; · hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; □ hangterjedelme túllép az oktávon. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; · emlékezetből énekli a Himnuszt; 		

- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncmuzikumban és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;
- Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérettel segítségével;
- Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;
- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;
- Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;
- Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel;
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;
- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

FOGALMAK

tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncmuzikum

Zeneművek / Zenehallgatás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	27 óra	13 óra
<p>Erkel Ferenc: Himnusz Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdsnek) Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök) Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar Clément Janequin: A madarak éneke W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni) Rossini: Macska – duett Prokofjev: Péter és a farkas - részletek Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> · zenehallgatási élményekkel gazdagodik; · további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; · népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; · megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; · ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; · megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; 		

<ul style="list-style-type: none"> · megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); · megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> · meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; · megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; · képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; · képes az érzelmi azonosulásra; · egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; · kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; · Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; · Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; · Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; · A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; · Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; · Zenei befogadói készség fejlődése; · Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; · A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; · A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; · A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; · Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.
<p>FOGALMAK</p>
<p>Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p>

Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	13 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a páros és a páratlan lüktetést; · az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; · aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; · ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; · megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; · felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; · ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; · egyszerű ritmussorokat rögtönöz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; · Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; · Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; · Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> - a zenei hangsúly érzékeltetésével, 		

- mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
- felelgetős ritmusjátékokkal,
- ritmusvariációval,
- osztinatóval,
- befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz
- Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
- szinkópa, nyújtott és éles ritmus;
- egyedül álló nyolcad és szünete;
- egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.

FOGALMAK

Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	13 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; · különböző dinamikai szinteken tud énekelni; · a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; · énekel a pentaton hangsorban; · énekel a hétfokú hangsorban; · a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; · megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; · a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; · Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; · A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; · Kánonok éneklése, gyakorlása; · A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; · Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; 		

- A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;
- fá és ti hangok - hétfokú hangsor;
- A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;
- Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;
- A violinkulcs.

FOGALMAK

Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs

Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	13 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; · kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; rzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; · tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; · elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; · megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; · a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; · a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; · pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; · helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); · A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; · Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; · A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; · A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; 		

- A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;
- Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;
- Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;
- A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;
- Violinkulcs írása;
- Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;
- Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;
- Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;
- A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;
- Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;
- A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.

FOGALMAK

A korábbiak elmélyítése.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI A 4. ÉVFOLYAM VÉGEZTÉVEL:

- Tudjon énekelni egyénileg, illetve csoportosan 30 dalt. Ebből 20 népzenei, 10 műzenei szemelvény legyen.
- Kreatívan vegyen rész a különféle játékokban, feladatokban.
- Ismerje és tudja alkalmazni a különféle kézjeleket és a betűkottát.
- A megismert ritmikai elemeket folyamatosan szólaltassa meg úgy egyénileg, mint csoportosan.
- Különböztesse meg a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől.
- A zeneművekben ismerje fel a különféle hangszertípusokat.
- A negyedik évfolyam végére szerezzon olyan gyakorlati tapasztalatot a zenehallgatás területén, amelyre építve a stílusérzék és a zeneértés egyre árnyaltabbá válik

VIZUÁLIS KULTÚRA

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával is megvalósulhat, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére.

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül

majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képzéskészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezésként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

A tanulók értékelése

A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés feltételei. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellen-súlyozására igen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a fejlesztéscentrikus vizuális kultúra tanulása alapvetően két célt szolgál: a kezdeti motiváltság és az örömteli alkotás fenntartását, valamint a vizuális műveltség megalapozását.

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságaikat, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok

játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két évfolyamon a gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva a vizuális kultúra részterületei közül a belső képek kialakulását segítő „Kifejezés, képzőművészet” és a „Tárgy- és környezetkultúra” elsősorban a tárgykészítés és téralkotás tevékenységével kerüljön túlsúlyba.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

Az 1–2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy óraszám: 144 óra**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Óraszám		
	1. évfolyam	2. évfolyam	Összesen:
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe		
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28	28	56
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6	6	12
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6	6	12
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6	6	12
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10	10	20
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12	12	24
Szabadon tervezhető	4	4	8
Összesen:	72	72	144

1. ÉVFOLYAM

Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p>Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végigkísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.</p>		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Beszélgetés. · Szemléltetés. · Kérdve kifejtés. · Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. · Játék (érezkelő, asszociációs, kreatív mozgás). · Séta, kirándulás. · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Mesélés. · Szerepjáték. 		

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás).
- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.
- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.
- Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

FOGALMAK

pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, minta, felület, kompozíció. irány sík, tér, méret, képelem

Síkbeli és térbeli alkotások-mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	56 óra	28 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képkalkoló- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése.</p> <p>Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; · Saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; · Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál · Saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; · Korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; · Azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; · Valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél; · Adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. 		

PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK

- Mesélés.
- Szerepjáték.
- Beszélgetés.
- Szemléltetés.
- Megfigyelés.
- Kérdve kifejtés.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Játék (érzékeli, asszociációs, kreatív mozgás).
- Séta, kirándulás.
- Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.
- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.

- Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is

FOGALMAK

Illusztráció, kompozíció, kiemelés, forma, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás. Történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők, vizuális technikák, népművészeti technikák,

Vizuális információ -Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · A tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; · A vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; · Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; · Egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; · Adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; · Pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Önálló vagy csoportos alkotómunka. · Játék (szituációs játék, dramatikus játék, társasjáték, kreatív mozgás). 		

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
<ul style="list-style-type: none"> · Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házsámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése) · Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. · Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta). · Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.
FOGALMAK
Modell, látvány, jel, szimbólum, embléma, térkép, alaprajz, cégér, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, díszítőmotívum

Médiahasználat-Valós és virtuális információk	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez · Valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. · Vita. · Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. · Önálló vagy csoportos alkotómunka. · Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás). 		

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> · A különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével. · Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése. Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. · Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban). · Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.
<p>FOGALMAK</p>
<p>Állókép, mozgókép, zene, hang, zaj, zörej, csend, információ, könyv, televízió, film, internet</p>

Álló- és mozgókép- Kép, hang, történet	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelm kifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; · Időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; · Saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; · Adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. · Vita. 		

- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.
- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.
- Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).
- Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”).

FOGALMAK

Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörejjel, csend, kifejezés, animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat.

Természetes és mesterséges környezet-Valós és kitalált tárgyak	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	20 óra	10 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, · Alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; · Gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; · Adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Irányított beszélgetés. · Elemező beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. 		

- Vita.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.
- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).
- Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromlótű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).
- Dramatikus játék céljára újjáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.

FOGALMAK

Tér, forma, funkció, méret, arány, lépték, nézet, takarás. Hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

Természetes és mesterséges környezet-Közvetlen környezetünk	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	24 óra	12 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában · Saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; · Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · Adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · Saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; · Különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Beszélgetés. · Elemező beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. 		

<ul style="list-style-type: none"> · Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. · Önálló vagy csoportos alkotómunka. · Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
<ul style="list-style-type: none"> · A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). · A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és magyarázata.
FOGALMAK
Tárgytervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, díszítés, öltözék-kiegészítő, építészet, műemlék, műemlékvédelem

Továbbhaladás feltételei 1. évfolyam végén

- Életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotó tevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbség felismerése.
- A médiumok azonosítása, a személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.

2. ÉVFOLYAM

Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és térábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot. · vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura, és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. · Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Beszélgetés. · Szemléltetés. · Kérdve kifejtés. · Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. · Játék (érzékelő, asszociációs, kreatív mozgás). · Séta, kirándulás. 		

- Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.
- Mesélés.
- Szerepjáték.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl.: szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl.: rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalakotás).
- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl.: tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.
- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl.: nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.
- Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.
- A közvetlen környezetben található tárgyak, jelenségek minőségének (pl. illat, hang, zene, szín, fény, felület, méret, mozgás, helyzet, súly) megtapasztalása különböző játékos feladatok során, a célzott élménygyűjtés és vizuális megjelenítés (pl. festés, rajzolás, kollázs, mintázás, makettezés) érdekében, a vizuális nyelv alapvető elemeinek játékos használatával.

FOGALMAK

Érzékelés, önkifejezés, pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, mintázat, felület, sík, tér, grafikai és plasztikai eljárás, kompozíció, méret, irány, szín, képelem.

Síkbeli és térbeli alkotások-mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	56 óra	28 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése.</p> <p>Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyszerű térviszonyok (előttem-mögöttem, jobbra-balra, bent-kint, felettem-alattam) megfigyelése, leírása és egyszerű vizuális megjelenítése szabadkézi rajzban és festéssel. · Téri helyzetek és a takarás jelenségének megfigyelése és megjelenítése különböző eszközökkel (pl. verbálisan, rajzban, szerepjátékkal). · Ábrázolás különleges nézőpontból (belülről, fentről, alulról) a fantázia és a megfigyelés révén: <ul style="list-style-type: none"> - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; - rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; · egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza <ul style="list-style-type: none"> - saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza - a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; 		

- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítségével megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
 - korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
 - azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
 - valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK

- Mesélés.
- Szerepjáték.
- Beszélgetés.
- Szemléltetés.
- Megfigyelés.
- Kérdve kifejtés.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Játék (érzékelő, asszociációs, kreatív mozgás).
- Séta, kirándulás.
- Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomtat, kollázs, plasztika, makett, tábló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben)
Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.
- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel

- Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.
- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolt, faragott páasztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.
- Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.
- Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

FOGALMAK

illusztráció, kompozíció, kiemelés, karakteres forma, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás, reprodukció, idő, történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők, karakter, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás

Vizuális információ -Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; · a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; · egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; · adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; · pontosan ismeri államcímmerünk és nemzeti lobogónk felépítését, összetevőit, színeit · Jeltervezés, jelalkotás. · A mindennapokban használt jelek, jelzések gyűjtése, válogatása, csoportosítása közlés funkciója szerint (pl. tiltás, irányítás). · Történet, esemény rövid képsorainak értelmezése (pl. szöveg nélküli képregény történetének elmesélése; fotók sorba rendezése). · Egyszerű magyarázó ábrázolás és szöveges magyarázat alapján műveletek elvégzése (pl. origami készítésének lépései). 		

<ul style="list-style-type: none"> · Az emberi gesztusok, mozdulatok értelmezése játékokban.
<p>PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Önálló vagy csoportos alkotómunka. · Játék (szituációs játék, dramatikus játék, társasjáték, kreatív mozgás).
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>
<ul style="list-style-type: none"> · A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókértya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével. · Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házzsám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése). · Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal). · Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. · Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalatás díszítményeként: huszárcsákó, párta). · Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. · Jeltervezés, jelalkotás változatos méretben (pl. apró pecsét, tábla) · Környezetünkben található jelek, jelzések (pl. jelzőlámpa, térkép, alaprajz, közlekedési tábla, cégér, piktogram, embléma, szimbólum, zászló, márkajelzés, logo) összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából (pl. valós és virtuális társasjáték, dramatikus játék, kincsvadászat).
<p>FOGALMAK</p>
<p>Modell, látvány, jelalkotás, piktogram, embléma, térkép, alaprajz, cégér, szimbólum, , lépték, jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum,</p>

Médiahasználat-Valós és virtuális információk	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; · adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; · valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. · Vita. · Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban. · Önálló vagy csoportos alkotómunka. 		

- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megenni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez.
- kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.
- Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).
- Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.
- A különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével.
- Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjátékkal.
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).

FOGALMAK

Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zöreje, csend, információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

Álló- és mozgókép- Kép, hang, történet	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelm kifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; · adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; · időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; · saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; · adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Beszélgetés. · Szemléltetés. 		

- Megfigyelés.
- Kérdve kifejtés.
- Vita.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.
- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).
- Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”).
- Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.

FOGALMAK

Állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörejjel, csend, animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

Természetes és mesterséges környezet-Valós és kitalált tárgyak	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	20 óra	10 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; · alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; · gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsenek felhasználásával mintát tervez; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. · Média-alkalmazások. · Irányított beszélgetés. · Elemező beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. · Kérdve kifejtés. 		

- Vita.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.
- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajolás, színezés, nyomat).
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).
- Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromlőttű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).
- Dramatikus játék céljára újjáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.
- Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét, magyar várak képei.

FOGALMAK

Téralkotás, térformálás, térlehatárolás, térszervezés, formarend, méretarány, léptékváltás, funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék.

Természetes és mesterséges környezet-Közvetlen környezetünk	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	24 óra	12 óra
A TEMATIKAI EGYSÉG CÉLJAI		
<p>Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; · saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; · különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. 		
PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK MUNKA- ÉS SZERVEZÉSI FORMÁK		
<ul style="list-style-type: none"> · Beszélgetés. · Elemező beszélgetés. · Szemléltetés. · Megfigyelés. 		

- Kérdve kifejtés.
- Feladatmegoldás egyénileg vagy kiscsoportban.
- Önálló vagy csoportos alkotómunka.
- Játék (szituációs játék, dramatikus játék, kreatív mozgás, színjátás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).
- A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemétyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is.
- Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.

FOGALMAK

Tárgytervezés, formatervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, díszítés, iparművészet, design, építészet, műemlék, műemlékvédelem.

A továbbhaladás feltételei a 2. évfolyam végén:

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.
- A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).
- A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3–4. ÉVFOLYAM

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló-segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzoló, ábrázoló képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretük birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázoló sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is.–A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszhető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képzés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulótársaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

A 3–4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 102 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám	Helyi tanterv órakeret	Helyi tantervi órakeret az 3. évfolyamon	Helyi tantervi órakeret a 4. évfolyamon
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	36	36	24	12
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12	12	8	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	12	12	8	4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	10	10	6	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	16	16	11	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	16	16	11	5
Összes óraszám:	102	102	68	34

3. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Síkbeli és térbeli alkotások-mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	36 óra	24 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; · korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; · rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; · valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; · saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. · elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; · azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése) . 		

- Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).
- Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.
- Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.
- Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával
- Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).

FOGALMAK

figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu

Vizuális információ – vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; · egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; · saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. · A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. · Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával. 		
FOGALMAK		
vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer		

Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; · a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; · az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetesmegnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). · A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira. 		
FOGALMAK		
média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor		

Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, · összehasonlít; · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. · Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. · Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében. · Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel. 		
FOGALMAK		
nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő		

Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; · saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; · alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könnyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve). · Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). · Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). · Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal). · Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével. 		
FOGALMAK		
tárgytervezés, használati tárgy-dísz tárgy, formai egyszerűsítés, népi cserépedény		

Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · Egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; · elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; · 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). · Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. · Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás. 		
FOGALMAK		
építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház		

Továbbhaladás feltételei 3. évfolyam végén:

- Az eddig tanult vizuális kifejezőeszközöket egyre tudatosabban alkalmazza.
- Törekszi az új vizuális kifejezőeszközök megfigyelésére, főbb jellemzőinek megnevezésére, ezeket önállóan alkalmazza.
- Képes élményeinek, elképzeléseinek tudatos vizuális megjelenítésére. Felismerhetően ábrázol mozdulatokat, mozgáshelyzeteket.
- Képes élményeinek, elképzeléseinek tudatos vizuális megjelenítésére. Felismerhetően ábrázol térviszonyokat.
- Aktívan részt vesz a műalkotásokkal való foglalkozásokon.
- A bemutatott műalkotásokból 3-3 festményt, szobrot felismert, és ezeket szerző és cím szerint is tudja.
- Képes látvány alapján a jellegzetes formákat, színeket megragadni, ábrázolni a változást tanítói irányítással.
- Képes önállóan rögzíteni a változást.
- Képes közvetlen természeti környezet szemlélésére, jellegének leírására alapvető jegyekkel.
- Képes közvetlen természeti és mesterséges környezet szemlélésére, jellegének pontos leírására.
- Tárgykészítés során ötleteit tanítói segítséggel valósítja meg.
- Tárgykészítés során önálló ötleteit saját algoritmus alapján valósítja meg.
- Biztonsággal használja a megismert, gyakorolt ábrázolási, konstruálási technikákat.
- Szívesen alkalmaz új technikákat is.

4. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	36 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; · saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, · összehasonlítja; · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; · egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; · saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; · időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. · T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói. 		

- Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.
- Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István : Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.
- Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérájz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovác László: Pásztoemberek, Robert Capa fotói.
- Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).
- Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)
- Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.

FOGALMAK

figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu

Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; · az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; · egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; · pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit; · adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; · saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. · Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. · Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban. 		
FOGALMAK		

vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer		
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; · azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket; · adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; · adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. · 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetesmegnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). · Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). · A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira. · 		
FOGALMAK		
média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor		

Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; · időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában · Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. 		
FOGALMAK		
nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás		

Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; · különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; · gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsek felhasználásával mintát tervez. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. · Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése). · Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). · Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. 		

- Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kisze hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában

FOGALMAK

tárgytervezés, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta

TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES KÖRNYEZET – KÖZVETLEN KÖRNYEZETÜNK	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; · különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; · alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; · adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; · saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; · különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál. · 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
·		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. · Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. · Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált 		

anyagok) egyéni- és csoportmunkában. • Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú “szakadék” fölé két a/3-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).

- Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.

FOGALMAK

építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház

Továbbhaladás felttelei 4. évfolyam végén:

- Az eddig tanult vizuális kifejezőeszközöket tudatosan alkalmazza. Törekszik az új kifejezőeszközök megfigyelésére.
- Az eddig tanult nyelvi, vizuális kifejezőeszközöket tudatosan alkalmazza. Törekszik az új kifejezőeszközök használatára.
- Élményeinek kifejezéséhez a megoldást önállóan választja, motívumai változatosak.
- A mozgás és térábrázolása önálló.
- Jártas a műalkotások közös elemzésében, önálló véleményt formál.
- A könyvtár művészeti albumait használja.
- Jártas a műalkotások önálló elemzésében.
- Ismeri a képzőművészet több műtípusát. Felismer és megnevez művészeti ág, cím és alkotó szerint 4-4 művet.
- Ismeri a lakóhely, környék múzeumait. A könyvtár művészeti albumait szívesen használja.
- Adott modellek közvetlen megfigyelése alapján ábrázol a jellemző formák főbb arányok megragadásával.
- Érti és vázolni tudja a nézetek változásait.
- Változást és folyamatot is tud ábrázolni.
- Ötletes és önálló a különféle rendeltetésű tárgyak elkészítésében.
- Érti és egyéni igényeihez igazítja a tárgyalkotó folyamatot.
- Képes az elemzett mindennapi tárgyak, eszközök formája és funkciója közötti kapcsolat felismerésére.
- Rendelkezik ismeretekkel az épületek rendeltetéséről.
- Tud 3-3 példát említeni.
- Gyakorlattan alkalmazza a tanult technikákat.
- Sikeresen alkalmaz, ötvöz bonyolultabb technikákat is.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

1-2. ÉVFOLYAM

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

1–2. ÉVFOLYAM

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalkotás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén. Minden óvodai munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkének legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotótevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Az 1–2. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy óraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1. évfolyam	2. évfolyam	Összesen:
Anyagok a környezetünkben	4	4	8
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15	15	30
Otthon – család – életmód	7	7	14
Jeles napok, ünnepek	6	6	12
Közlekedés	4	4	8
Összesen:	36	36	72

1. ÉVFOLYAM

Anyagok a környezetünkben	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése · Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során · Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése · Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során · Építő jellegű párbeszéd alkalmazása · Kézügyesség fejlesztése · Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag · Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk · Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése · Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben · Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés · Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció 		

- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése
- Magkép készítése
- Kavicsfestés
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

FOGALMAK

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termések, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; · alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; · saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; · értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése · A kreativitás erősítése · Együttműködés és véleményformálás támogatása 		

- Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- Önálló ismeretszerzés támogatása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Képlékeny anyagok tulajdonságai
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságainak csoportosítása
- Papírmunkák:
 - hajtogatás, gyűrés, sodrás
 - tépés, nyírás
 - díszítés
 - bábkészítés
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
 - darabolás
 - csiszolás
 - hegyezés
- A fonalak csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
 - hurkolás
 - fonás
 - csomózás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése
- Mézeskalács-készítés
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termékekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése
- Papírszövés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése
- A hurkapálca töréspróbája
- Marokkó készítése
- Kép készítése hurkapálcából
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése
- Kunyhó készítése fonással
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése
- Mesterségek, műhelyek megismerése
- Különböző fonalak, kötelek, cernák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármasonás, körmönfonás, nemezelés, pomponkészítés

FOGALMAK

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenységi, becslés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

Otthon – család – életmód	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb. · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; · ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során · A környezetátalakítás következményeinek értelmezése · A környezet- és egészségtudatosság megalapozása · Ok-okozati összefüggések értelmezése · Szokásrend kialakítása · A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása · Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat · A takarékoság iránti igény fejlesztése · Környezettudatos magatartás támogatása 		

- Együtműködési képesség kialakítása és erősítése
- Az önismeret fejlesztése
- Lakásfajták csoportosítása
- Lakástervek készítése
- Lakásépítés építőelemekkel
- Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz
- Lakberendezés
- Egészséges életmód
- Egészséges táplálkozás
- Étkezési szokások, terítés
- Személyi higiénia, tisztálkodás
- Öltözködési szabályok
- Háztartási balesetek
- Munkamegosztás
- Napirend, házirend
- Takarékoskodás
- Környezetvédelem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámolók lakóhelyünkről
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük
- Építőelemekkel házak építése
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése
- Különleges építmények tervezése
- A szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása

- Napirend készítése
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérdőív készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újra hasznosítására.

FOGALMAK

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

Jeles napok, ünnepek	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Magyarságtudat erősítése · Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása · Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása · Tervek a családban · Esztétikai érzék fejlesztése · Közösén átélt élmények és érzések támogatása · Mikulás · Karácsony · Farsang · Március 15. · Húsvét · Zsigmond-nap · Anyák napja 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló · Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása 		

· Hímes tojás készítése· Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

FOGALMAK

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

Közlekedés	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Saját felelősség felismerése a közlekedésben · Szabálykövető magatartás kialakítása · Balesetmentes közlekedés támogatása · Együttműködő és együtt érző képesség fejlesztése · Etikus magatartás értelmezése és kialakítása · A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése · A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése · A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék · Jelzések, táblák megfigyelése · Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése · Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése · Tömegközlekedési eszközök megismerése · Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása · A gyalogos és kerékpáros közlekedés gyakorlása a KRESZ-parkban 		

FOGALMAK

gyalogos- és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

A továbbhaladás feltételei 1. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei 1. évfolyam végén

A tanuló különböztesse meg a természetes és emberi alkotással létrehozott tereket, formákat. Az ember természetátalakító munkájával kapcsolatos tapasztalatokból tudjon példákat felsorolni. (lakóhely és lakótér).

A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelése és megfigyelések alapján. Tapasztalatai alapján válogassa szét milyen célra, miért, milyen feltételek mellett, milyen műveletek során, milyen eszközökkel lehet a megismert anyagot felhasználni / lágy papírok, hurkapálca, zsineg, fonal, gyurma vagy agyag/.

Személyes igényeit, szükségleteit tudja megnevezni, a megvalósításában legyenek ötletei.

Fokozott önállósággal készítsen egyszerű játékokat, hasznos tárgyakat, ajándékot.

Tudjon mintakövetéssel és önállóan építeni./ Építőkészlet/.Vigyázzon munkahelyének rendjére, öltözete tisztaságára. Ismerje a családtagok egymás közötti viszonyait.

Biztonsággal közlekedjen járdán és útesten, ismerje a forgalomirányítás alapvető jelzéseit. Ismerje a gyalogos és járművön való közlekedés veszélyforrásait. Alkalmazza a kulturált és balesetmentes közlekedés szabályait./

Feladatsor:

1. Hogyan csoportosítjuk az anyagokat? (fa, papír, fonal, gyurma, agyag)
2. Hajtogass papírból egy csónakot, csákót vagy repülőt!
3. Sorold fel a közlekedési eszközöket! (szárazföldi, vízi, légi)
4. Miért fontos fákat ültetni?

2. ÉVFOLYAM

Anyagok a környezetünkben	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése · Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során · Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése · Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során · Építő jellegű párbeszéd alkalmazása · Kézügyesség fejlesztése · Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag · Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk · Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése · Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben · Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés · Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció · Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése 		

- Magkép készítése
- Kavicsfestés
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

FOGALMAK

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; · alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; · saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; · értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése · A kreativitás erősítése · Együttműködés és véleményformálás támogatása 		

- Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- Önálló ismeretszerzés támogatása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Képlékeny anyagok tulajdonságai
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságainak csoportosítása
- Papírmunkák:
 - hajtogatás, gyűrés, sodrás
 - tépés, nyírás
 - díszítés
 - bábkészítés
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
 - darabolás
 - csiszolás
 - hegyezés
- A fonalak csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
 - hurkolás
 - fonás
 - csomózás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése
- Mézeskalács-készítés
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termékekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése
- Papírszövés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése
- A hurkapálca töréspróbája
- Marokkó készítése
- Kép készítése hurkapálcából
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése
- Kunyhó készítése fonással
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése
- Mesterségek, műhelyek megismerése
- Különböző fonalak, kötelek, cernák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármasonás, körmönfonás, nemezelés, pomponkészítés

FOGALMAK

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenységi, becslés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

Otthon – család – életmód	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb. · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; · ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során · A környezetátalakítás következményeinek értelmezése · A környezet- és egészségtudatosság megalapozása · Ok-okozati összefüggések értelmezése · Szokásrend kialakítása · A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása · Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat · A takarékoság iránti igény fejlesztése · Környezettudatos magatartás támogatása 		

- Együtműködési képesség kialakítása és erősítése
- Az önismeret fejlesztése
- Lakásfajták csoportosítása
- Lakástervek készítése
- Lakásépítés építőelemekkel
- Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz
- Lakberendezés
- Egészséges életmód
- Egészséges táplálkozás
- Étkezési szokások, terítés
- Személyi higiénia, tisztálkodás
- Öltözködési szabályok
- Háztartási balesetek
- Munkamegosztás
- Napirend, házirend
- Takarékoskodás
- Környezetvédelem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámolók lakóhelyünkről
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük
- Építőelemekkel házak építése
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése
- Különleges építmények tervezése
- A szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása

- Napirend készítése
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérttya készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újra hasznosítására.

FOGALMAK

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

Jeles napok, ünnepek	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Magyarságtudat erősítése · Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása · Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása · Tervek a családban · Esztétikai érzék fejlesztése · Közösén átélt élmények és érzések támogatása · Mikulás · Karácsony · Farsang · Március 15. · Húsvét · Zsigmond-nap · Anyák napja 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló · Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása 		

- Hímes tojás készítése
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

FOGALMAK

jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

Közlekedés	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Saját felelősség felismerése a közlekedésben · Szabálykövető magatartás kialakítása · Balesetmentes közlekedés támogatása · Együttműködő és együtt érző képesség fejlesztése · Etikus magatartás értelmezése és kialakítása · A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése · A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése · A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék · Jelzések, táblák megfigyelése · Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése · Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése · Tömegközlekedési eszközök megismerése · Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása · A gyalogos és kerékpáros közlekedés gyakorlása a KRESZ-parkban 		

FOGALMAK

gyalogos- és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

A továbbhaladás feltételei 2. évfolyam végén

Ismerje az anyagok tulajdonsága, alakíthatósága és felhasználása közötti kapcsolatokat. /Papír, faanyagok, fémhuzal, szálás anyagok, textilek/. Képes legyen megnevezni a megmunkálás során végzett műveleteket és azok sorrendjét, a használt anyagokat és eszközöket. Tudjon felsorolni az anyagok megmunkálásához köthető mesterséget.

Törekedjen a munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartására. Ismerje fel a takarékoság lehetőségeit és a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeit.

Ismerje a tantárggyal kapcsolatos szakkifejezéseket és a technikai összefüggéseket./ illeszkedés, támasz, összeköt, áthidal, határol, tart stb. Ismerje a kicsinyítés, nagyítás fogalmát. Legyen jártas egyszerű modellutánnal és önállóan történő összeállításában.

Ismerje a jeles napokhoz fűződő emberi tevékenységeket, a családban kialakítható egészséges idő-és munkamegosztást.

Megfelelően alkalmazza az egészséges és korszerű táplálkozás valamint a célszerű öltözködés szabályait. Gyakorlatban is alkalmazza az elemi higiéniai és munkaszokások szabályait.

Teljes biztonsággal közlekedjen gyalogosként és kerékpárral.

Legyen képes megfogalmazni a tömegközlekedési eszközök használatához szükséges tennivalóit/ jegy, bérlet, megálló stb./. A tömegközlekedési eszközökön alkalmazott illemszabályokat a gyakorlatban is alkalmazza.

Feladatok:

1. Sorold fel az anyagok tulajdonságait!
2. Miért jó szelektíven gyűjteni a hulladékot?
3. Milyen ünnepeket ismersz? Melyik a kedvenced?
4. Mit kell tenned azért, hogy egészséges maradj?
5. Rajzolj le egy közlekedési táblát! Mit jelent?

3-4. ÉVFOLYAM

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kezűgyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

3. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

A 3. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	4
Közlekedés	3
Összes óraszám:	34

Anyagok a környezetünkben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Véleményalkotás erősítése; · A társakkal való közös tevékenység támogatása; · Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során; · Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során; · Építő jellegű párbeszéd alkalmazása; · Kézügyesség fejlesztése; · Anyagvizsgálat; · Az anyagok tulajdonságai; · Az anyagok felhasználási lehetőségei; 		

FOGALMAK

· anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; · saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; · értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Önálló tervezés és kivitelezés támogatása
- A kreativitás erősítése
- Munkafolyamatok algoritmizálása
- Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése
- Reális értékelési készség fejlesztése
- Fejlesztő hatású véleményformálás
- Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése
- Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságai, felhasználhatósága:
- Papírmunkák:
 - egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat
 - ollóval egyenesen és körív mentén nyír
 - vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol
- A fa tulajdonságai, felhasználása:
- Famunkák:
 - darabolás
 - csiszolás
 - hegyezés

- A textilek csoportosítása, felhasználása:
- Fonalmunkák:
 - szövés szövőkereten vagy madzagszövőn
 - cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével
 - gombvarrás
 - előöltés
 - díszítőöltés

FOGALMAK

- anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés

Otthon – család – életmód	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; · ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása · Az önállóság fokozása · A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése · A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása · A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása · Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában · A munkamegosztás előnyeinek kihasználása · Reális értékelés kialakítása 		

- A tolerancia és az empátia fejlesztése
- Közös alkotott szabályok betartása
- Jó szándékú véleményformálás támogatása
- Különböző kultúrák és a másság elfogadása
- Szokásrend kialakítása
- Házak, lakások, otthonok
- Modellkészítés
- Otthon a lakásban
- Otthonunk tárgyai
- Növényápolás
- Egészséges tápanyagok
- Változatos étkezés
- Terítés, tálalás
- Ételkészítés
- Egészséges életmód, napirend
- Öltözködés
- Takarékoskodás
- Munkamegosztás a családban
- Háztartási balesetek
- Környezetvédelem

FOGALMAK

- ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék

Jeles napok, ünnepek	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az ünnepi szokások megőrzése · Kulturált ünneplés · Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése · Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése · Mikulás · Karácsony · Farsang · Március 15. · Húsvét · Anyák napja 		
FOGALMAK		
<ul style="list-style-type: none"> · népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra 		

Közlekedés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása · A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése · Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk · A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása · A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése · Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése · A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül · Az úttest részei; útburkolati jelek · Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken · Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák 		
FOGALMAK		
<ul style="list-style-type: none"> · úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv 		

4. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

A 4. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	4
Közlekedés	3
Összes óraszám:	34

Anyagok a környezetünkben	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Véleményalkotás erősítése · A társakkal való közös tevékenység támogatása · Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során · Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során · Építő jellegű párbeszéd alkalmazása · Kézügyesség fejlesztése · Anyagvizsgálat · Az anyagok tulajdonságai · Az anyagok felhasználási lehetőségei 		
FOGALMAK		
<ul style="list-style-type: none"> · anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat 		

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; · alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; · saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; · értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önálló tervezés és kivitelezés támogatása · A kreativitás erősítése 		

- Munkafolyamatok algoritmizálása
- Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése
- Reális értékelési készség fejlesztése
- Fejlesztő hatású véleményformálás
- Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése
- Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságai, felhasználhatósága
- Papírmunkák:
 - egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat
 - ollóval egyenesen és körív mentén nyír
- vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák:
 - darabolás
 - csiszolás
 - hegyezés
- A textilek csoportosítása, felhasználása
- Fonalmunkák:
 - szövés szövőkereten vagy madzagszövőn
 - cérnát tübe fűz önállóan vagy tübefűző segítségével
 - gombvarrás

- előltés
- díztöltés

FOGALMAK

- anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés

Otthon – család – életmód	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; · otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; · takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; · rendet tart a környezetében; · törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; · szelektíven gyűjti a hulladékot; · ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; · ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása · Az önállóság fokozása · A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése · A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása · A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása · Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában · A munkamegosztás előnyeinek kihasználása · Reális értékelés kialakítása 		

- A tolerancia és az empátia fejlesztése
- Közösen alkotott szabályok betartása
- Jó szándékú véleményformálás támogatása
- Különböző kultúrák és a másság elfogadása
- Szokásrend kialakítása
- Házak, lakások, otthonok
- Modellkészítés
- Otthon a lakásban
- Otthonunk tárgyai
- Növényápolás
- Egészséges tápanyagok
- Változatos étkezés
- Terítés, tálalás
- Ételkészítés
- Egészséges életmód, napirend
- Öltözködés
- Takarékoskodás
- Munkamegosztás a családban
- Háztartási balesetek
- Környezetvédelem

FOGALMAK

- ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék

Jeles napok, ünnepek	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; · alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; · felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; · ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az ünnepi szokások megőrzése · Kulturált ünneplés · Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése · Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése · Mikulás · Karácsony · Farsang · Március 15. · Húsvét · Anyák napja 		
FOGALMAK		
<ul style="list-style-type: none"> · népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra 		

Közlekedés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; · az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; · rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása · A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése · Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk · A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása · A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése · Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése · A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül · Az úttest részei; útburkolati jelek · Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken · Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák 		
FOGALMAK		
<ul style="list-style-type: none"> · úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv 		

TESTNEVELÉS

1-2. ÉVFOLYAM

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő NAT kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

1. Célok és fejlesztési feladatok

A Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási területéhez tartozó testnevelés tantárgy legfontosabb célja, hogy a tanuló:

1. megismerje a mozgáshoz kapcsolódó helyes attitűdöket, a fizikailag aktív életmód élethosszig tartó jótékony hatásait;
2. megtanulja a testnevelés és egészségfejlesztés szakkifejezéseit, helyes terminológiáját;
3. mozgásműveltségét olyan szintre fejlessze, hogy alkalmassá váljon a hatékony mozgásos cselekvéstanulásra, az önálló testedzésre;
4. az alsó tagozat végére legalább egy úszásnemben tudjon úszni;
5. életkorának, testi adottságának megfelelően fejlessze motoros teljesítőképességét, váljon képessé saját motoros teljesítmény- és fittségi szintje tudatos befolyásolására, elfogulatlan értékelésére;
6. a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközeivel fejlessze önismeretét, érzelmi-akarati készségeit és képességeit, alakítson ki szabálykövető magatartásmintákat;
7. fejlessze társas-érzelmi jóllétét, társas-közösségi kapcsolatait, stressztűrő és -kezelő képességét;
8. váljon képessé a baleseti források és az egészséget károsító, veszélyes szokások, tevékenységek értelmezésére.

A tantárgy célja továbbá, hogy a gyógytestnevelésre utalt tanuló – az egyéni sajátosságainak maximális figyelembevételével – ismerje meg a testnevelés, az egészségfejlesztés és a sport azon eszközeit, módszereit, amelyek segítséget nyújthatnak az egészségi állapota és a motoros teljesítőképesége lehető legnagyobb mértékű helyreállításához, valamint az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

2. A számonkérés és értékelés elvei

A testnevelés órákon az értékelés alapvető célja a gyermek egészséges életmódjának fejlesztése, önbizalmának gyarapítása, a sporthoz fűződő pozitív attitűdbázisának kialakítása.

Figyelembe kell venni a gyermek egyéni képességét, motiváltságát, fejlődési folyamatát.

A tanult mozgásformákat legyen képes alkalmazni új, megváltozott helyzetekben, társas és csoportos viszonylatokban. A kezdetektől nagy hangsúlyt kell fektetni a megjelenítésre, a végrehajtás minőségére, mert ezek kinyilvánítása kiváltja és fokozza a testnevelés iránti érdeklődést.

Az értékelés alapja, szempontjai

- Aktív részvétel az órákon.
- A szabályok pontos ismerete és betartása.

- A természetes mozgásformákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete.
 - Alapvető rendszabályok legfontosabb veszélyforrásainak, balesetvédelmi szempontjainak ismerete és betartása.
- Fegyelmezett gyakorlás, odafigyelés a társakra.
- Célszerű eszközhasználat.
- A feladat végrehajtások pontossága, célszerűsége, biztonságra törekvés.
- Sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.

A Testnevelés tantárgy helyi tanterve a NAT 5/2020. (I. 31.) kerettanterv alapján készült.

ÓRASZÁMOK 36 hét; 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata

TÉMAKÖRÖK	1. osztály	2. osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok, prevenció, relaxáció	folyamatos	folyamatos
Kúszások, mászások	10	10
Járások, futások	15	15
Szökdelések, ugrások	15	15
Dobások, ütések	12	12
Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok	12	12
Labdás gyakorlatok	25	25
Testnevelési és népi játékok	62	62
Küzdőfeladatok és játékok	3	3
Foglalkozások alternatív környezetben	8	8
Úszás	18	18
ÖSSZESEN:	180	180

1-2. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM			TARTALOM	TANESZKÖZÖK
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.	2.		
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	26	egész évben folyamatos		Bemelegítő és levezető gyakorlatok. Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok. Eszközzel vagy eszköz nélkül. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása. Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika. Keringésfokozó feladatok; játékos, zenés gimnasztika; gyermekaerobik. Ízületi mozgékonyfejlesztés. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. Preventív, szokásjellelű tevékenységformák végzése. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai.	Jelzőszalagok, bóják, kézi szerek, tömött labdák, CD lejátszó
Kúszások, mászások	26	10	10	A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése. Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók. Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése. Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése. Kúszó és mászó csapatjátékok. Sor- és váltóversenyek alkalmazása. Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások. Törzsizom-erősítés. Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.	Tornapad, karikák, kézi szerek, bóják, zsámolyok, ugrószekrény.
Járások és futások	36	15	15	Járások különböző alakzatokban. Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen. A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai,	Bóják, gátak, karikák, tornapadok, zsámolyok, tömött labdák, kézi szerek,

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM		TARTALOM	TANESZKÖZÖK	
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.			2.
				versenyformái. Saroklendítés, térdemelés. Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, váltással. Futások akadályok felett. Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből. Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal. Folyamatos futások 4-6 percen keresztül.	sportlétra.
Szökdelések és ugrások	26	15	15	A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái. Helyben szökdelések tapsra, zenére. Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások fel és le. Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása. Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába. Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra. Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba. Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.	Kölyökatlétika felszerelés, CD lejátszó, kézi szerek, tornapadok, zsámolyok, sportlétra, ugródomb, homokgödör.
Dobások, Ütések	20	12	12	A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái. Könnyű labda fogása, egyszerű karmozgások közben a labdával, helyben és haladás közben. Labda feldobása és elkapása. Alsó dobás két kézzel társhoz. Labda gurítása társnak. Kétkezes mellső lökés, hajítás, társhoz vagy célra. Könnyű labda gurítása, terelése társhoz vagy célfelületre.	Kölyökatlétika felszerelés, gumi-labdák, tömött labdák, kézi szerek.

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM			TARTALOM	TANESZKÖZÖK
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.	2.		
				Labda dobása, gurítása és elkapása helyben és mozgás közben.	
Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok	36	12	12	<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése. A helyes testtartás tudatosítása. A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.</p> <p>Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása.</p> <p>Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása. Akadálypályák leküzdése. Függésben alaplendület.</p> <p>Mászó kulcsolás megtanulása. Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása.</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással.</p> <p>Statikus és dinamikus függőállások. Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.</p>	Tornapadok, tornaszőnyegek, ugrószekrény, dobbantó, gyűrű, mászókötel, bordásfal.
Labdás gyakorlatok	26	25	25	<p>A labdás tevékenységek baleset megelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása. A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok. Labdagörgetések gyakorlása. Magasan (fej fölött) érkező labda átvétele.</p> <p>Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alapttechnikájával.</p> <p>A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.</p>	Kosárlabdák, focilabdák, kézilabdák, röplabdák, gumilabdák, bóják, zsámolyok, karikák, jelölő trikó.

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM		TARTALOM	TANESZKÖZÖK	
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.			2.
				A labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.	
Testnevelési és népi játékok, néptánc	32	62	62	<p>A különböző testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok. A fogó- és futójátékokban az irányvátoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása. A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása.</p> <p>Statikus célfelületek eltalálására törekvő célzó játékok rendszeres alkalmazása. A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák. A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése.</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p>A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.</p> <p>A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása.</p> <p>Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése.</p>	

Jelzőszalag, jelölő mez, kézi szerek, különböző méretű labdák, zsámolyok, bóják, tornapadok.

Cd lejátszó, tornabotok.

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM			TARTALOM	TANESZKÖZÖK
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.	2.		
Küzdőfeladatok és játékok	30	3	3	A küzdőjátékok baleset megelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése. A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolasokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.	Húzókötel, tornabot.
Foglalkozások alternatív környezetben	46	8	8	A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése. A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése. A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása. Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák). Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása. Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése. Szabadtéri akadálypályák leküzdése. Természetben üzhető sportágak megismerése.	Jelölő mezek, karikák, labdák, bóják, kerékpárok, rollerek.
Úszás	36	18	18	Az öltözői rend és az uszodai magatartás kialakítása. A helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása. A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása. A vízben végzett játékok, mozgások megszerettetése. Vízhez szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása. Lebegések, merülések végrehajtása segítséggel és segítség nélkül. Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül. Egyszerű vízbeugrások (talpas ugrás).	Úszófelszerelés, úszódeszkák, gumilabdák, karikák.

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM			TARTALOM	TANESZKÖZÖK
	JAVASOLT	TERVEZETT			
		1.	2.		
				Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása.	
Gyógytestnevelés 30-50 %	36	összevonva		<p>Az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <p>A helyes légzéstechnika elsajátítás, a helyes testtartás kialakítása.</p> <p>A tartó- és mozgatószerv rendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása.</p> <p>Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok kiterjesztését szolgáló tevékenységek elsajátítása, végrehajtása.</p>	Kézi szerek, gumilabdák, tornapadok, zsámolyok.

2. ÉVFOLYAM VÉGÉN A TOVÁBBHALADÁSHOZ SZÜKSÉGES KÖVETELMÉNY

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre,
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.
- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló
- 2-4 ütemű szabad gyakorlatok végrehajtása
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- Utánzó mozgások ismerete
- Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció megfelelő szint
- Kézzelel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak ismerete, és alkalmazása

3-4. ÉVFOLYAM

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi.

A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem(ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevencióss szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezni;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő
- végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mértén rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

A Testnevelés tantárgy helyi tanterve a NAT 5/2020. (I. 31.) kerettanterv alapján készült.

ÓRASZÁMOK 36 hét; 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata

TÉMAKÖRÖK	3. osztály	4. osztály
Gimnasztika és rendgyakorlatok, prevenció, relaxáció	folyamatos	folyamatos
Kúszások, mászások	10	10
Járások, futások	15	15
Szökdelések, ugrások	15	15
Dobások, ütések	12	12
Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok	12	12
Labdás gyakorlatok	25	25
Testnevelési és népi játékok	62	62
Küzdőfeladatok és játékok	3	3
Foglalkozások alternatív környezetben	8	8
Úszás	18	18
ÖSSZESEN:	180	180

3. ÉVFOLYAM

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	folyamatos	folyamatos
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; · tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete · 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban · Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása · Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban · Mozgékonyág, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal · A biológiai helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan · A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása · Légzőgyakorlatok végrehajtása · A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása · A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése 		

- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

FOGALMAK

Menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései.

Kúszások és mászások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	10 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; · tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása · Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával · Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken · A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése · Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal · Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások · Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken · Akadálypályák leküzdése · Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok · Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken 		

FOGALMAK

függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés.
--

Járások, futások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban · Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) · Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben · A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása · Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva · Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal · Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva · Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett · Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással · 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre · Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában · Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal 		

- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben
- Folyamatos futások 6-8 percen keresztül

FOGALMAK

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Szökdelések, ugrások	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása · Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel · Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet változtatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötlékhajtás közben · Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) · Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel · Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba · Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra · Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve 		
FOGALMAK		
lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötlékhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám.		

Dobások, ütések	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	24 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása · Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak · Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel · Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra · A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben · Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra · Fülelabda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra · Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése · Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása · Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása · Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva 		
FOGALMAK		

egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése.

Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	24 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése · A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása · Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében · A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása · Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével · Zsugorfejállás elsajátítása · Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, fálnál és önállóan · Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása · Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása · Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal · Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószelekreányon, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren 		

- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
- Független gyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon
- Független állások, függetlenek haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása
- A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
- Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

FOGALMAK

- tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántpárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Labdás gyakorlatok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	50 óra	25 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; · játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; · célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása · A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével · A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba · Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba · A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkénszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása · A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások 		

bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)

- Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre
- Kézzelel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

FOGALMAK

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátászása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület.

Testnevelési és népi játékok	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	124 óra	62 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; · játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; · célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; · labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása · Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése · A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása · A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása · A végtagok helyzetváltásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által · Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában · A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) 		

által

- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényyszer bekapcsolásával
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal

Néptánc – szabadon választható

- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése
- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása
- A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során
- A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban

FOGALMAK

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság.

	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
Küzdőfeladatok és - játékok		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és balesetmegelőzési szabályait; · vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása · A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása · Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása · A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával · A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül · Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben · A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, 		

gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása

- Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával
- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

FOGALMAK

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás.

Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; · a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása · A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása · A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás) · Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal · A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás) 		
FOGALMAK		
görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás.		

Úszás	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	36 óra	18 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; · aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása · A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése · A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése · Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül · Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton · A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai <i>(amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni)</i> · Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása · A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése · Víz alatti úszások · Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése 		
FOGALMAK		
Felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás.		

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI A 3. ÉVFOLYAM VÉGÉN:

- Öltözői rend, higiénia megtartása.
- Tanult gimnasztikai gyakorlatok végrehajtása, tanítói utasításnak megfelelően.
- Megfelelő futókészség. Tudjon kitartóan, folyamatosan 8 percen át futni.
- Legyen képes helyből, illetve nekifutás után távolba ugrani!
- Legyen képes a különféle labdákat birtokba venni, vezetni, társához továbbítani!
- Vegyen részt többféle labdajátékban!
- Tegyen szert megfelelő úszókészségre! Tudjon 150-200 méter távot leúszni!

4. ÉVFOLYAM

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; · tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete · 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban · Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása · Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban · Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal · A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan · A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása · Légzőgyakorlatok végrehajtása · A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 		

- A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

FOGALMAK

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötél-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései.

Kúszások és mászások	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	10 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; · tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása · Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával · Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken · A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése · Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal · Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások · Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken · Akadálypályák leküzdése · Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok · Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken 		
FOGALMAK		
függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés.		

Járások, futások	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban · Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) · Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben · A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása · Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva · Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal · Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva · Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett · Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással · 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre · Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában · Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal · Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben 		

· Folyamatos futások 6-8 percen keresztül

FOGALMAK

futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Szökdelések, ugrások	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	30 óra	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> ·A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása ·Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel □ Rítmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben ·Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) ·Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel ·Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba ·Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra ·Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve 		
FOGALMAK		
lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám.		

Dobások, ütések	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	24 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása · Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak · Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel · Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra · A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben · Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra · Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra · Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése · Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása · Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása · Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva 		
FOGALMAK		
egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése.		

Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	24 óra	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; · a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése · A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása · Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében · A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása · Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével · Zsugorfejállás elsajátítása · Kézállási kísérletek végrehajtása segítségével, fálnál és önállóan · Kézénátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása · Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása · Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal · Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren · Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül 		

- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
 - Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon
 - Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal
 - Mászókulesolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása
- A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között
 - Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása

FOGALMAK

tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Labdás gyakorlatok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	50 óra	25 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; · játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; · célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása · A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével · A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba · Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba · A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása · A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával) · Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre · Kézzel (kosárárintés, alkarárintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával) 		

FOGALMAK

belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület.

Testnevelési és népi játékok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	124 óra	62 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; · játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; · célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; · labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása · Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése · A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása · A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása · A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által · Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában · A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) 		

által

- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- Néptánc – szabadon választható
- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése
- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása
- A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során
- A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban

FOGALMAK

támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság.

Küzdőfeladatok és - játékok	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; · a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és balesetmegelőzési szabályait; · vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása · A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása · Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása · A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával · A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül · Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben · A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzetekből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozgatainak tudatosítása · Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával 		

- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

FOGALMAK

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás.

Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; · a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása · A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása · A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorsolya, lovaglás) · Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal · A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korszolyázás) 		
FOGALMAK		
Görkorszolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás.		

Úszás	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	36 óra	18 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; · aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása · A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése · A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése · Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül · Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton · A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai · Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása · A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése · Víz alatti úszások · Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése 		
FOGALMAK		
Felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás.		

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI 4. ÉVFOLYAM VÉGÉN:

- Tartsa meg a megfelelő higiéniai előírásokat!
- Hajtsa végre a különböző rendgyakorlatokat, a tanítói utasításoknak megfelelően!
- Hajtsa végre a különböző gimnasztikai gyakorlatokat, a tanítói utasításoknak megfelelően!
- Tudja szabályozni járást, futását, a változó feltételek között.
- Tudjon folyamatosan, kitartóan futni, 9 percen keresztül!
- Legyen képes helyből és nekifutásból való ugrás végrehajtására!
- Legyen képes a különböző labdák birokba vételére, vezetésére és átadására!
- Vegyen részt többféle labdajátékban!

ETIKA

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoporthoz egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.

- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

1-2. évfolyam

Az alsó tagozat első két évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érületi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzélemvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az 1–2. osztályos kerettantervben különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűségre érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1–2. évfolyam kerettantere a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokoni és kortárskapcsolatok közegére összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény

kultúra világgépével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

1. ÉVFOLYAM

Az 1. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	6
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	8
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	6
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	7
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	3
Összes óraszám:	36

Éntudat – Önismeret	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	10 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; · csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; · felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; · céljai megvalósítása közben önkontrollt végez 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önismeret <ul style="list-style-type: none"> - Saját jellemzők - Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje - Saját környezet bemutatása - Saját szokások azonosítása · Érzelmek megismerése <ul style="list-style-type: none"> - Saját alapérzelmelek felismerése, szóbeli megfogalmazása - Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően - Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése - Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása - A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása · Fejlődés <ul style="list-style-type: none"> - A változások felismerése 		

- A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása
- Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása
- Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése
- Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása
- Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása

FOGALMAK

én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

Család – Helyem a családban	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket · azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást · átéli a különböző családi események fontosságát · megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; · felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; · megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; · képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; · felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egészséges életmód <ul style="list-style-type: none"> - A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra - Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete - A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban - Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) - Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség 		

A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása

- Családi és tágabb kapcsolatok
 - Családtagok, családi viszonyok jellemzése
 - A családtagok közös tevékenységeinek megismerése
 - Szokások a családban, és azok szerepének felismerése
 - Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése
 - A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök
- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események
 - A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése
 - Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére
 - A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése
 - Változások, események azonosítása a családban
 - A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása

FOGALMAK

biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet

Helyem az osztály közösségében	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	12 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; · megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; · felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; · mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; · különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; · megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; · rendelkezik megfelelő kommunikációs eszközzel ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; · ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> - A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete - Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése - A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése - Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése · Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> - Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal 		

- A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése
- A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése
- A barátság kezdeményezése és ápolása
- **Konfliktusok**
 - Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása
 - Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása
 - Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása

FOGALMAK

figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	10 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; · ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; · különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; · az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A lakóhely jellemzői <ul style="list-style-type: none"> - Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása - Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése - Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát · Közös ünnepek <ul style="list-style-type: none"> - Az egyes egyházak ünnepkörei - A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése - Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése - Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) 		

- Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában
- Az együttélés szabályai
 - A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben
 - A szabályszegés következményeinek felismerése
 - Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése

FOGALMAK

lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a természet esztétikus rendjét, · megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; · megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; · fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A természet védelme <ul style="list-style-type: none"> - Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására - Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása - A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése - A természetvédelem fontosságának a felismerése - Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése - Környeztkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése · Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> - A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben - A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása - A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása - A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése 		

- A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása
- Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére

FOGALMAK

gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem

Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Órakeret (1-2. osztály)	1. osztály
	14 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; · megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; · a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kérdések a világról <ul style="list-style-type: none"> - Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről - A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) - Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) · Vallás, hit <ul style="list-style-type: none"> - Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) - A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése · Erkölc 		

- Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)
- A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban
- Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
- Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélnétek meg

FOGALMAK

vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz

2. ÉVFOLYAM

Az alsó tagozat első két évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érületi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzélemvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az 1–2. osztályos kerettantervben különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűsége érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1–2. évfolyam kerettanterve a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokoni és kortárskapcsolatok közegére összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

Az 2. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszámja: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
4. Éntudat – Önismeret	4
5. Család – Helyem a családban	6
6. Helyem az osztály közösségében	4
7. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	4
8. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	7
9. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	11
Összes óraszám:	36

Éntudat – Önismeret	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	10 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; · csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; · felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; · céljai megvalósítása közben önkontrollt végez 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önismeret <ul style="list-style-type: none"> - Saját jellemzők - Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje - Saját környezet bemutatása - Saját szokások azonosítása · Érzelmek megismerése <ul style="list-style-type: none"> - Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása - Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően - Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése - Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása - A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása · Fejlődés <ul style="list-style-type: none"> - A változások felismerése 		

- A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása
- Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása
- Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése
- Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása
- Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása

FOGALMAK

én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

Család – Helyem a családban	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket · azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást · átéli a különböző családi események fontosságát · megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; · felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; · megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; · képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; · felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egészséges életmód <ul style="list-style-type: none"> - A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra - Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete - A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban - Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) - Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség 		

A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása

- Családi és tágabb kapcsolatok
 - Családtagok, családi viszonyok jellemzése
 - A családtagok közös tevékenységeinek megismerése
 - Szokások a családban, és azok szerepének felismerése
 - Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése
 - A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök
- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események
 - A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése
 - Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére
 - A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése
 - Változások, események azonosítása a családban
 - A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása

FOGALMAK

biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet

Helyem az osztály közösségében	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	12 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; · megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; · felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; · mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; · különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; · megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; · rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; · ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> - A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete - Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése - A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése - Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése · Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> - Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal 		

- A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése
- A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése
- A barátság kezdeményezése és ápolása
- **Konfliktusok**
 - Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása
 - Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása
 - Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása

FOGALMAK

figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	10 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; · ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; · különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; · az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A lakóhely jellemzői <ul style="list-style-type: none"> - Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása - Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése - Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát · Közös ünnepek <ul style="list-style-type: none"> - Az egyes egyházak ünnepkörei - A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése - Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése - Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) 		

- Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában
- Az együttélés szabályai
 - A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben
 - A szabályszegés következményeinek felismerése
 - Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése

FOGALMAK

lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség

A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a természet esztétikus rendjét, · megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; · megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; · fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A természet védelme <ul style="list-style-type: none"> - Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására - Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása - A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése - A természetvédelem fontosságának a felismerése - Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése - Környeztkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése · Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> - A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben - A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása - A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása - A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése 		

- A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása
- Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére

FOGALMAK

gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem

Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Órakeret (1-2. osztály)	2. osztály
	14 óra	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; · megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; · a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kérdések a világról <ul style="list-style-type: none"> - Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről - A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) - Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) · Vallás, hit <ul style="list-style-type: none"> - Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) - A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése · Erkölc 		

- Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)
- A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban
- Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
- Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélték meg

FOGALMAK

vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz

A továbbhaladás feltételei a két évfolyamos ciklus végén:

- A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival.
- Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét.
- Képes érzelmileg kötődni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.
- Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni, különböző beszédmódokat tud alkalmazni.
- A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait.
- Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát.
- Érzi, hogy a hagyományok fontos szerepet játszanak a közösség életében.
- Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki.
- Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősök vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.
- Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze.
- Tisztában van vele, és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő.
- Meg tudja különböztetni egymástól a valóságot és a virtuális világot.

Gyakorlati feladatok:

- -a család bemutatása
- -önarckép

3-4. ÉVFOLYAM

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3–4. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztyén erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empátikus képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3–4. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőkészség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3–4. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világképüket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettségtudatának, akaraterejének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás, önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

A 3–4. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám: 68 óra**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	3. évfolyam óraszám	4. évfolyam óraszám
Éntudat – Önismeret	6	6
Család – Helyem a családban	6	6
Helyem az osztály közösségében	7	7
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5	5
A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	5	5
Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	5	5
Összes óraszám:	34	34

3. ÉVFOLYAM

Éntudat – Önismeret	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait; · felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit; · célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; · céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önismeret <ul style="list-style-type: none"> - Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önértékelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése - Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei - Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése - Önfegyelem gyakorlása · Érzelmek kezelése <ul style="list-style-type: none"> - Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása 		

- Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése
- Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása.
- Célok és tervek
 - Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése
 - Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése
 - Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valósan elért eredmény összehasonlítása
- Siker és kudarc értelmezése
 - A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják
 - Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása
 - Személyes példaképek kiválasztása

FOGALMAK

tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

Család – Helyem a családban	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait · motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében; · saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez; 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmas személyt, akihez segítségért fordulhat; · felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait · megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; · megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmas kapcsolatának alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét; · felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz; – képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egészség-biztonság <ul style="list-style-type: none"> - A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása - Stresszhelyzetek azonosítása saját példákön keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben - A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása 		

- A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei
- Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz
- Családok
 - Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével
 - Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása
 - Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése
 - Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában – Családi élet
 - Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban
 - A gyermekek és felnőttek feladatai
 - Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása
 - A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése
 - Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása
 - A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése

FOGALMAK

együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Helyem az osztály közösségében	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában · megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; · felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; · mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; · különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; · megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; · rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; · társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> - A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata - Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása - A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása - Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés - Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése - Az érvelés szabályainak megismerése 		

- Kortárs kapcsolatok
 - Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása • A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása
 - Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei
 - A társak megismerésének módjai
 - Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei
- Jogok, szabályok
 - Néhány alapvető gyermeki jog megismerése
 - A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai
 - Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei
 - Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

FOGALMAK

megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni, · érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat; · ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról; · különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; · ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; · tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről; · mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Teremtett értékek <ul style="list-style-type: none"> - A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei - Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben - Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival 		

- A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban
- Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja
- Közösség
 - A társas szabályok értelme, célja, értelmezése
 - Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása
 - A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása
 - Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése
 - Az ünneplés közösségformáló ereje
 - A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái
 - A nehéz helyzetben lévők közös segítése
- Jog és biztonság
 - A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmi
 - A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben
 - A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai

FOGALMAK

hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. · felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; · fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Környezetszennyezés <ul style="list-style-type: none"> - A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére - Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése - A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése · Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> - A környezetvédelem főbb szempontjai - A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során - Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások - A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás - Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében - Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről 		

FOGALMAK

környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; – megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; · megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket; · megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat · a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kérdések a világról <ul style="list-style-type: none"> - A környező világ megismerésének lehetőségei - A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése - A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei - Vallás - A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe - Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösdünnepkör 		

<p>(például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Személyes meggyőződés és hit jelentése - Az azonos hittel rendelkezők közössége · Értékek a vallási történetekben <ul style="list-style-type: none"> - A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd) - A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása
FOGALMAK
érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál

Továbbhaladás feltételei 3. évfolyam végén:

- Ismerje saját külső és belső tulajdonságait.
- Kapcsolódjon be csoportos beszélgetésbe.
- Nevezze meg példaképét és annak pozitív tulajdonságait.
- Nevezze meg barátját és azt, hogy mit tenne meg érte.
- Ismerje mi az anyanyelve és nevezzen meg legalább két idegen nyelvet ezen kívül.
- Tudja megnevezni a nemzeti jelképeket, nemzeti ünnepeket és egy vallási ünnepet.
- Tudjon lakóhelyének egy nevezetességét és annak helyét.

4. ÉVFOLYAM

Éntudat – Önismeret	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait; · felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit; · célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; · céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Önismeret <ul style="list-style-type: none"> - Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önértékelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése - Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei - Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése - Önfegyelem gyakorlása – Érzelmek kezelése - Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása - Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése - Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelmszabályozási stratégiák kialakítása. 		

- Célok és tervek
 - Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése
 - Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése
 - Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása
- Siker és kudarc értelmezése
 - A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják
 - Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása
 - Személyes példaképek kiválasztása

FOGALMAK

tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

Család – Helyem a családban	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait · motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében; · saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat; · felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait · megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; · megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét; · felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz; – képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Egészség-biztonság <ul style="list-style-type: none"> - A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása - Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben • A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása 		

- A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei • Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz
- Családok
 - Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével
 - Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása
 - Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése
 - Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában – Családi élet
 - Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban
 - A gyermekek és felnőttek feladatai
 - Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása
 - A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése
 - Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása
 - A családtagok egymásrataltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése

FOGALMAK

együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Helyem az osztály közösségében	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában · megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; · felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; · mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; · különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; · megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; · rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; · társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> - A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata - Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása - A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása - Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés - Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése - Az érvelés szabályainak megismerése – Kortárs kapcsolatok 		

- Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása
- A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása
- Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei
- A társak megismerésének módjai
- Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei
- Jogok, szabályok
 - Néhány alapvető gyermeki jog megismerése
 - A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai
 - Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei
 - Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

FOGALMAK

megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; · felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni, · érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat; · ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról; · különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; · ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; · tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről; · mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Teremtett értékek <ul style="list-style-type: none"> - A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei - Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben - Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival 		

- A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban
- Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja
- Közösség
 - A társas szabályok értelme, célja, értelmezése
 - Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása
 - A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása
 - Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése
 - Az ünneplés közösségformáló ereje
 - A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái
 - A nehéz helyzetben lévők közös segítése
- Jog és biztonság
 - A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai
 - A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben
 - A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai

FOGALMAK

hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. · felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; · fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Környezetszennyezés – környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére <ul style="list-style-type: none"> - Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése - A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése · Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> - A környezetvédelem főbb szempontjai - A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során - Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások - A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás - Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében - Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről 		

FOGALMAK

környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték

Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	10 óra	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; – megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; · megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket; · megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat · a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Kérdések a világról <ul style="list-style-type: none"> – A környező világ megismerésének lehetőségei – A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése – A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei · Vallás <ul style="list-style-type: none"> – A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe 		

- Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösdünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)
- Személyes meggyőződés és hit jelentése
- Az azonos hittel rendelkezők közössége – Értékek a vallási történetekben
- A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)
- A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása

FOGALMAK

érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál

Továbbhaladás feltételei 4. évfolyam végén:

- Ismerje saját jó és rossz tulajdonságait és nevezze meg min szeretne változtatni.
- Ismerje a párbeszéd szabályait.
- Tudja a testbeszédet és az arcjátékot.
- Nevezze meg milyen az igazi barát. Sorolja fel, mi mindent tenne meg a barátjáért.
- Ismerje az ünnepeket: családi, nemzeti, állami és vallási.
- Tudja a hazájának egy fő nevezetességét és annak helyét.

KÖRNYEZETISMERET

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos magyar nyelv és irodalom, a technika és tervezés, valamint a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés. A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömét, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szóveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít. **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

3–4. ÉVFOLYAM

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a pusztán érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

A 3–4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszám: 68 óra; évfolyamonként 34-34 óra

A NAT fő témakörei

1. Megismerési módszerek
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a térben
4. Élő környezet
5. Anyagok és folyamatok

3. ÉVFOLYAM

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a Nat témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Megfigyelés, mérés	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
Tájékozódás az időben	8
Tájékozódás a térben	8
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	5
Testünk, egészségünk	3
Összes óraszám:	34

Megfigyelés, mérés	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	12 óra	6 óra
<p>Az 1–2. évfolyamon a megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás és mérés módszereinek alkalmazása más tantárgyak keretében valósult meg. A témakör az eddigi tapasztalatok rendszerezése és bővítése közben a megismerési módszerek gyakorlásán keresztül a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. Az ismeretszerző módszerek végzése közben a tanulók tapasztalati úton szereznek ismereteket, de a fogalomalkotás nem zárul le, így nem alakulnak ki kész fogalmak, csupán azok tapasztalati előkészítése történik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat; · felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket; · adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez; · adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; · időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez; · megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit; · felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében; · megnevezi az időjárás fő elemeit; · felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében; – felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése 		

- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei
- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)

FOGALMAK

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot.

Az élettelen környezet kölcsönhatásai	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
<p>A témakör a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez; · a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti; · a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza; · feladatvégzés során társaival együttműködik. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusá szerint megvalósítja; · a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével; · az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja; · figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés); <ul style="list-style-type: none"> · egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás; · tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. · csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat; · megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése 		

- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése
- A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)
- A víz körforgása a természetben
- Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése.
- A tűz és az égés szerepe az ember életében

FOGALMAK

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás,

Tájékozódás az időben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	8 óra
A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókincset; · naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez; · napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket; · megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit; · figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése); · az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le; · megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét; · megnevezi az ember életszakaszait; · analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése · Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése 		

- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre
- Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása
- A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése
- Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban
- A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk
- Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban:
 - Napirend készítése
 - Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása)
 - Az emberi életszakaszok, jellemzőik
- A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés
- A csírázás és a növekedés külső feltételei
- Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai

FOGALMAK

évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés

Tájékozódás a térben	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	8 óra
A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset; · iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; · irányokat ad meg viszonyítással; · megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós; · felismeri és használja az alapvető térképeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas; · az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; · tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; · felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja; · felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit; · domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése 		

- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Téri tájékozódó képesség fejlesztése
- A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével
- A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen
- A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen
- A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája

FOGALMAK

fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turisztatérkép, felszínforma

Életközösségek lakóhelyünk környezetében	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	20 óra	5 óra
A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Minden életközösség megismerését valós tapasztalatszerzési lehetőséghez – életközösségenként egy-egy tanulmányi sétához – szükséges kapcsolni. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; · tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét; · felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel); · elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, · tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság). 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Mérési technika fejlesztése · Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése 		

- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása.
- Környezetvédelem
- A megismerési módszerek alapozása

FOGALMAK

természetes és mesterséges életközösség, környezeti igény

Testünk, egészségünk	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
<p>A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Az egészségtudatos életmód szokásainak kialakítása nem korlátozódhat csupán ennek a témakörnek a feldolgozására, hanem átfogóan kell megjelennie az iskolai nevelés egészében. Ez a témakör alapvetően a szomatikus neveléssel foglalkozik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait; · tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani; · felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét; · ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése · Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése · Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel · Egészségtudatos magatartás fejlesztése 		

- Az emberi test fő testrészei, szervei
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat
Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban
- A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások
- Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása
- A megfelelő öltözködés
- A személyes higiéné
- A rendszeres testmozgás
- Aktív és passzív pihenés
- A lelki egészség
- A leggyakoribb betegségtünetek. A testhőmérséklet, láz mérése
- A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe
- Balesetek, megelőzésük

FOGALMAK

szerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások

4. ÉVFOLYAM

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a NAT témaköreihez

Témakör neve	óraszám
Megfigyelés, mérés	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4
Hazánk, Magyarország	6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	15
Testünk, egészségünk 5.	3
Összes óraszám:	34

Megfigyelés, mérés	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	12 óra	6 óra
<p>A témakör az eddigi tapasztalatok rendszerezése és bővítése közben a megismerési módszerek gyakorlásán keresztül a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célozatosan teszi lehetővé. Az ismeretszerző módszerek végzése közben a tanulók tapasztalati úton szereznek ismereteket.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat; · adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez; · adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; · megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; · figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat; · növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti; · méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket; · algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becsült és mért eredményeit összehasonlítja; · az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja; – a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében; · felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében; – felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei
- A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés
- Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében
- A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése
- Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágy szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)
- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk
- A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényei (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük
- Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel – Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról

FOGALMAK

élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő

Az élettelen környezet kölcsönhatásai	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
<p>A témakör a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez; · a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti; – a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza; – feladatvégzés során társaival együttműködik. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja; · a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével; · az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja; · megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése · Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése 		

- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)
- Hely- és helyzetváltoztató mozgás
- Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése

FOGALMAK

szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés

Hazánk, Magyarország	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	6 óra
A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a negyedik évfolyam.		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókincset; · megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágítójakat, irányokat ad meg viszonyítással; · felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok; · megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat; · irányokat ad meg viszonyítással; · térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja; · térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájait, felismeri azok jellemző felszínformáit; · térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése 		

- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Téri tájékozódó képesség fejlesztése
- Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink
- Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen
- Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik
- Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén – Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés

FOGALMAK

térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros

Életközösségek lakóhelyünk környezetében	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	20 óra	15 óra
<p>A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. Minden életközösség megismerését valós tapasztalatszerzési lehetőséghez – életközösségenként egy-egy tanulmányi sétához – szükséges kapcsolni. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit; · felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; · tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében); · megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket; · algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat; · algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat; · konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát; · megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csórtípusok) egészíti ki; · felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek; · felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		

- Megfigyelőképesség fejlesztése
- Leíró képesség fejlesztése
- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése
- Mérési technika fejlesztése
- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése
- Rendszerező képesség fejlesztése
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Környezettudatos magatartás fejlesztése
- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart
- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai
- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhez (életmód, testfelépítés, viselkedés)
- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)
- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kételtűek – hüllők)
- halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)
- Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása
- A természetes és mesterséges életközösségek
- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem

FOGALMAK

természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat

Testünk, egészségünk	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
<p>A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Az egészségtudatos életmód szokásainak kialakítása nem korlátozódhat csupán ennek a témakörnek a feldolgozására, hanem átfogóan kell megjelennie az iskolai nevelés egészében. Ez a témakör alapvetően a szomatikus neveléssel foglalkozik.</p>		
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait; · tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani; · felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére. 		
<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> · megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban; · belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait; 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Megfigyelőképesség fejlesztése · Leíró képesség fejlesztése · Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése · Rendszerező képesség fejlesztése · Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése · Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel · Egészségtudatos magatartás fejlesztése 		

- Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások
- A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága
- A személyes higiéné
- A rendszeres testmozgás
- Aktív és passzív pihenés
- A lelki egészség

FOGALMAK

érzékszerv, testrész, szervezet

Élő idegen nyelv

Angol nyelv

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni. Az idegennyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőjéhez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A diáknak képessé kell válnia arra, hogy egyéni kommunikációs céljait elérje és nyelvtudását valódi nyelvi helyzetekben, ismeretszerzésre, és ezek átadására, szórakozásra, személyes és szakmai céljainak megvalósítására valódi vagy digitális térben alkalmazni tudja. Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként hatékonyan használja. Mindehhez elengedhetlen a kommunikatív kompetencia tágabb összefüggésben értelmezett megközelítése, azaz a nyelvi elemek (a jel- és szabályrendszerek) valamint a szociolingvisztikai komponensek együttes fejlesztése.

Kiemelten fontos az interdiszciplináris szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, az idegen nyelven megszerzett tudás pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére. A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében elengedhetlen a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelv tanulási tevékenységekre is építeni, és erre a tanulót a nyelvórán fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelv tanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelv tanulási kedvét erősítik. Az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is.

A nyelv tanulás kezdeti szakasza a ráhangolódás időszaka. A fő cél az, hogy a tanuló megszeresse a nyelv tanulást, megértse a nyelvtudás fontosságát és szerepét a tanórán és az iskolán kívül. Fontos, hogy felkeltsük a tanuló érdeklődését az idegen nyelvek, valamint a más nyelveket beszélő emberek, kultúrájuk megismerése és elfogadása iránt. A kisgyermeknek a világ iránti érdeklődése határtalan, fogékonysága a ritmus, a dalok, a kiejtés irányában természetesen fakad életkori sajátosságaiból, és a megfelelően történő nyelvi fejlesztés hatékonyan alapozza meg a későbbi, tudatosabb nyelv tanulást. Az ebben az életkorban jellemző műfajok (mesefilmek, mesekönyvek, dalok, mondókák) beépítése az órai munkába fogékonnyá tudják tenni a tanulókat a nyelv tanulás iránt, és segítenek elindulniuk az idegen nyelvi kommunikáció felé. A cél ebben a szakaszban, hogy a tanuló ismerkedjen meg a célnyelvi kultúrák főbb szokásaival, ünnepeivel és kommunikációs eszközeivel, valamint induljon el az önálló nyelv tanulóvá válás útján. Szerezzen sikerélményeket a nyelv tanulásban, ezzel növekedjen önbizalma, fejlődjön önismerete és önértékelése.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái:

Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelv tanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra.

A kommunikációs kompetenciák:

A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassa alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák:

Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák:

Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló nyitottá válik más kultúrák, más szokások iránt, mely a mindennapi életben növelheti toleranciáját. A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol.

Módszerek

- élményalapú, tevékenységközpontú nyelvelsajátítás
- irányító, pozitív tanári attitűd
- vidám, stresszmentes, motiváló tanulási környezet
- a hangsúly a kommunikatív értéken kell, hogy legyen a nyelvi pontossággal szemben
- gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet
- a tanuló életkori sajátosságainak és fejlettségi szintjének megfelelő, érdekes, változatos, értelmes és kihívást jelentő tevékenységek alkalmazása
- a beszédértés és a beszédkésztség fejlesztése
- konkrét beszédhelyzetek során feldolgozott nyelvi tartalmak.
- kooperatív tanulási folyamatok

- játékoság és változatos munkaformák
- rendszeres ismétlés
- művészeti, alkotást és mozgást igénylő tanulásterületek
- nem a tanórához köthető rendezvények, ünnepek, szabadidős programok
- önálló tanulási módszereinek megismerésére
- önértékelés és a társértékelés
- kooperatív munkaformák, projektmunkák
- digitális tartalmak felhasználása
- csoportbontás, minél kisebb létszámmal történő oktatás
- olvasmányok, filmek, rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok egyénileg, vagy csoportosan
- idegen nyelvű hiteles szövegek, amelyek illeszkednek életkorukhoz és érdeklődésükhöz
- autentikus tananyag

3. évfolyam

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját. Cél, hogy hozzászokjanak a célnyelvi órávezetéshez, kövessék a rövid, egyszerű utasításokat. Pozitív tanári visszajelzések után kialakuljon az egészséges nyelvhasználói önbizalom.

A 3. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy örömeiket leljék a nyelvhasználatban.

Fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás bevezetése, fejlesztése. Az előző szakasz végén a tanulók már nyomtatott formában is megismerkedtek egyszerű szavakkal, rövid mondatokkal. Ezek leírása, nyomtatott szövegben való biztos felismerése, kiolvasása ennek a szakasznak a feladata. A készségek fejlesztése komplex módon, valós kommunikációs helyzeteken alapul. A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos feladatokat kapjanak, az ismeretek rögzítése tevékenykedtetés útján történjen.

Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincse, elkezd kialakulni tantárgy-specifikus szakszókincsük is a célnyelven tanult tantárgyak révén. A célnyelven tanult tantárgyak keretében megtanult szavak, kifejezések többségének használatára a célnyelvi órákon is van mód, ami kiváló lehetőséget teremt a kreativitás kibontakoztatására és az önálló nyelvhasználat fejlesztésére. A tantárgyi integráció kihasználásával a szókincsfejlesztés hatékonyabbá válik, több lehetőség adódik a szövegértő olvasás fejlesztésére is.

Megkezdődik az egyszerűsített szövegezésű, esetenként anyanyelven már ismert mesék, történetek feldolgozása. Ez a szövegértési feladatok megoldásán túl dramatizálásra, mesemondásra, mesék, történetek rajzos megjelenítésére is lehetőséget ad, teret enged a változatos munkaformáknak. Így az anyanyelvi kommunikációval kölcsönhatásban fejlődik a célnyelvi kommunikáció, hiszen ebben az életkorban ugyanazokat a játékos kommunikációs tevékenységeket végzik mind az anyanyelvi, mind a célnyelvi órákon. Az egyszerűsített formában leírt, feldolgozott alkotások révén kialakulhat a tanulók érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi és művészeti alkotásai iránt.

A tanulók a célnyelv sajátos mondatszerkezeteivel kontextusba ágyazva ismerkednek meg, így épülnek be a nyelvhasználatukba. Már sor kerül az egyszerű szabályszerűségek tudatosítására, de mindig csak akkor, ha azok a nyelvtanulás során már többször előfordultak, ismertté váltak a tanulók számára. Fontos, hogy a szabályszerűségeket a tanulók fedezzék fel, és a pedagógus segítségével ők vonják le a következtetéseket.

Nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

Témakörök

Témakör	óraszám
1. Iskola	4

2. Állatok	4
3. Sport	4
4. Testünk	4
5. Ételek	4
6. Lakás, öltözködés, időjárás	4
7. Szabadidő	4
Szabadon felhasználható:	6
<ul style="list-style-type: none"> • Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés (saját iskolám, iskolám ünnepei, hazám és/vagy célnyelvi országok ünnepei, szokásai stb.) • Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően • Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában 	
Összesen:	34

Témakörök a 3. évfolyam számára

Témakör	Kapcsolódási pontok
Iskola	Környezetismeret: baráti kapcsolatok, iskolai közösségek
Állatok	Környezetismeret: élőlények csoportosítása lakóhelyük szerint
Sport	Környezetismeret: egészségvédelem
Testünk	Környezetismeret: testrészek
Ételek	Környezetismeret: táplálékaink
Lakás, öltözködés, időjárás	Környezetismeret: technika, életvitel, életmód
Szabadidő	Testnevelés: mozgásos játékok, sportok, egészséges életmód

Fejlesztési célok és feladatok egységenként

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló követi az egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést. A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, rövid és egyszerű tanári utasításokat. Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket. Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat.
A fejlesztés tartalma	
Nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat). Rövid és egyszerű, az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel	

támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, manuális tevékenységek, mozgásos, játékos tevékenységek: körjáték, ritmusjáték, szerepjáték, bábjáték, árnyjáték, társasjáték).

Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdések és kijelentések megértése (pl. közvetlenül a tanuló személyére, családjára, szűkebb környezetére, mindennapi szükségleteire, tevékenységeire vonatkozó kérdések, illetve válaszok).

Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése, a tanult nyelvi elemek felismerése a szövegekben, a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő mozgásos, játékos feladatok segítségével.

Tanári ösztönzésre a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás a szövegértés során.

A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, megkülönböztetése az anyanyelv (játékos formában esetleg más nyelvek) hangzásvilágától és zenéjétől.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, gyermekeknek szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, vendégekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló aktívan és örömmel vesz részt az interakciót igénylő tevékenységekben.</p> <p>Beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel fejezi ki, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatva.</p> <p>Tud a számára ismert témákról egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.</p> <p>A tanuló minta alapján rövid párbeszédet folytat társaival a tanult témákról.</p> <p>Részt vesz rövid, egyszerű szövegek közös előadásában.</p> <p>Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.</p>
A fejlesztés tartalma	
<p>Nonverbális elemekkel (pl. gesztusokkal, mimikával, hanglejtéssel, intonációval, képek, tárgyak segítségével) támogatott mondanivaló kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, azaz egy-egy szóval, rövid mondattal.</p> <p>Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel.</p> <p>Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó konkrét, egyszerű kérdések feltevése.</p> <p>Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.</p> <p>Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel; nonverbális elemekkel támogatott, közösen mondott szövegekbe, mesemondásba való bekapcsolódás ismert szavak, kifejezések, nyelvi fordulatok ismétlésével.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p>	

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mesék, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszédtek, néhány mondatos leírások.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló elmond rövid, egyszerű szövegeket. Társaival közösen előad egyszerű szöveget, párbeszédet, tanári segítséggel. Számára ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről beszél röviden, összefüggően, nonverbális elemekkel támogatva. A tanuló bemutatja munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel. Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.
A fejlesztés tartalma	
<p>Gyermekirodalmi mű, mondóka, vers, dal, mese stb. közös vagy önálló előadása (pl. zenei kísérettel vagy bábjáték formájában) társak, másik tanulócsoport, osztály, szülők vagy tanárok részére.</p> <p>Tanult cselekvéssor (pl. egyszerű tornagyakorlat, öltözködés) elmondása képek segítségével vagy mozgással kísérve.</p> <p>Nonverbális elemekkel támogatott, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal, megfelelő gyakorlás, felkészülés után.</p> <p>Saját vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy egyszerű nyelvi eszközöket, fordulatokat tartalmazó, rövid bemutatása (pl. mesekönyv készítése, kiállítása és szóbeli bemutatása).</p> <p>Tanári példa és autentikus hangzóanyag hallgatása és együttmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével).</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mozgással kísért rövid történetek, cselekvéssorok, mesék, leírás (pl. tanulói munka bemutatása).</p>	

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló észreveszi az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő olvasás közötti különbségeket. Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint tanári minta után a szavak helyes felolvasására. Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására. Bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe. Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát.

	Felfedezi az ismert szavakat és kifejezéseket idegen forrásban. Megtapasztalja az önálló célnyelvi olvasás élményét.
A fejlesztés tartalma	
<p>Szavak, kifejezések elolvasása és kapcsolódó tevékenységek elvégzése (pl. tantermi tárgyak felcímkézése, szavak és képek párosítása, dominó játék, szókétyákból mondatvariációk összeállítása).</p> <p>Egyszerű szövegek elolvasása és annak alapján megfelelő cselekvések, cselekvéssorok eljátszása, elvégzése (pl. papírtávcső vagy gyümölcscsaláta készítése).</p> <p>Egyszerű szövegek értő olvasása (pl. mesék, történetek, képregények, párbeszéd).</p> <p>Tanárral közös meseolvasás, bekapcsolódás a történet elolvasásába az ismert szavak használatával.</p> <p>Egyszerű írásbeli üzenetek elolvasása és megértése (pl. dicsérő kártyák, jókívánságok, osztálytermi utasítások).</p> <p>Ismert dalok szövegének követése, olvasása a képernyőn vagy a kivetítőn (pl. karaoke).</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Szó- és mondatkétyák, feliratos poszterek és képek, társasjátékok, egyszerű képregények, képeskönyvek, mesék, gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, feliratok, brosrák, ismertető, táblák, célnyelvi szövegeket tartalmazó csomagolóeszközök, videofelvételek, animációs filmek, dalok, mondókák animált változata.</p>	

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló észreveszi az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás közötti különbségeket.</p> <p>A tanuló ismeri az adott nyelv ábécéjét.</p> <p>Különböző nyelvi tevékenységek során lemásol, illetve leír rövid szavakat, mondatokat.</p> <p>Bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.</p>
A fejlesztés tartalma	
<p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés).</p> <p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szószerkezetek, rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborékok írása; tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása).</p> <p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szöveg szintjén (pl. mesekönyv, kiskönyv összeállítása, rímek, egyszerű versikék írása, képeslap, meghívó írása, egyszerű társasjáték tervezése, szabályainak megfogalmazása tanári segítséggel).</p> <p>Ismert szavakat tartalmazó nyelvi fordulatok (pl. rímpárok) felfedezése és minta után való önálló alkotása.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Egyszerű hétköznapi témájú írott szövegek a szavak, kifejezések, egyszerű mondatok és rövid szövegek szintjén.</p>	

Kommunikációs eszközök		
1.A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök		
	Kezdeményezés és válasz	
Megszólítás	<i>Excuse me.</i>	<i>Pardon?</i>
Köszönés	<i>Good morning. Hello Tom. Hello, how are you? Hi!</i>	<i>Good morning. Hello Mary. Very well, thank you. And how about you? Hi!</i>
Elköszönés	<i>Goodbye. Bye-bye! Good night. Take care.</i>	<i>Goodbye. Bye! Good night. Thanks. Bye!</i>
Köszönet és arra reagálás	<i>Thanks. Thank you very much. Thanks a lot. It's very kind of you.</i>	<i>Not at all. You are welcome. No problem. Don't mention it.</i>
Bemutakozás, bemutatás	<i>My name is.../Can I?</i>	<i>Hello. Hi! Pleased to meet you. Nice to meet you.</i>
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	<i>How are you feeling today? What's the matter?</i>	<i>Fine. / OK / All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid.</i>
Bocsánatkérés és arra reagálás	<i>I am sorry. I am very sorry.</i>	<i>That's all right.</i>
Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás	<i>Happy Christmas/New year/Birthday!</i>	<i>Happy Christmas /New Year/ Birthday!</i>
Telefonon bemutatkozás	<i>Hello, this is Mary Smith speaking.</i>	
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök		
Véleménykérés, és arra reagálás	<i>What do you think? How do you like it? Is it OK if I ...?</i>	<i>I think it is rather strange. I like it.</i>
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	<i>You are right. You are wrong. That's right. No way! Are you kidding? Are you sure?</i>	
Tetszés, nem tetszés	<i>Do you like snakes? Yuk! Yummy.</i>	<i>I think it's great. I don't like it.</i>
Akarat, kívánság	<i>Do you want a sandwich?</i>	<i>I want an ice-cream, please.</i>
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök		
Dolgok, személyek megnevezése, leírása	<i>What is it? What's it in English?</i>	<i>It's.../ That's.../ It's big and comfortable.</i>
Információ kérés, adás	<i>Are you all right?</i>	<i>Yes, I am.</i>
Tudás, nemtudás	<i>Where is she?</i>	<i>I have no idea</i>
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök		
Kérés és arra reagálás		

javaslat és arra reagálás	Let's go to the cinema tonight.	Good idea.
kinálás és arra reagálás	Have an orange. Here you are.	Yes, please. No, thank you. Thank you.
5. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök		
Visszakérdezés, ismétléskérés	Can you spell it for me? It spells...	
Nem értés, betűzés kérése, betűzés	Sorry, I don't understand.	

Fogalomkörök			
Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései	
Cselekvés, történet, létezés kifejezése		Present Progressive	What are you doing?
		Present Simple	How old are you? How do you feel? Do you like ...? What is it like?
		Verb 'have got'	I have got a/an... I do/play ...
Birtoklás kifejezése		'have got' in questions	Have you got a ...? Yes/ No
		Possessive adj.	My, your, his/her/its, our, their dog
		Genitive 's	Kate's brother Whose?
Térbeli viszonyok	Irányok, helymeghatározás	Prepositions, Prepositional Phrases, Adverbs	Here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, There is/there are ... This is/these are ... How many ... can you see? There is a ... in/on/near the ...
Időbeli viszonyok	Időpont	When? What time? What's the time?	Now, It's eight.
Mennyiségi viszonyok		Singulars and plurals Regular and irregular plurals	Boys, girls, Children, people, men, women ...
		Cardinal numbers 1-30	
		Countable nouns Uncountable nouns	How many toys have you got?.
Minőségi viszonyok		Question forms	What do/don't you like? Is it good/bad for you?
Modalitás		Can (ability)	I can swim.
Logikai viszonyok		Linking words	And/or

<p>Szövegösszetartó eszközök</p>		<p><i>Articles</i> <i>Some+plural noun</i> <i>any+plural noun</i> <i>Some +singular noun</i> <i>Any +singular noun</i></p> <p><i>Nominative and Accusative of personal pronouns</i></p> <p><i>Demonstrative pronouns</i></p>	<p><i>A, an, the</i> <i>There are some pencils in the bag.</i> <i>Have you got any sisters?</i> <i>I haven't got any matchboxes.</i> <i>There's some water in the vase.</i> <i>There isn't any juice in my glass.</i> <i>I, he, they...</i> <i>Me, him, them...</i> <i>This, that, these, those</i></p>
---	--	--	---

Kommunikációs eszközök, helyzetek és szándékok	Fogalomkörök, nyelvtani szerkezetek	Tanulói tevékenységek
Introductions, greetings Identifying colours and numbers Identifying objects in the classroom and in the school Arithmetical calculations	Térbeli, mennyiségi, logikai viszonyok <i>There is/there are ...</i> <i>This is/these are ...</i> <i>How many ... can you see?</i>	hallás utáni azonosítás, ismétlés, szavak másolása, szavak írása diktálás alapján; párbeszéd eljátszása; rövid olvasott szöveg párosítása képekkel,
Questions & answers about animals; Introducing & describing our pets;	Birtoklás <i>Have you got a ...? Yes/ No.</i> <i>Do you like ...? What is it like?</i> <i>What do you like about it?</i>	hallás és olvasott szöveg értése alapján azonosítás, kérdés-felelet képek alapján párban, rövid párbeszéd eljátszása,
Introducing & describing common sports activities;	Cselekvés, minőségi viszonyok <i>What are you doing?</i> <i>What can you do? I can/ can't ..</i> <i>How do you do it?</i>	nyelvi játék csoportban, kérdés-felelet képek alapján párban, kiejtés gyakorlása, szavak másolása, írása diktálás alapján
Describing our looks; Telling our age, characteristics of different ages of life; Describing our mood and the looks of our friends;	Létezés, birtoklás <i>What do you look like?</i> <i>How old are you?</i> <i>How do you feel?</i>	hallás és olvasott szöveg értése alapján azonosítás, kérdés-felelet képek alapján párban, mondatok kiegészítése a melléknevek megfelelő alakjaival képek alapján (egyéni munka),
Our favourite dishes; Healthy eating; Polite requests & saying thank you,	Cselekvés, minőségi viszonyok <i>What do/don't you like?</i> <i>Is it good/bad for you?</i> <i>Will you...? Can I ...?</i> <i>Thanks.</i>	hallás utáni azonosítás, ismétlés, megfelelő mondat kiválasztása, mondat kiegészítése, csoportjáték képek alapján, egyszerű étlap készítése
Describing our house, flat and our room; Describing our clothes,	Térbeli, mennyiségi viszonyok <i>There is a ... in/on/near the ...</i> <i>What size/colour/brand is it?</i> <i>What do you wear in/for ...?</i>	hallás utáni azonosítás, ismétlés, rajzolás, képekkel való azonosítás; kérdés-felelet képek alapján párban; mondatok kiegészítése helyhatározói viszonyszókkal képek alapján (egyéni munka), igaz / hamis állítások képek alapján (egyéni munka)
Identifying our toys and other objects; Describing and playing musical instruments, Giving and following simple orders;	Cselekvés, birtoklás, térbeli visz <i>I have got a/an... I do/play ...</i> <i>Go/take/bring/turn ...</i> <i>What are you doing?</i>	hallás és olvasott szöveg értése alapján azonosítás, kérdés-felelet képek alapján párban, rövid párbeszéd eljátszása,

Értékelési rendszer

A 3. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenet mérésekor a szókinés, beszédkésztség, beszédértést és íráskésztséget mérő feladatokat legalább 30 %-ban, a nyelvhelyességet 20 %-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok:

Minden készséget, és a nyelvhelyességet külön-külön értékelünk.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

4. évfolyam

A korai nyelvfejlés egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne az idegen nyelvek és a nyelvtanulás iránt. A nyelvhasználat örömeinek tudatosítása által a nyelvtanulási motiváció egyre nő, ezért a pedagógiai munkában fontos szerepet kap, hogy a tanulóban kialakuljon és erősödjön az a pozitív érzés, hogy képes idegen nyelven az alapvető kommunikációs igényeit kielégíteni.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A tanuló az idegen nyelv tanulása közben szervesen épít az anyanyelv elsajátítása során szerzett élményeire, tapasztalataira, s nem igényli a tudatos, rendszeres tanulást. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségének együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzéseként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

A nyelvórán a tanuló életkorának megfelelő, játékos és örömteli foglalkozásokon keresztül találkozik a célnyelvvel és a célnyelvi kultúrákkal, a legalapvetőbb kifejezéseket, kommunikációs fordulatokat élmény- és tevékenységközpontú feladatokon keresztül sajátítja el. A nyelvfejlés változatos munkaformák révén valósul meg, melyeknek alapját képezi a mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés. Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétel a tanuló érdeklődésének felkeltéséhez. A tananyagban, a tanteremben a képek dominálnak, az új nyelvi elemek sokszor képekhez kötődnek. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a korosztály érdeklődését meghatározó mesék, dalok, gyerektörténetek, melyek alkalmat nyújtanak az állandó és rendszeres ismétlésre, valamint állandó kapcsolat építésére az új és a már korábban megszerzett tudás között. A nyelvtanulás ebben a korai képzési szakaszban is kitekint egyéb tudásterületekre, hiszen a kisgyermek a világra még jobban egészségként tekint, nem egyes tantárgyakra bontva, és szívesen ismerkedik a különböző, különösen a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tudásterületek szókészletével célnyelven.

A nevelési-oktatási szakasz végére, a tanuló minden témakörben

- megérti az élőlőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben;
- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;

- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri az angol nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan).

Nyelvi funkciók

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night! Goodbye. Bye-bye! See you.)
- köszönet kifejezése (Thanks (a lot). Thank you.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... I'm Nice to meet you.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? How old are you? I'm 9.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Have a nice day/weekend.)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Trick or treat.)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes. No. Are you OK? Yes. No.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's a/an.../ It's big. It's long and comfortable.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes. No.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. Where is she? I don't know.)
- nem értés megfogalmazása (Sorry, I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Sorry, I don't understand. Pardon?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm happy. I'm cold. I'm hungry.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here. Read the text.)
- kívánság kifejezése (I would like to ...)
- kérés és arra történő reakció kifejezése (Can you give me a pen? Yes. Sorry, I can't.)
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema tonight. Good idea.)

Nyelvi elemek, struktúrák

- a létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ..., I'm not ..., Are you ...? Is he ...?)
- a cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese.)
- birtoklás kifejezése jelen időben: 'to have' ige (I have/haven't got ... She has/hasn't got ... Have you got ...? Has she got ...?)
- felszólító mód: (Come here., Don't shout.)
- birtoklás: birtokos névmások, birtoklás kifejezése (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes számú főnevek (dog, dogs, child, children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ...hundred), sorszámok (first, second, third)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, határozószók (There is/are..., in, on, under)
- időbeli viszonyok: napok, időpont megadása (on Monday, at 4 o' clock)
- modalitás: a 'can' segédige (I can/can't swim.)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (and, but, I, my, me mine)

Témakörök

Témakör neve	Javasolt óraszám
Személyes témák és közvetlen környezeti szituációk	30
Osztálytermi nyelvhasználat	15
Kereszttantervi témák és szituációk	12
Célnyelvi vonatkozások	8
Interkulturális, országismereti témák	9
Játékos tanulás	15
Szórakozás	9
Ismeretszerzés, tudásmegosztás	4
Összes óraszám:	102

Kereszttantervi kapcsolódás

Témakör	Kapcsolódási pontok
Személyes témák és közvetlen környezeti szituációk	Magyar nyelv és irodalom: a család, akóhelyem, barátok Etika: a család, barátság Matematika: tőszámnevek, halmazok, a logikai érték Környezetismeret: a család, baráti kapcsolatok, táplálékaink, technika, életvitel, életmód, állatok, élőlények csoportosítása lakóhelyük szerint
Osztálytermi nyelvhasználat	Magyar nyelv és irodalom: az iskola, iskolai szabályok, iskolai nyelvi helyzetek Etika: osztálytársak és barátság Környezetismeret: iskolai közösségek
Kereszttantervi témák és szituációk	Bármely tantárgy témájával kapcsolatos projektfeladatok
Célnyelvi vonatkozások	Magyar nyelv és irodalom: anyanyelvünk jellemzői, a magyar ábécé, a főnév, a mellkénév, az ige, a magyar mondat, egyszerű nyelvi szituációk Ének-zene: az ábécé
Interkulturális, országismereti témák	Magyar nyelv és irodalom: a család, lakóhelyem, barátok Etika: a család, barátság Környezetismeret: a család, baráti kapcsolatok, táplálékaink, technika, életvitel, életmód, állatok, élőlények csoportosítása lakóhelyük szerint Ének-zene: célnyelvi gyermekdalok
Játékos tanulás	Testnevelés: mozgásos játékok, sportok, egészséges életmód
Szórakozás	Testnevelés: mozgásos játékok, sportok, egészséges életmód Környezetismeret: egészségvédelem Ének-zene: célnyelvi gyermekdalok
Ismeretszerzés, tudásmegosztás	Bármely tantárgy témájával kapcsolatos projektfeladatok

TÉMAKÖR: Személyes témák és közvetlen környezeti szituációkÓRASZÁM: **30 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző szókincs ismerete célnyelven:

- közvetlen, szűk család, barátok
- az otthon, az utcám, a játszótér
- bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- családi események, ünneplések
- játszás, étkezés, öltözködés
- az egészséges életmód
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények
- természet és az élőlények
- „kis kedvencek” és azok tartása
- alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK

projektmunka

- o családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
- o lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
- o kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
- o legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- o város tervezése helyszínek megnevezésével
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy class survey (véleménykutatás)
 - o bemutatkozás (What's your name?): Melyik névből van a legtöbb?
 - o lakóhely (Do you live in a house or in a flat?): Hol lakik az osztály többsége?
 - o családtagok (Have you got any brothers or sisters?): Hány rokonnyerék van az osztályban összesen?)
 - o kisállatok otthon
- játékos szótanulás: képes szókérték, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes szótár rajzolása (pl. szoba, benne a bútorok nevét odaírni)
- szituációs játékok: üdvözlés, bemutatkozás, elköszönés
- közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over...)
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- hangutánzás: Which animal?

- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával
- Színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez

TÉMAKÖR: **Osztálytermi nyelvhasználat**

ÓRASZÁM: **15 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző szókincs ismerete célnyelven:

- osztálytársak, tanárok (classmates, teachers)
- a saját iskolám és termei
- a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök
- tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals)

Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben

Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

TEVÉKENYSÉGEK

- játékos szótanulás (barkóba: zsákban iskolai tárgyak): What have I got in my hand?
- mondókák, dalok tanulása
- projektmunka csoportban
 - o az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
 - o kedvenc tantárgy a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével
 - o plakátkészítés: a saját iskola bemutatása
 - o plakátkészítés: az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- halk/hangos szóismétlés
- Betűzés játékosan – akasztófa
- kiszámolós mondókák tanulása
- csoportversenyek: pl. running dictation
- Szituációs játék: I am the teacher
- órarend készítése célnyelven
- társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között
 - o tantárgyak (pl. Do you like Maths?)
 - o az én iskolám (pl. What's our school like? - melyik a leggyakoribb jelző?)
 - o iskolai ünnepek (pl. Which school holiday is the best?)

TÉMAKÖR: Kereszttantervi témák és szituációk

ÓRASZÁM: **12 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző alapvető szókincs ismerete célnyelven

- leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

TEVÉKENYSÉGEK

- társakkal közösen készített plakát bemutatása
 - o öltözködés a különböző évszakokban
 - o hétvégi tevékenységek a családban
 - o időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
 - o évszakok, hónapok, napszakok
 - o emberi test részei
- más tantárgyakban tanult szavak, fogalmak játékos tanulása
- Csoportprojektek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven
- közös előadás: dal, vers, mese
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...)
- mozgásos játékok:
 - o pl. Simon says..., Board race
 - o pl. memorizálás labdával, tornával,
 - o pl. Lépj előre, ha tudod a választ!
- Kedvenc mese dramatizálása

TÉMAKÖR: Célnyelvi vonatkozások

ÓRASZÁM: **8 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az angol ábécé és jelkészlet ismerete

Az angol nyelv hangkészletének felismerése

TEVÉKENYSÉGEK

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel
- szituációs telefonos játék: Can you spell your name, please?
- keresztrejtvény készítése, megoldása
- verseny/játék csoportban:
 - o ország-város (adott betűkkel szavak keresése)
 - o spelling bee játék ismert szavakkal
 - o csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték
 - o szókégyó - csapatverseny
 - o betűzőverseny
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song)
- képes szótár készítése
- rajzfilmek nézése célnyelven

- Szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: Interkulturális, országismereti témák

ÓRASZÁM: **9 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A főbb ünnepek ismerete

A főbb szokások ismerete

TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka
 - o születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
 - o egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álmországról
- Plakát/montázs készítése rajzolt vagy kivágott képekből pl. egy ünnepről
- Képek gyűjtése a különböző angol nyelvű országok karácsonyairól
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása
- országismereti vetélkedő

TÉMAKÖR: Játékos tanulás

ÓRASZÁM: **15 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

TEVÉKENYSÉGEK

- klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása
- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim)
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition)
- egyéni/csoportos versenyek: szókinccs és helyesírás felmérése
- Akasztófajáték
- Barkóba
- Activity
- Bingó számokkal, szavakkal

TÉMAKÖR: Szórakozás

ÓRASZÁM: **9 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

TEVÉKENYSÉGEK

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése
- képregénykockák, vagy szövegekártyák történet szerinti sorba rakása

- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék
- énekek, versek előadása
- gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével)
- Célnyelvi társasjáték, bábjátékok

TÉMAKÖR: Ismeretszerzés, tudásmegosztás

ÓRASZÁM: **4 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven

Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, angol nyelvű információ megszerzése.

TEVÉKENYSÉGEK

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoporthoz számára
- rajz, projekt munka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadás a tanult témakörökből
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból

Értékelési rendszer

a 4. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenetet méréskor a szókinccs, beszédképesség, beszédértést és írásképességet mérő feladatokat legalább 30%-ban, a nyelvhelyességet 20%-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok:

Minden készséget, és a nyelvhelyességet külön-külön értékelünk.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

Kommunikációs eszközök, helyzetek és szándékok	Fogalomkörök, nyelvtani szerkezetek	Tanulói tevékenységek
I can introduce myself; I can greet other people; I can name the colours; I can enquire about other people's age, names I can express liking & disliking;	Birtoklás, képesség, létezés kifejezése - <i>be</i> - <i>can</i> - <i>have got</i> - <i>a / an</i> - <i>whose</i>	Pármunka; Szerepjáték; Rajzolás, kivágás, ragasztás; Vicces arcok készítése,
I can identify things happening at the moment; I can tell the time; I can follow instructions; I can name road and traffic signs;	Cselekvés, történés, létezés kifejezése; - <i>Present Progressive</i> - <i>Imperative</i> - <i>Possessive adjectives</i>	Daltanulás; Igaz – hamis játék; Utánzás; Útjelző táblák rajzolása;
Expressing habits; Describing & characterising animals; My daily routine activities; Expressing the date;	Időbeli viszonyok - <i>Present Simple</i> - <i>Adverbs of frequency</i> - <i>What's the time?</i>	Állatok, könyvek bemutatása; Projekt készítés kedvenc állatainkról; Anyaggyűjtés;
I can understand simple directions; I can name the buildings in our neighbourhood; I can congratulate my friend; I can order food; I can name fields of sport;	Térbeli, mennyiségi viszonyok - <i>Prepositions of place</i> - <i>How much?</i> - <i>Some / any</i>	Bevásárló lista készítése; Térkép készítése; Szerepjáték (boltocska)
I can give a personal description; I can talk about my free time; I can talk about sports, their rules and the equipment used; I can express prohibition;	Logikai viszonyok - <i>Object pronouns</i> - <i>like + verb + -ing</i> - <i>must / mustn't</i> - <i>Comparatives & superlatives</i>	Sporteszközök rajzolása; Kedvenc sportágunk bemutatása
Stories; I can express a state in the past; I know the past tense of some common verbs; I can talk about my plans for the summer holiday;	Időbeli viszonyok - <i>Was / were</i> - <i>Past of regular verbs</i> - <i>Past of irregular verbs</i> - <i>going to</i>	Mesehallgatás; Önálló szövegfeldolgozás

Élő idegen nyelv: Német nyelv

3-4. évfolyam

A korai nyelvfejlés egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne az idegen nyelvek és a nyelvtanulás iránt. A nyelvhasználat örömeinek tudatosítása által a nyelvtanulási motiváció egyre nő, ezért a pedagógiai munkában fontos szerepet kap, hogy a tanulóban kialakuljon és erősödjön az a pozitív érzet, hogy képes idegen nyelven az alapvető kommunikációs igényeit kielégíteni.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A tanuló az idegennyelv-tanulás során szervesen épít az anyanyelv elsajátítása során szerzett élményeire, tapasztalataira, s nem igényli a tudatos, rendszeres tanulást. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségeinek együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan. Mindemellett fontos kiemelni, hogy a tanuló már az alsó tagozaton is megismerkedik alapvető nyelvtanulási stratégiákkal, melyek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a későbbiekben önálló, tudatos nyelvtanulóvá váljon.

A nyelvórán a tanuló életkorának megfelelő, játékos és örömteli foglalkozásokon keresztül találkozik a célnyelvvel és a célnyelvi kultúrákkal, a legalapvetőbb kifejezéseket, kommunikációs fordulatokat élmény- és tevékenységközpontú feladatokon keresztül sajátítja el. A nyelvfejlés változatos munkaformák révén valósul meg, melyeknek alapját képezi a mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés. Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétel a tanuló érdeklődésének felkeltéséhez. A tananyagban, a tanteremben a képek dominálnak, az új nyelvi elemek sokszor képekhez kötődnek. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a korosztály érdeklődését meghatározó mesék, dalok, gyerektörténetek, melyek alkalmat nyújtanak az állandó és rendszeres ismétlésre, valamint állandó kapcsolat építésére az új és a már korábban megszerzett tudás között. A nyelvtanulás ebben a korai képzési szakaszban is kitekint egyéb tudásterületekre, hiszen a kisgyermek a világra még jobban egésként tekint, nem egyes tantárgyakra bontva, és szívesen ismerkedik a különböző, különösen a művészeti alkotást és mozgást igénylő tudásterületek szókészletével célnyelven.

A nevelési-oktatási szakasz végére, a továbbhaladás érdekében a következő, témakörtől független tanulási eredményeket kell elérni: a tanuló minden témakörben

- megérti az élőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;

- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítségével vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott, nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri a német nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan).

3. évfolyam

Nyelvi funkciók a 3. évfolyamra (példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
- köszönet kifejezése (Danke schön. Danke.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)
- bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 10. Wo wohnst du? Ich wohne in ...)
- hogyanlét iránti érdeklődés (Wie geht's dir?)
- hogyanlét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Sehr gut. Gut. Nicht so gut.)
- jókívánások kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag. Alles Gute! Viel Spaß!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist toll. Das ist super. Das ist nicht gut.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist meine Mutter. Das ist schön.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein.)
- visszakérdés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm hier bitte! Lies den Text!)
- kívánság kifejezése (Ich möchte.)

Nyelvi elemek, struktúrák a 3. évfolyamra (példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin ..., Du bist ..., Bist du ...?)

- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.)
- birtokos névmás E/1-ben és E/2-ben (mein/meine, dein/deine)
- mennyiségi viszonyok: számok, határozott mennyiség (eins, zwei, ein Stück Schokolade)
- időbeli viszonyok: napok, napszakok, időpontok (am Montag, am Wochenende, am Morgen, um 7 Uhr)

A 3. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 37 óra

Témakör neve 3. évfolyam	Óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich und im Bereich der unmittelbaren Umgebung und Umwelt	11
Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	6
Fächerübergreifende Themen und Situationen	4
Bezüge zur Zielsprache	3
Bezüge zu interkulturellen und landeskundlichen Themen	3
Spielerisches Lernen	5
Unterhaltung	3
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	2
Összes óraszám:	37

Themen und Situationen im persönlichen Bereich und im Bereich der unmittelbaren Umgebung und Umwelt	3. osztály
	11 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével; · érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · az adott tématarományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget; · felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: enge Familienmitglieder, Freunde · A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: das Zuhause · A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einrichtung, altersbezogene Gegenstände · A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste · A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mahlzeiten, Kleidungsstücke · A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. Weihnachten, Ostern) kapcsolódó 	

alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
 - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
 - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső tulajdonságok)
- társakkal készített interjú órai keretek között
 - bemutatkozás
 - lakóhely
 - családtagok
- játékos szótanulás: képes szókérték, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár” rajzolása
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?

Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	3. osztály
	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során; · lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel; · lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során; · megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok szintjén; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően; · a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza; · új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre; · a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik; · egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben; 	

- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mitschüler
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände zum Lernen
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schreiben, Lesen, Zählen, Bewegung, schöpferische Tätigkeiten
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, wichtigste Feste in der Schule
- Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével)
- szituációs játékok
- betűzés játékosan – „akasztófa”
- órarend készítése célnyelven

Fächerübergreifende Themen und Situationen	3. osztály
	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projekt munkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel; · felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A témakörre jellemző alapvető tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bewegung, schöpferische Tätigkeiten · Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · társakkal közösen készített plakát bemutatása <ul style="list-style-type: none"> - öltözködés a különböző évszakokban - hétvégi tevékenységek a családban - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt - évszakok, hónapok, napszakok · más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása · közös előadás: dal, vers 	

- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Körperteil Blues, Kopf und Schulter ..., Wochentagelied)
- mozgásos játékok (pl. memorizálás labdával, tornával; süket postás játék; Lépj előre, ha tudod a választ! - játék)

Bezüge zur Zielsprache	3. osztály
	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket; · felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére; · felismeri az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket; · ismeri az adott nyelv ábécéjét; · lebetűzi a nevét; · felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét; · megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket; · megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel; · felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A német ábécé és jelkészlet ismerete · A német nyelv hangkészletének felismerése 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · szavak lebetűzése szavak diktálása betűzéssel · keresztrejtvény készítése, megoldása · csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték · szókígyó - csapatverseny · daltanulás a célnyelven (pl. Das deutsche Alphabet-Lied) · képes szótár készítése · rajzfilmek nézése célnyelven 	

- szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- közös zenehallgatás célnyelven

Bezüge zu interkulturellen und landeskundlichen Themen	3. osztály
	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét · ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat; · megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét; · találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival; · találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete · A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről · ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása 	

Spielerisches Lernen	3. osztály
	5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel; · lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő német nyelvi tevékenységekben 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok elsajátítása · játékos szótanulás: minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim) · mondókák, dalok tanulása, előadása · akasztófa játék, barkochba, activity, bingó, hatschi-patschi játék 	

Unterhaltung	3. osztály
	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget; · megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad; · beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben; · felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű írott illetve hallott szövegek felhasználása szórakozás céljára 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével · egyszerű mondatokból álló képregény olvasása · képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása · online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online · énekek, versek előadása · keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével) · célnyelvi társasjáték, bábjátékok 	

Wissenserwerb, Wissensvermittlung	3. osztály
	2 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projekt munkában szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel; · célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva; · alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel német nyelven · Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét német nyelvű információ megszerzése 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoporthoz számára 	

4. évfolyam

Nyelvi funkciók a 4. évfolyamra (példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
- köszönet kifejezése (Danke schön. Danke.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)
- megszólítás kifejezése (Entschuldigung, ...)
- bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 10. Wo wohnst du? Ich wohne in ...)
- foglalkozás iránti érdeklődés (Wie geht's dir?)
- foglalkozás iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Sehr gut. Gut. Nicht so gut.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigung.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (Kein Problem.)
- jókívánságok kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag. Alles Gute! Viel Spaß!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern.)
- véleménykérés és arra reagálás (Magst du singen? Ja. Ist das Buch gut? Ja, sehr gut.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist toll. Das ist super. Das ist nicht gut.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist meine Mutter. Das ist schön.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)
- nem értés megfogalmazása (Ich verstehe das nicht.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte?)
- alapvető érzések kifejezése (Ich bin froh/traurig.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm hier bitte! Lies den Text!)
- kívánság kifejezése (Ich möchte.)
- kérdés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Nein, leider nicht. Einen Tee, bitte!)

- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke.)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht.)
- javaslat és arra reagálás (Gehen wir heute ins Kino! Gute Idee!)

Nyelvi elemek, struktúrák a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin, Du bist, Bist du ...?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.)
- birtoklás: haben, birtokos névmás E/1-ben és E/2-ben (mein/meine, dein/deine)
- felszólító mód: Imperativ (Steh auf! Setz dich!)
- mennyiségi viszonyok: egyes számú főnevek (Schüler, Katze, Hund)
- mennyiségi viszonyok: számok, határozott mennyiség (eins, zwei, ein Stück Schokolade)
- minőségi viszonyok: Wie? (Das finde ich toll/schlecht.)
- térbeli viszonyok: közelre és távolra mutató határozószók (hier, dort)
- időbeli viszonyok: napok, napszakok, időpontok (am Montag, am Wochenende, am Morgen, um 7 Uhr)
- modalitás: möchten, mögen és können igék E/1-ben és E/2-ben (Ich möchte ein Eis. Ich mag tanzen. Ich kann tanzen. Kannst du Rad fahren? Magst du tanzen? Möchtest du ein Eis?)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (und, oder, aber, das, ich, mich)

A 4. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszámja: 111 óra

Témakör neve 4. évfolyam	Óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich und im Bereich der unmittelbaren Umgebung und Umwelt	33
Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	18
Fächerübergreifende Themen und Situationen	12
Bezüge zur Zielsprache	9
Bezüge zu interkulturellen und landeskundlichen Themen	9
Spielerisches Lernen	15
Unterhaltung	9
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	6
Összes óraszám:	111

Themen und Situationen im persönlichen Bereich und im Bereich der unmittelbaren Umgebung und Umwelt	4. osztály
	33 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével; · érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást; · kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · az adott tématarományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget; · az adott tématarományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel; · felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: enge Familienmitglieder, Freunde · A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: das Zuhause 	

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einrichtung, altersbezogene Gegenstände
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mahlzeiten, Kleidungsstücke
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: gesunde Lebensweise
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. Weihnachten, Ostern) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen
- A témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: die Natur
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Haustiere halten
- Személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projekt munka:
 - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
 - lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
 - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
 - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- társakkal készített interjú órai keretek között
 - bemutatkozás
 - lakóhely
 - családtagok
- játékos szótanulás: képes szókartyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni)
- projekt munka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok

- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés a német ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese közös olvasása németül és a szöveg feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával
- színdarab előkészítése csoportban: egy kiválasztott főbb ünnephez színdarab előkészítése és előadása

Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	4. osztály
	18 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során; · lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel; · lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során; · megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén; · részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel; · írásban megnevezi az ajánlott tématarományokban megjelölt, begyakorolt elemeket; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően; · a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza; · új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre; · új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre; · a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik; · egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja; · felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben; · felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, 	

egyszerű helyzetekben;

- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.
- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mitschüler
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: eigene Schule
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände zum Lernen
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schreiben, Lesen, Zählen, Bewegung, schöpferische Tätigkeiten
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, wichtigste Feste in der Schule
- Résztvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka csoportban: az ideális tanterem
- osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- csoportversenyek, pl: Laufdiktat
- projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével)
- szituációs játékok
- betűzés játékosan – „akasztófa”

- projektmunka (plakátkészítés) csoportban: a saját iskola bemutatása; az álmiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- órarend készítése célnyelven
- társakkal készített interjú és annak egyszerű bemutatása órai keretek között
 - tantárgyak
 - kedvenc tanárom
 - az én iskolám
 - iskolai ünnepek

Fächerübergreifende Themen und Situationen	4. osztály
	12 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel; · alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvórán; · felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A témakörre jellemző alapvető tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bewegung, schöpferische Tätigkeiten · Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · társakkal közösen készített plakát bemutatása <ul style="list-style-type: none"> - öltözködés a különböző évszakokban - hétvégi tevékenységek a családban - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt - évszakok, hónapok, napszakok 	

- más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása
- közös előadás: dal, vers, mese
- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Körperteil Blues, Kopf und Schulter ..., Wochentagelied)
- mozgásos játékok (pl. memorizálás labdával, tornával; süket postás játék; Lépj előre, ha tudod a választ! - játék)
- kedvenc mese dramatizálása

Bezüge zur Zielsprache	4. osztály
	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket; · felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére; · felismeri az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket; · ismeri az adott nyelv ábécéjét; · lebetűzi a nevét; · felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét; · megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket; · új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre; · megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel; · felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül. 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A német ábécé és jelkészlet ismerete · A német nyelv hangkészletének felismerése 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · szavak lebetűzése szavak diktálása betűzéssel · szituációs telefonos játék: „Können Sie bitte Ihren Namen buchstabieren?“ · keresztrejtvény készítése, megoldása · verseny csoportban: ország-város (adott betűkkel szavak keresése) · csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték · szókígyó - csapatverseny 	

- daltanulás a célnyelven (pl. Das deutsche Alphabet-Lied)
- betűzőverseny
- képes szótár készítése
- rajzfilmek nézése célnyelven
- szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

Bezüge zu interkulturellen und landeskundlichen Themen	4. osztály
	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit; · ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat; · megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét; · találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival; · találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete · A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · projekt munka: <ul style="list-style-type: none"> – születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban (összehasonlítás) – egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álmországról · plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről · Képek gyűjtése a különböző német nyelvű országok karácsonyairól · ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása · országismereti vetélkedő 	

Spielerisches Lernen	4. osztály
	15 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel; · lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során; · támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban; · a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Résztétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő német nyelvi tevékenységekben 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok elsajátítása · játékos szótanulás: minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim) · mondókák, dalok tanulása, előadása · egyéni / csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése · akasztófa játék, barkochba, activity, bingó, hatschi-patschi játék 	

Unterhaltung	4. osztály
	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget; · megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad; · beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben; · felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű írott illetve hallott szövegek felhasználása szórakozás céljára 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével · egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése · képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása · online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online · énekek, versek előadása · gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során · keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével) · számítógépes játékok a célnyelven · célnyelvi társasjáték, bábjátékok 	

Wissenserwerb, Wissensvermittlung	4. osztály
	6 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projekt munkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel; · törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre; · célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva; · alapvető célzott információt megszerez a tanult témákban tudásának bővítésére 	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
<ul style="list-style-type: none"> · Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel német nyelven · Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét német nyelvű információ megszerzése 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> · saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoporthoz · rajz, projekt munka alapján rövid, pár szavas-mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből · gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból 	

Digitális kultúra

3.-4.osztály

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A digitális világ körülöttünk témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról, műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A digitális eszközök használata témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és nem utolsósorban tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a kommunikációt, és nem utolsósorban mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az Alkotás digitális eszközökkel témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Rendkívül fontosnak tartjuk azt is, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példákkal illusztráljuk.

Az Információszerzés az e-Világban témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A Védekezés a digitális világ veszélyei ellen témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A robotika és a kódolás alapjai témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más

problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgy mint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játékhelyzeteket kell biztosítanunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Érdekes különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresni, miután az algoritmus természetével természetesen nem definíció szinten, hanem a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek. Minden egyes alsó tagozatos tantárgy tananyagában található algoritmusok, melyeket a tanulókkal most már érdemes ezen a szűrőn keresztül megfigyeltetni. Például matematikából a szöveges feladatok megoldásának algoritmusai, a próbálgatással történő nyitott mondat megoldásának algoritmusai, az írásbeli műveletek végzése mind egy-egy algoritmus.

3–4. évfolyam

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

3. évfolyam**A 3. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 34 óra.****A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	7
Alkotás digitális eszközökkel	9
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
A robotika és a kódolás alapjai	8
Összes óraszám:	34

Továbbhaladás feltételei pirosan kiemelve

A digitális világ körülöttünk	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; · önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást; · kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. · ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyaglelőhelyet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A digitális környezet elemeinek megnevezése · Az online és az offline környezet összehasonlítása · A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése · Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata 		
FOGALMAK		
internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram		

A digitális eszközök használata	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása; · a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; · egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; · közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése · A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete – Digitális eszközök használata · Digitális eszközök védelme · Problémamegoldás digitális eszközzel · A digitális eszköz használatának korlátai · Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen · Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei 		
FOGALMAK		
digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü		

Alkotás digitális eszközökkel	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; · társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; · grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; · adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; · egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékel, módosít; – egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása · Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása · Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete · Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése · Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása · Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése · Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása 		
FOGALMAK		

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó

Információszerzés az e-Világban	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. · állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; · információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; · kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; · képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Alkalmazói készségek fejlesztése · Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete · Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása · Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban · Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban · Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban · 		
FOGALMAK		
böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat		

Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; · ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; · ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; · közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A személyes adat fogalmának értelmezése · Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása · Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban · Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása · Az online függőség jellemzőinek ismerete · A személyes adatok védelme · A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 		
FOGALMAK		
internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat		

A robotika és a kódolás alapjai	Órakeret (3-4. osztály)	3. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek; · eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat; · alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja; · felismer, eljátsszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; · egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét; · feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki; · a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja · társaival; · adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése · Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása · Algoritmusok összehasonlítása, elemzése · Algoritmus lépésekre bontása · Algoritmus kiválasztása 		

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal
- Adott problémához algoritmus választása
- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Kódolás grafikus felületen
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

FOGALMAK

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

4. évfolyam**A 4. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszámja: 36 óra.****A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	7
Alkotás digitális eszközökkel	9
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
A robotika és a kódolás alapjai	8
Összes óraszám:	34

Továbbhaladás eddigi feltételei pirosan kiemelve, újabb feltételei kéken kiemelve

A digitális világ körülöttünk	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; · önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást; · kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. · ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyaglelőhelyet. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A digitális környezet elemeinek megnevezése · Az online és az offline környezet összehasonlítása · A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése · Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata 		
FOGALMAK		
internet, digitális, számítógép, mobil eszközök, információ, program, okos eszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram		

A digitális eszközök használata	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	14 óra	7 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása; · a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; · egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; · közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése · A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete – Digitális eszközök használata · Digitális eszközök védelme · Problémamegoldás digitális eszközzel · A digitális eszköz használatának korlátai · Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen · Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei 		
FOGALMAK		
digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü		

Alkotás digitális eszközökkel	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	18 óra	9 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; · társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; · grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; · adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; · egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékel, módosít; – egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása · Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása · Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete · Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése · Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása · Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése · Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása 		

FOGALMAK

rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó
--

Információszerzés az e-Világban	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	8 óra	4 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. · állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; · információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; · kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; · képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Alkalmazói készségek fejlesztése · Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete · Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása · Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban · Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban · Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban 		
FOGALMAK		
böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat		

Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	6 óra	3 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; · ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; · ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; · közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · A személyes adat fogalmának értelmezése · Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása · Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban · Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása · Az online függőség jellemzőinek ismerete · A személyes adatok védelme · A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 		
FOGALMAK		
internetes zaklatás, internetfüggőség, játékkülfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat		

A robotika és a kódolás alapjai	Órakeret (3-4. osztály)	4. osztály
	16 óra	8 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK		
<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; · kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek; · eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat; · alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat. 		
<i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> · értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljuttatja, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja; · felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; · egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét; · feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki; · a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja · társaival; · adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel. 		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		
<ul style="list-style-type: none"> · Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése · Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása 		

- Algoritmusok összehasonlítása, elemzése
- Algoritmus lépésekre bontása
- Algoritmus kiválasztása
- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal
- Adott problémához algoritmus választása
- A robotok szerepének bemutatása
- Kódolás tevékenységgel
- Kódolás grafikus felületen
- Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása

FOGALMAK

robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás